

STRATEGIA DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI SIGHETU MARMAȚIEI 2017-2023

Conținut

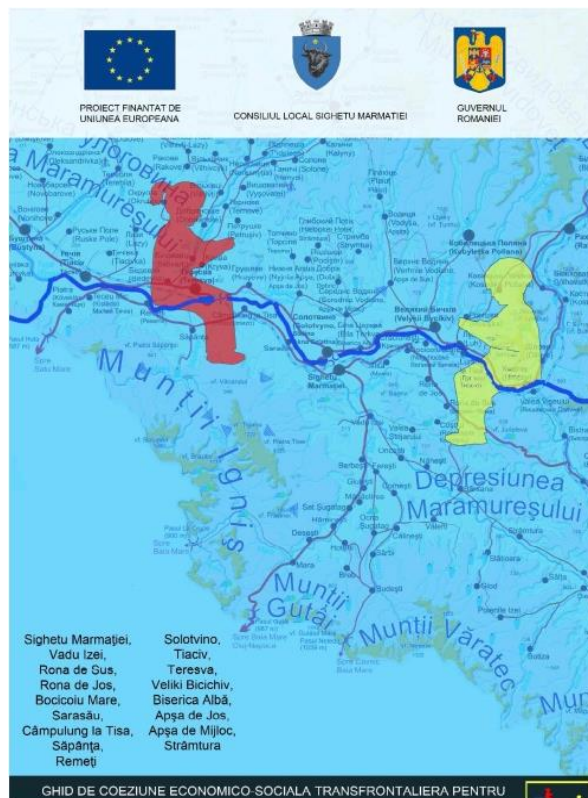
Cuvânt Înainte	3
I. Contextul urban și identificarea principalelor probleme și provocări la nivel local	6
I.1. PREZENTARE GENERALĂ	6
I.1.1. Localizare geografică	6
I.1.2. Accesibilitate	10
I.1.3. Organizare administrativă	12
I.1.4. Suprafață	12
I.1.5. Cadrul natural	16
I.2. DOMENIUL ECONOMIC	20
I.2.1. Profilul economic al zonei.....	20
I.2.2. Situația antreprenoriatului	29
I.2.3. Infrastructura de transport și utilități	33
I.2.4. Atractivitatea municipiului Sighetu Marmației.....	41
I.3. DOMENIUL SOCIAL.....	56
I.3.1. Demografie	57
I.3.2. Condiții de locuire	61
I.3.3. Fondul locativ	64
I.3.4. Sănătate și servicii sociale	68
I.3.5. Educația	72
I.3.6. Siguranța populației	76
I.4. MEDIU	77
I.4.1. Factori de mediu și poluare urbană.....	77
I.4.2. Spații verzi din mediul urban	80
I.4.3. Managementul deșeurilor	81
I.5. STRATEGII ȘI POLITICI SECTORIALE RELEVANTE.....	84
I.6. DIAGNOSTIC ȘI ANALIZĂ SWOT	96
II. Viziunea de dezvoltare și obiectivele SDU	101
III. Cadrul partenerial pentru elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea SDU	107

Cuvânt Înainte ....

Prezentul document de planificare strategică, Strategia de Dezvoltare Urbană ¹(SDU) a municipiului Sighetu Marmăției este un document de integrare, completare și actualizare a Strategiei Municipiului ² și a Planului Integrat de Dezvoltare Durabilă 2020 ³(PIDU) .

De asemenea vom face referire la ideile din Ghidul de Dezvoltare a Axei Tisei Superioare, ghid prin care pregăteam dezvoltarea zonei Româno-Ucrainiene, de-a lungul Tisei, zonă care merită în continuare atenția noastră, fiind probabil unul dintre Marile Avantaje Competitive ale municipiului Sighetu Marmăției, nevalorificate suficient, dar cu perspective pozitive în orizontul 2020-2035.

Prin acest document încercăm racordarea la noile tendințe europene în dezvoltarea orașelor, de asemenea evaluarea evoluției economice și sociale a municipiului Sighetu Marmăției.

Deși obiectivele PIDU par a nu fi fost atinse, în realitate s-au înregistrat progrese bazate pe ideile avansate în documentele de referință.

Proiecte /Denumire precertata	Scopul Proiectelor	Obiectiv tintit :POR/Axa 1.1	Obiectiv specific POR
Marmatia, Infrastructura Urbana	Reabilitare Infrastructura Urbana degradata	Cresterea Calitatii Vietii si creerea de noi locuri de munca in orase	Crestere a rolului economic si social al oraselor
Palatul Culturii si Cunoasterii	Reabilitare Infrastructura Urbana Culturala si Sociala		
TranzIT	Centru de Transfer tehnologic pentru sustinerea si dezvoltarea activitatilor antreprenoriale pentru ocuparea fortei de munca		
Acasa	Reabilitare Infrastructura sociala si imbunatatirea serviciilor sociale		

Tabelul 1. Obiective PIDU

Prin prezentul document încercăm să pregătim instrumentele europene adaptate orașului nostru pentru Dezvoltarea Durabilă.

¹ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/urban_ro.pdf

² http://www.primaria-sighet.ro/fisiere/userfiles/Strategia_de_dezvoltare_a_municipiului_Sighetu_Marmatiei.pdf

³ http://www.primaria-sighet.ro/fisiere/pagini_fisiere/pidu_sighetu_marmatiei_rezumat.pdf

Dezvoltare urbană - definire, concept, politici tendințe

Ce este dezvoltarea urbană integrată?

Potrivit Comisiei Europene, **orașele reprezintă motoarele economiei europene**, asigurând locuri de muncă și servicii și deținând rolul de catalizatoare ale creativității și inovării la nivelul întregii Uniuni Europene. Aproximativ 70% din populația UE locuiește într-o zonă urbană, iar aceste zone generează peste două treimi din PIB-ul U.E. Cu toate acestea, orașele se confruntă cu o serie de probleme acute: de tip social, economic sau de mediu, iar un nivel ridicat de dezvoltare urbană poate fi atins numai prin intermediul unei abordări integrate, care să urmărească toate dimensiunile sustenabilității urbane, precum și noile tendințe în domeniu.

La nivel european, numeroase documente strategice pun în discuție conceptul de dezvoltare urbană durabilă: Carta de la Leipzig (2007), Declarația de la Toledo privind dezvoltarea urbană (2010), Agenda Teritorială a Uniunii Europene (2011), Strategia Europa 2020 etc.

Dezvoltarea conceptului de **dezvoltare urbană integrată** la nivel european a luat amploare prin Carta de la Leipzig pentru Orașe Europene Durabile, adoptată cu ocazia reuniunii ministeriale informale privind dezvoltarea urbană și coeziunea teritorială de la Leipzig (mai 2007). Conform documentului, dezvoltarea urbană integrată trebuie să devină un principiu comun pentru politica de planificare urbană, atât la nivel european, cât și în fiecare stat membru.

Ulterior, prin Declarația de la Toledo (iunie 2010), adoptată la finalul Reuniunii informale a miniștrilor din Uniunea Europeană responsabili cu dezvoltarea urbană, s-a subliniat necesitatea unei dezvoltări urbane inteligente, durabile și incluzive din punct de vedere social, care poate fi realizată numai printr-o viziune globală și comprehensivă asupra problemelor orașului.

Dată fiind seriozitatea provocărilor cu care se confruntă, în prezent, localitățile urbane din UE (de la schimbările demografice la consecințele stagnării economice în termeni de creare de noi locuri de muncă, precum și creșterea presiunii asupra mediului), sunt necesare soluții rapide și eficiente pentru atingerea obiectivului unei economii inteligente, durabile și favorabilă incluziunii, prevăzute în strategia Europa 2020. Aceste priorități se sprijină reciproc și pot duce la obținerea unui nivel ridicat de ocupare a forței de muncă, de productivitate și de coeziune socială.

Astfel, **dezvoltarea urbană integrată** poate fi definită după cum urmează (din Platforma pentru Dezvoltare Urbană Durabilă și Integrată, proiect cofinanțat din FSE prin PODCA 2007-2013):

- un **instrument strategic**, care asigură complementaritatea dintre domeniile de politică publică precum: transport, cultură, dezvoltare economică, infrastructură, educație, protecția mediului etc.;
- un **instrument participativ** de dezvoltare locală, care agregă interesele actorilor urbani într-un parteneriat ce urmărește dezvoltarea orașului;
- un **instrument operațional** de dezvoltare, care înglobează proiecte de dezvoltare locală pentru domenii ca: renovarea spațiului urban, locuire, infrastructură, protecția mediului, dezvoltare economică, incluziune socială etc.

Zone funcționale urbane

Dezvoltarea durabilă a orașelor ca principal motor al dezvoltării economice și sociale, poate fi realizată doar printr-o abordare integrată, care să urmărească toate dimensiunile sustenabilității urbane, precum și noile tendințe în domeniu. Așadar, investițiile trebuie să acopere zonele funcționale urbane, dincolo de limitele administrative ale municipiilor reședință de județ.

Zona funcțională urbană reprezintă acea zonă formată din unul sau mai multe centre urbane cu caracter polarizator din punct de vedere socio-economic și localitățile înconjurătoare, între care există cel puțin o relație bazată pe migrație și navetism (datorată proximității); care împărtășesc una sau mai multe specializări funcționale și/sau caracteristici cultural-istorice.

Politici europene pentru o dezvoltare urbană integrată în perioada 2014-2020

Politica de coeziune a UE pentru perioada 2014-2020 urmărește să stimuleze strategiile integrate care intensifică dezvoltarea urbană durabilă în vederea consolidării rezistenței orașelor și a asigurării sinergiilor dintre investițiile sprijinite din fondurile structurale și de investiții europene (SIE). În această perioadă, cel puțin 5% din sumele alocate la nivel național din Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR) pentru Obiectivul de Investiții pentru creștere economică și locuri de muncă vor fi obligatoriu dedicate dezvoltării urbane durabile (art. 7 al Regulamentului FEDR). Statele membre pot implementa dezvoltarea urbană durabilă, fie prin intermediul Investițiilor Teritoriale Integrate (ITI), fie prin intermediul unui program operațional specific, dedicat sau al unei axe prioritare dedicate.

Elementul central îl constituie finanțarea proiectelor de dezvoltare urbană în baza *Strategiilor Integrate de Dezvoltare Urbană* (SDU), care abordează provocările economice, de mediu, climatice, demografice și sociale din fiecare oraș. SDU constituie cadrul pentru selectarea proiectelor individuale de dezvoltare urbană. Pentru a putea obține finanțarea și a realiza aceste proiecte, organismele responsabile pentru implementarea SDU (denumite "autorități urbane") trebuie să se implice în procesul de gestionare al fondurilor. Astfel, autoritățile urbane vor fi desemnate și vor îndeplini rolul de Organisme Intermediare secundare, fiind incluse în sistemul de management și control al fondurilor europene structurale și de investiții.

Această nouă abordare, privind strategiile integrate de dezvoltare urbană, are un caracter pronunțat holistic, proiectele de dezvoltare urbană cu finanțare FEDR trebuind integrate în cadrul unor obiective mai largi ale altor programe. Astfel, este indicată utilizarea Fondului social european (FSE) în sinergie cu FEDR, pentru a putea susține măsuri în materie de: ocupare a forței de muncă, educație, incluziune socială și capacitate administrativă, concepute și puse în aplicare în cadrul strategiilor integrate.

În cadrul politicii de dezvoltare urbană integrată, accentul se pune pe o abordare vizionară care să întrunească dimensiunile spațiale, economice, sociale sau de mediu ale unui oraș. Aceste politici trebuie să țină cont de specificitatea problemelor localității, de asemenea urmărirea unei viziuni este un aspect important pentru o dezvoltare urbană coerentă și durabilă.

Abordarea României privind dezvoltarea urbană durabilă în perioada 2014-2020

Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020 vizează măsuri centrate pe dezvoltarea urbană durabilă, în special prin Axa prioritară (AP) 4, dedicată *Sprijinirii dezvoltării urbane durabile*.

De asemenea, proiecte destinate dezvoltării orașelor vor fi eligibile și pe alte axe ale POR 2014-2020. Astfel, la nivelul Acordului de Parteneriat va fi identificat un mecanism de corelare și prioritizare a investițiilor: investițiile cuprinse în SDU și finanțate prin Axa Prioritară 4 a POR 2014-2020 vor fi prioritare la finanțare prin alte axe prioritare ale POR 2014-2020 sau alte programe operaționale, în baza unui mecanism de corelare a investițiilor și prioritizare a finanțării proiectelor.

I. Contextul urban și identificarea principalelor probleme și provocări la nivel local

I.1. PREZENTARE GENERALĂ

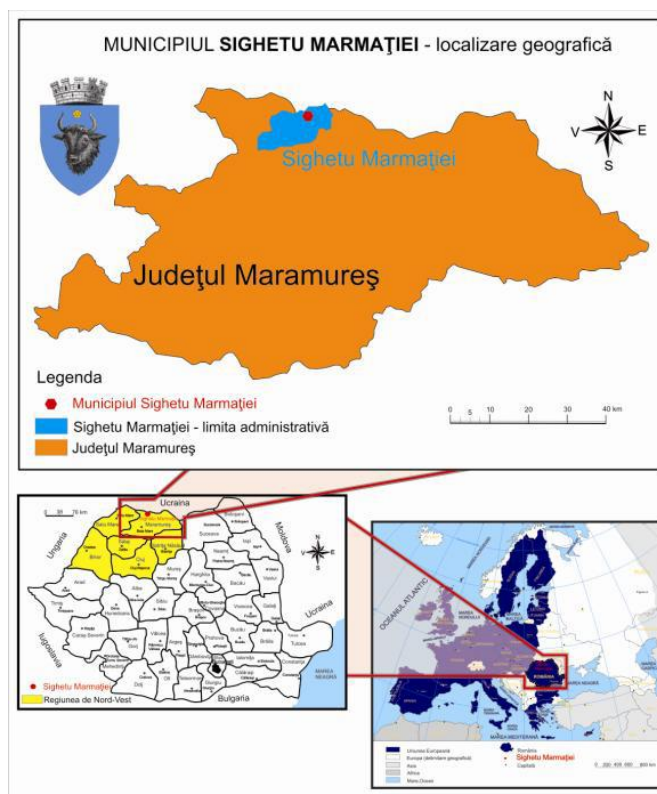
I.1.1. Localizare geografică

Municipiul Sighetu Marmației este situat în nord-vestul României, în partea de nord a județului Maramureș, în Depresiunea Maramureșului, la poalele Dealului Solovan pe terasele inferioare ale râurilor Tisa, Iza și Ronișoara, centrul orașului având altitudinea medie de 274 m.

Municipiul se învecinează cu:

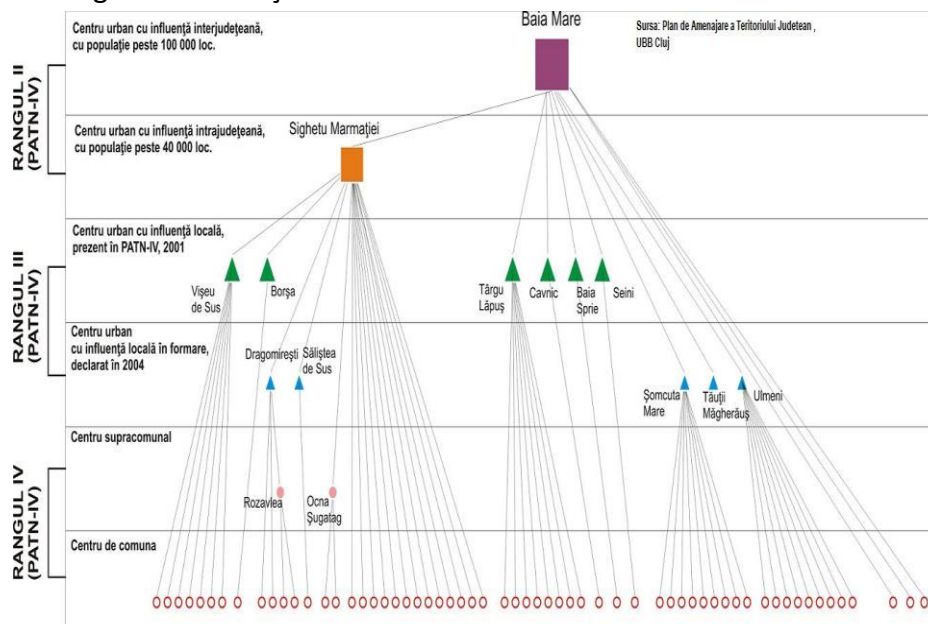
- Ucraina (frontiera este trasată de râul Tisa) - la nord,
- comuna Bocicoiul Mare - la nord-est,
- comuna Rona de Jos – la est,
- comuna Vadu Izei - la sud-est,
- comuna Giulești – la sud,
- comuna Săpânța – la vest,
- comuna Sarasău – la nord-vest.

Figura 1. Localizarea geografică a municipiului Sighetu Marmației

Sighetu Marmației este al doilea centru urban, ca mărime și importanță, al județului Maramureș, după municipiul Baia Mare – reședința de județ, și face parte din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest (Transilvania-Nord) (Conform PATN, Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități).

Municipiul Sighetu Marmației polarizează zona de nord a județului Maramureș, cunoscută ca și „Țara Maramureșului” sau „Maramureșul Istoric” (Depresiunea Maramureșului cu munții înconjurători, până la cumpăna de ape). Aria de polarizare se extinde și în spațiul transfrontalier româno-ucrainean, prin atracția exercitată asupra celor aproximativ 30.000 de etnici români care locuiesc în Transcarpatia într-o zonă situată chiar *vis á vis* de Sighetu Marmatiei.

Figura 2. Clasificarea rangului localităților din județul Maramureș

În perioada 2006-2010 Municipiul Sighetu Marmăției a derulat, în parteneriat cu autorități locale și organizații neguvernamentale din Ucraina, un număr de șapte proiecte finanțate prin Programul PHARE CBC.

2006	2007					2008					2009					2010										
dec.	ian.	febr.	mart.	apr.	mai.	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	nov.	dec.	ian.	febr.	mart.	apr.	mai.	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	nov.	dec.	ian.	febr.
Drumul din inima Europei (PHARE CBC 2004/2.1)																										
Tisa - râul care ne unește (PHARE CBC 2004/3.1)																										
Podul turistic maramureșean Sighet - Solotvino (PHARE CBC 2005/1.1)																										
Dezvoltarea sistemului de monitoring participativ al calității apei din bazinul Tisei superioare (PHARE CBC 2005/2.2)																										
Fluidizarea traficului în zona punctului de frontieră Podul Istoric Sighet - Solotvino (PHARE CBC 2005/2.1)																										
Axa Tisei superioare - model integrat de coeziune economico-socială transfrontalieră (PHARE CBC 2006/1.1.2)																										
Sistematizarea circulației transfrontaliere în zona punctului de frontieră Podul Istoric Sighet - Solotvino (PHARE CBC 2006/2.1)																										

Figura 3. Proiecte transfrontaliere implementate de către Municipiul Sighetu Marmăției

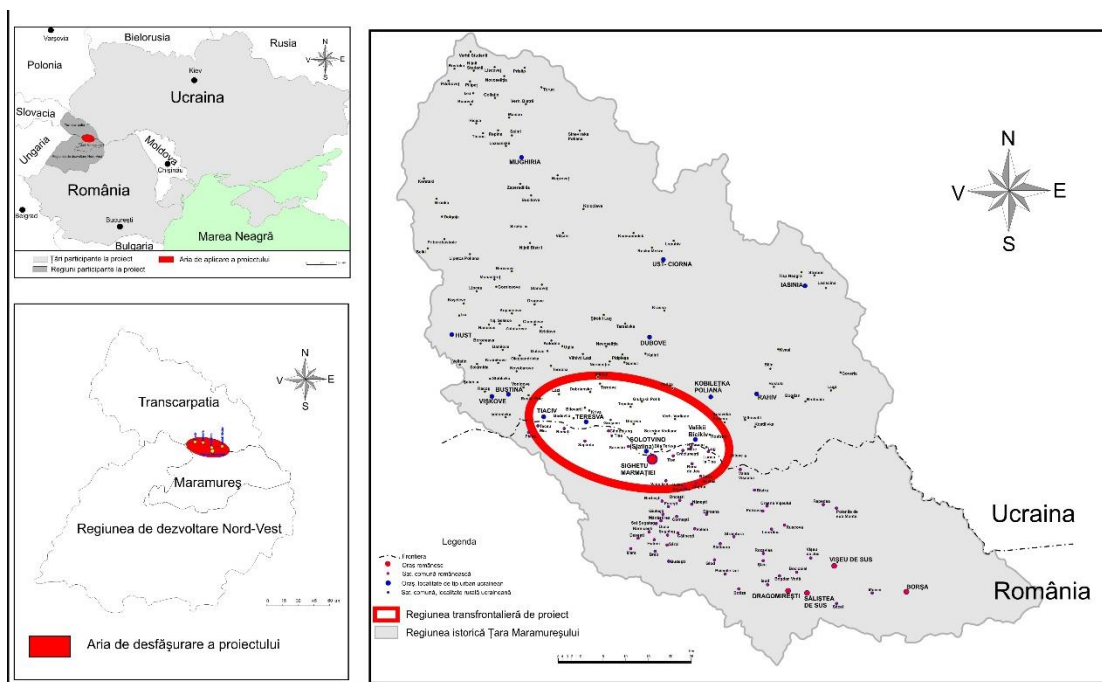

Figura 4. Aria de implementare a proiectelor transfrontaliere

Urmare a implementării proiectelor amintite, a fost elaborată Strategia Integrată de coeziune economico-socială a Axei Tisei Superioare, zonă care cuprinde 9 localități din România și opt din Ucraina, conform imaginii de mai jos:

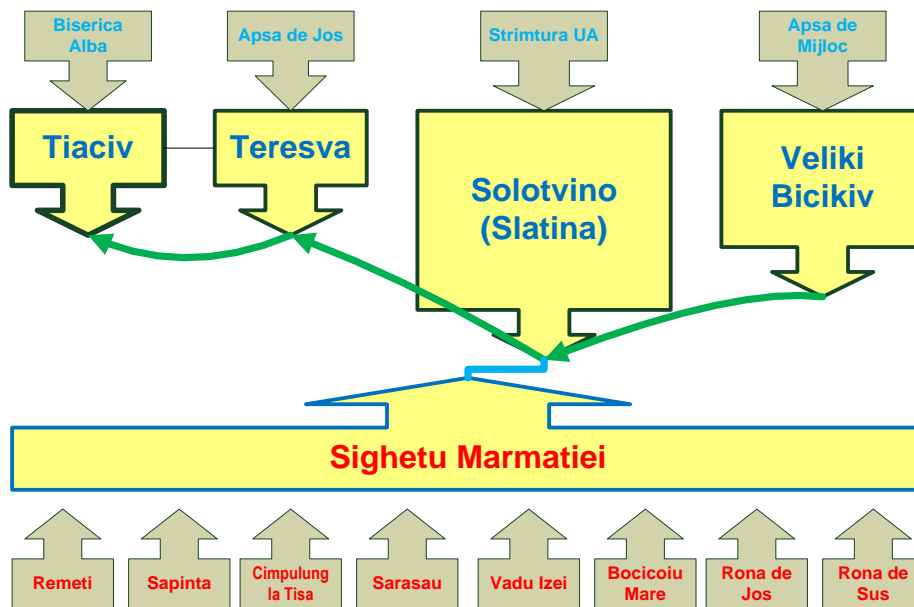

Figura 5. Localitățile componente ale Axei Tisei Superioare

Reprezentarea elementelor de bază: Strategie, Planuri, Proiecte în contextul Fizic și Logic al proiectului Axa Tisei Superioare

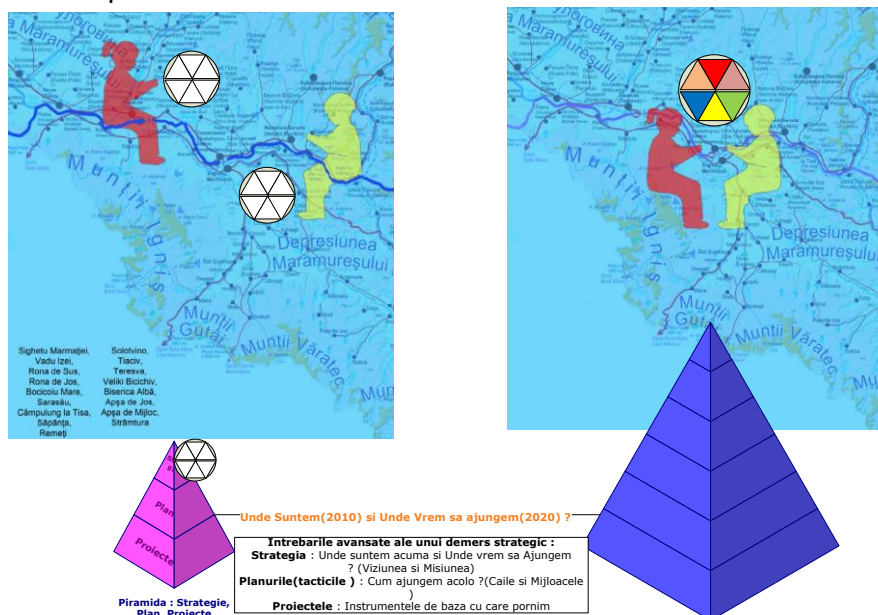

Figura 6. Strategia, planurile și proiectele cu rol de creștere a coeziunii transfrontaliere

În figură este reprezentată **Viziunea de Ansamblu a celor 3 procese majore: Strategia, Planurile și Proiectele**, care pot duce la Creșterea Coeziunii, plecând de la întrebările fundamentale:

- Unde suntem acum? Unde vrem sa ajungem?
- Cum ajungem acolo ? Care sunt modalitățile, căile și mijloacele prin care ajungem unde dorim ?
- Ce, de ce și cum se face fiecare Proiect, ca și „cărămidă” esențială dintr-un pachet (Portofoliu) de proiecte aliniate și sinergice unei strategii?

Reprezentarea are și o a treia dimensiune, evoluția în timp sugerată sub forma piramidei, conținând cele 3 elemente de bază și relația dintre ele: strategia, planurile și proiectele.

Sugestia cu „joaca de copii” este evidentă, orizonturile de timp, de planificare strategică, fiind 2020, cu accent clar asupra faptului că strategia ar trebui promovată și aplicată în primul rând la nivelul școlilor (licee și facultăți).

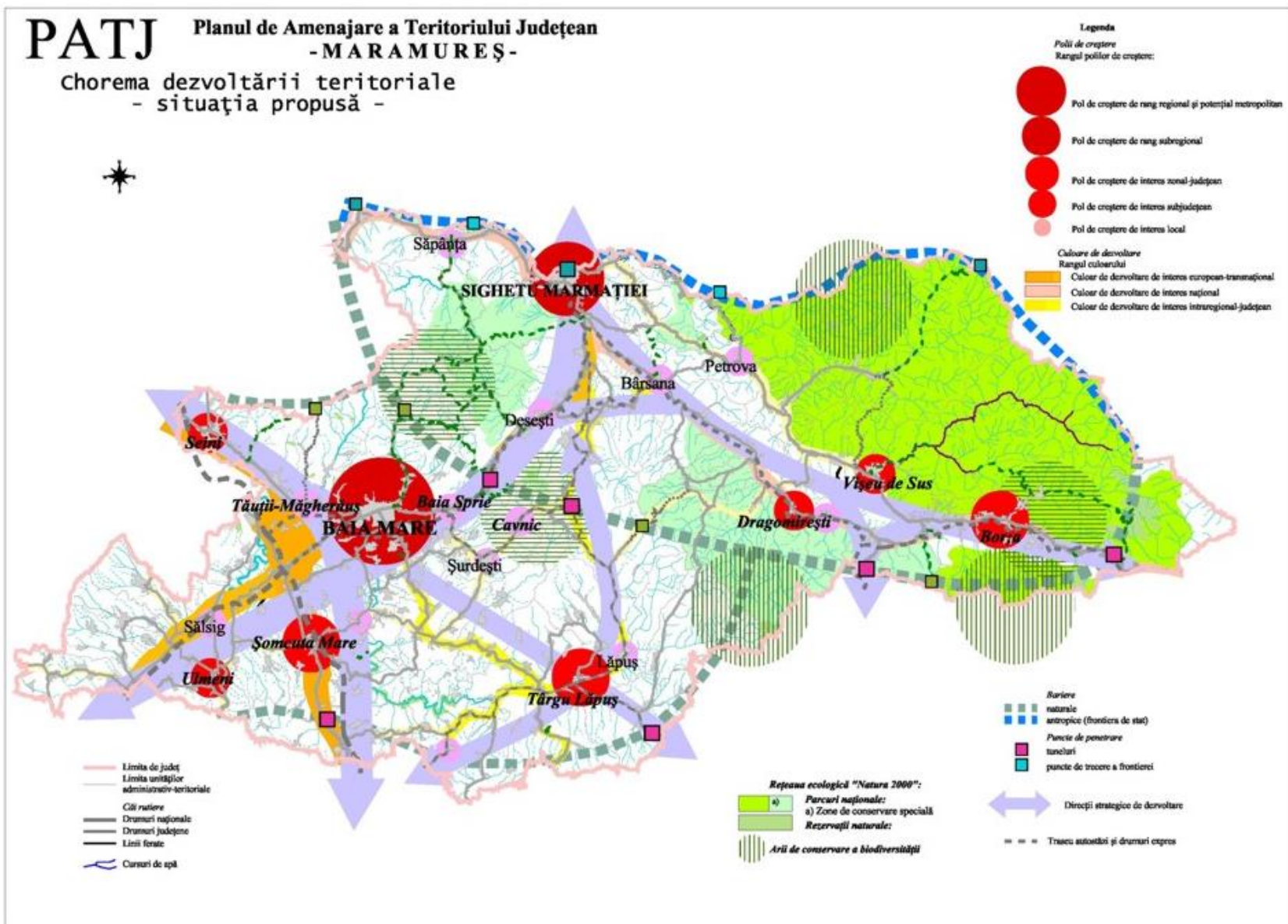

Figura 7. Sighetu Marmăției – pol de creștere de rang subregional

I.1.2 Accesibilitate

Municipiul Sighetu Marmației se află la o distanță de 600 km de București, 65 km de Baia Mare, 110 km de Satu Mare, 220 km de Cluj Napoca și 240 km de Oradea.

Sighetu Marmației este conectat la:

- rețeaua rutieră națională și județeană astfel:
  - prin Drumul Național 18 (DN 18) Baia Mare – Sighetu Marmației – Borșa;
  - prin Drumul Național 19 (DN19) Satu Mare - Negrești Oaș - Sighetu Marmației,
  - prin Drumul Județean 186 (DJ 186) Sighetu Marmației – Vadu Izei – Bârsana – Săcel.

- rețeaua feroviară astfel:
  - prin intermediul căii ferate Sighetu Marmației – Vișeu de Jos – Salva.

Gara CFR din Sighetu Marmației are două componente, călători și marfă, prin care se derulează traficul de călători, respectiv marfă spre nodul de cale ferată Salva, iar de aici către Cluj Napoca, București, Timișoara.

- Aeroporturi:
  - Baia Mare, situat la 75 km,
  - Cluj Napoca, situat 220 km,
  - Satu Mare, situat la 125 km,
  - Budapesta, situat la 428 km.

Fiind oraș de graniță, Sighetu Marmației are un punct de trecere a frontierei cu Ucraina (în regim de trafic internațional cu specific rutier, destinat traversării pietonilor și autovehiculelor mici, tonaj maxim de 3,5 t o bandă de circulație). Traversarea se face pe un pod cu o bandă de circulație și este conectat cu orașul Solotvino (UA) prin drumul național ucrainean H 09.

Figura 8. Punctul de trecere a frontierei Sighet (RO)-Solotvino (UA)

Totodată, municipiul este tranzitat de linia de cale ferată cu ecartament larg, pe ruta Rahiv-Valea Vișeului-Sighet-Câmpulung la Tisa-Teresva. În prezent circulația pe acest tronson de cale ferată este suspendată.

Tara Maramureșului

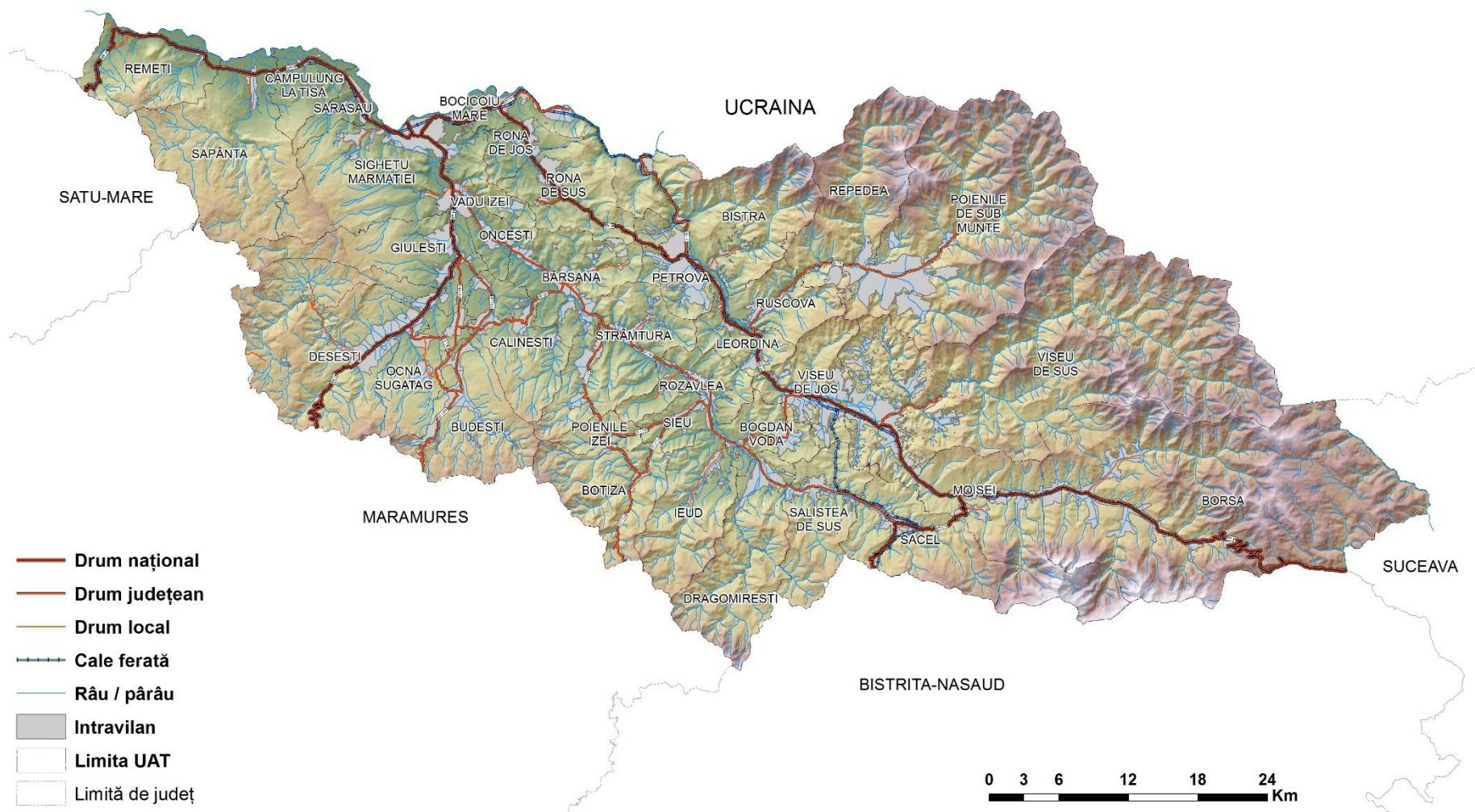

Figura 9. Țara Maramureșului

I.1.3. Organizare administrativă

Municipiul Sighetu Marmației este organizat sub formă de Unitate Administrativ-Teritorială (UAT). Teritoriul administrativ are în componență orașul Sighetu Marmației, la care se adaugă 2 zone periurbane – cartierele Iapa și Șugău – foste localități rurale ce au fost înglobate în structura municipiului în anul 1968.

Primul document despre localitatea Sighetu Marmației datează din anul 1326, însă zona a fost locuită încă din paleolitic și neolitic, fapt confirmat de descoperirile arheologice. În epoca bronzului, pe Dealul Solovan, la aproximativ 1,5 km de actuala vatră a localității, a existat o fortificație înglobată în sistemul de fortificații dacic din regiune. Numele localității care vine probabil din limba dacică (zeget = fortificație) face referire la funcția militară pe care a avut-o așezarea în epoca bronzului.

Datorită poziției sale geografice, deosebit de favorabilă în centrul regiunii istorice Țara Maramureșului, la intersecția unor drumuri care făceau legătura radial cu satele situate pe văile maramureșene, localitatea devine târg, fiindu-i conferit rangul de oraș regal al coroanei maghiare printr-un document emis la Budapesta în anul 1352. Alături de alte patru localități, ridicate de regalitatea maghiară la rangul de orașe în anul 1329, Sighetu Marmației va face parte din sistemul urban maramureșean în cadrul căruia se va impune ca principal pol de atracție datorită funcției economice. Sarea care se exploata în apropierea orașului la Slatina (actualmente Solotvino în Ucraina), la Coștiui și la Ocna Șugatag a constituit principala resursă care a susținut dezvoltarea urbană.

În anul 1397 orașul „villa nostra libera ... Zyget” este cedat de regele maghiar nobililor Balc și Drag ca recompensă pentru serviciile prestate coroanei. În anul 1472 Matei Corvin întărește privilegiile orașului, iar în anul 1551 urbea primește dreptul de a ține târguri. Împăratul Leopold îi conferă dreptul de stemă (capul de bour) orașul fiind capitala și cel mai important oraș din Maramureș.

După anul 1920 orașul este alipit României și pierde hinterlandul de la nord de Tisa, care este înglobat Cehoslovaciei. Deportarea evreilor, care depășiseră 15% din totalul populației în timpul celui de Al Doilea Război Mondial, urmată după 1950 de pierderea funcției administrative restricționează mult dezvoltarea urbană. Ridicarea la rangul de municipiu, în anul 1968 în urma înglobării satelor vecine, este completată de dezvoltarea industrială din perioada socialistă. Creșterea economică și urbană din a doua parte a secolului XX este urmată de dezindustrializarea care survine după anul 1990, ceea ce duce la stagnarea și chiar scăderea populației.

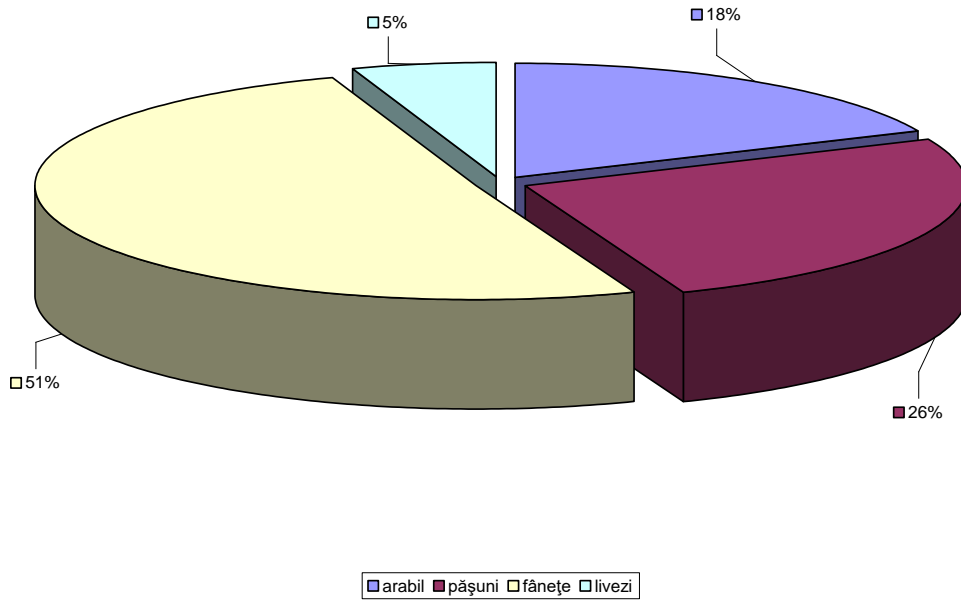
I.1.4. Suprafață

Municipiului Sighetu Marmației are o suprafață de 13.536 ha, ce reprezintă 2,14% din suprafața Județului Maramureș.

Conform datelor INS pentru anul 2015, structura terenurilor în municipiul Sighetu Marmației, după modul de folosință, este următoarea:

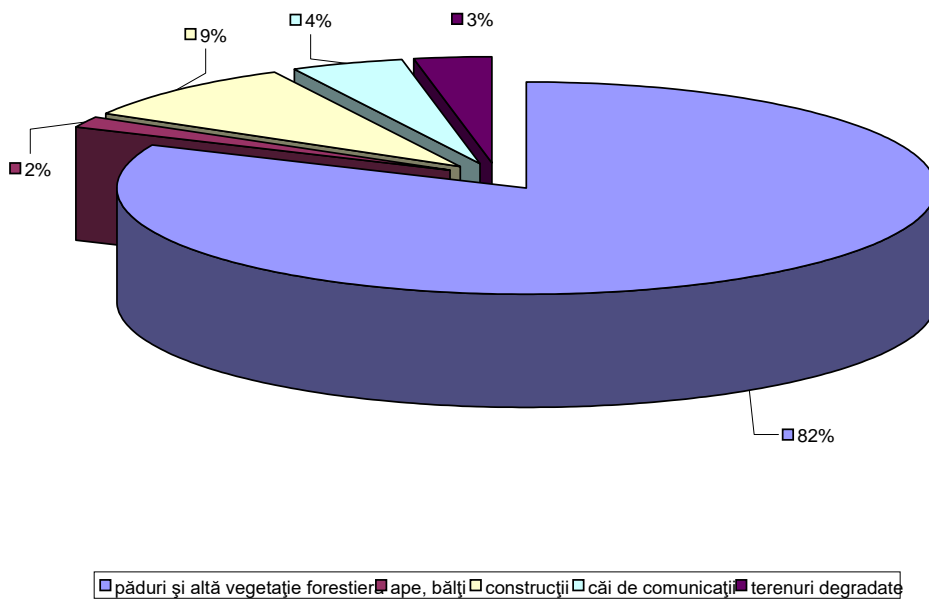
- suprafață agricolă: 7.780 ha, din care:
  - arabil: 1.428 ha,
  - pășuni: 2.013 ha,
  - fânețe: 3.918 ha,
  - livezi: 421 ha.
- suprafață neagricolă: 5.756 ha, din care:
  - păduri: 4.704 ha,
  - ape: 97 ha,
  - construcții: 524 ha,
  - căi de comunicații: 253 ha,
  - terenuri degradate și neproductive: 178 ha.

Suprafața agricolă, categorii

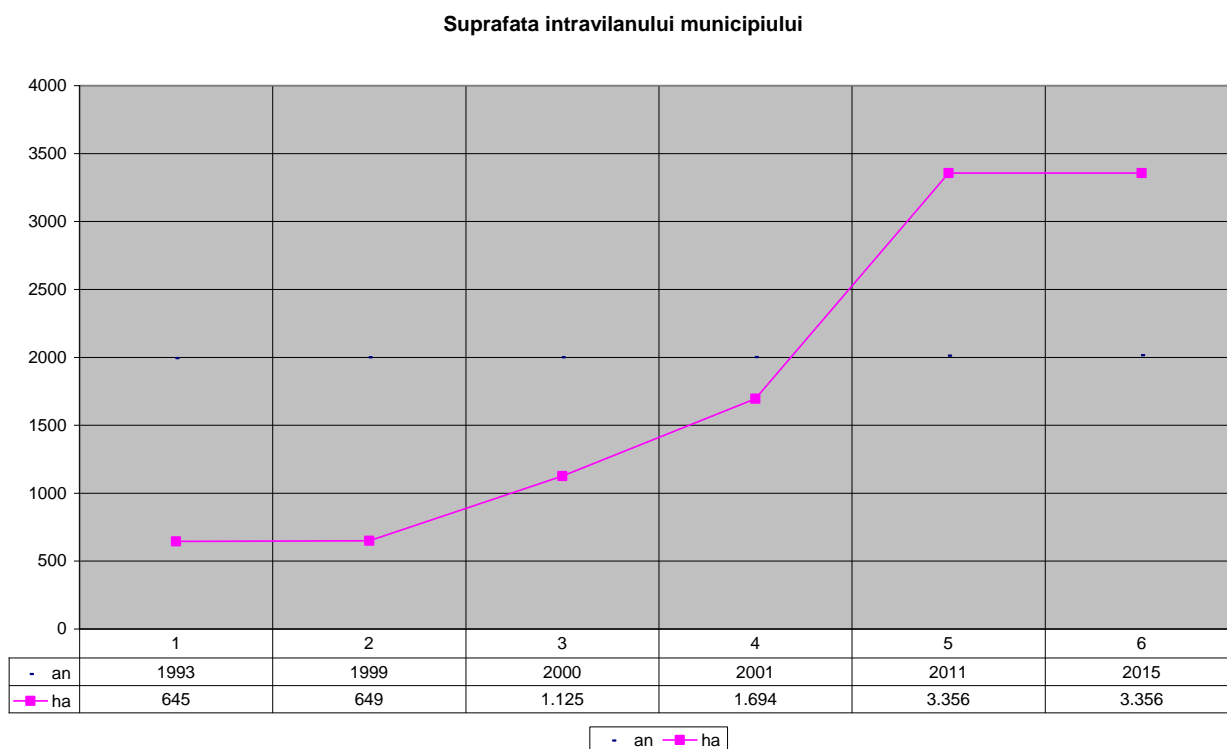
Figura 10. Suprafața agricolă a municipiului Sighetu Marmației – categorii de folosință
Sursa datelor: INS

Suprafața neagricolă, categorii

Figura 11. Suprafața neagricolă a municipiului Sighetu Marmației – categorii de folosință
Sursa datelor: INS

Suprafața intravilanului municipiului a crescut de-a lungul anilor, astfel: de la 645 ha (1993) la 3.356 ha (2011).

Figura 12. Evoluția suprafeței intravilanului municipiului Sighetu Marmăției
Sursa datelor: INS

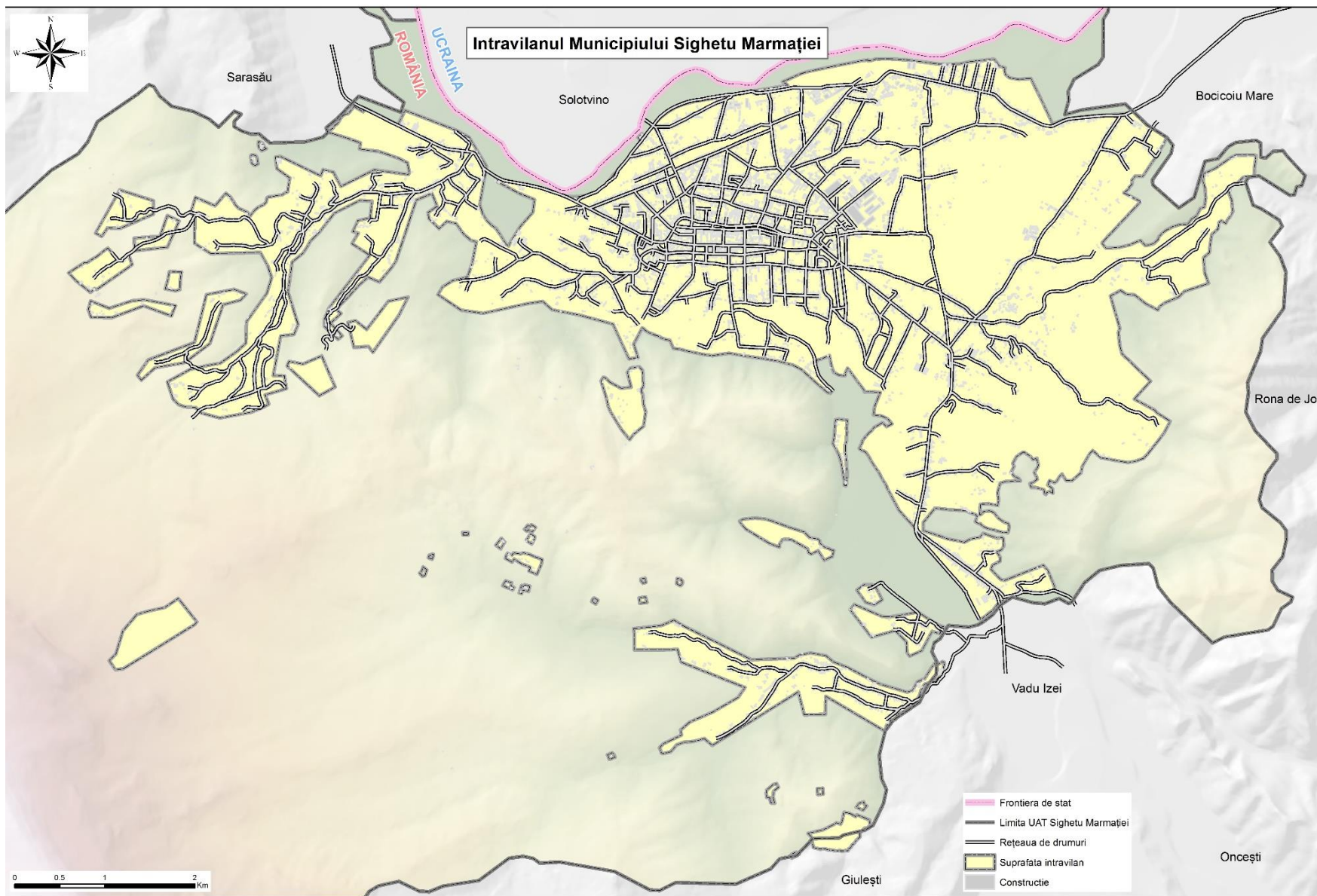
Conform PUG Sighetu Marmăției - Secțiunea 2.3.5. Relațiile în teritoriu între trupurile intravilanului – „procesul de urbanizare a presupus creșterea deficiențelor urbanistice dinspre centru spre periferie dând naștere unui proces de suburbanizare în zonele marginale, datorită constrângerilor naturale. În ultimii ani se poate de asemenea observa un fenomen de schimbare în stilul de viață al claselor sociale formate din persoanele cu venituri superioare, care au dezvoltat cartiere rezidențiale noi în zona periferică, cea mai mare problemă fiind însă lipsa sistematizării acestor construcții.”

Atât frontiera româno-ucraineană (care limitează în partea nordică orașul) cât și zona deluroasă/montană (care limitează orașul la sud) reduc posibilitățile de extindere a spațiului intravilan al municipiului, ceea ce conferă o specificitate în organizarea spațială. Partea centrală a orașului s-a dezvoltat în culoarul Tisei, într-o zonă depresionară (Depresiunea Sighetului), iar creșterea urbană s-a efectuat prin dezvoltarea pe verticală și prin înglobarea unor localități vecine.

În prezent, intravilanul municipiului Sighetu Marmăției cuprinde și cartierele Șugău și Iapa, care sunt foste sate incluse zonei urbane în urma restructurării administrative din 1968. Aceste cartiere sunt relativ izolate față de zona centrală; cartierul Iapa este situat la 4,5 km de centrul orașului, iar cartierul Șugău este situat la 8 km, accesul realizându-se prin comuna Vadu Izei.

În partea sudică a intravilanului, dincolo de râul Iza, se situează cartierele Valea Cufundoasă, Dealul Cetății și Câmpul Negru, care se conectează la partea centrală prin intermediul a două poduri rutiere.

Datorită faptului că orașul s-a dezvoltat la confluența a trei râuri, partea centrală are aspect de insulă, iar legăturile cu spațiul periurban se realizează prin intermediul podurilor.

Figura 13. Intravilanul municipiului Sighetu Marmatiei

I.1.5. Cadrul natural

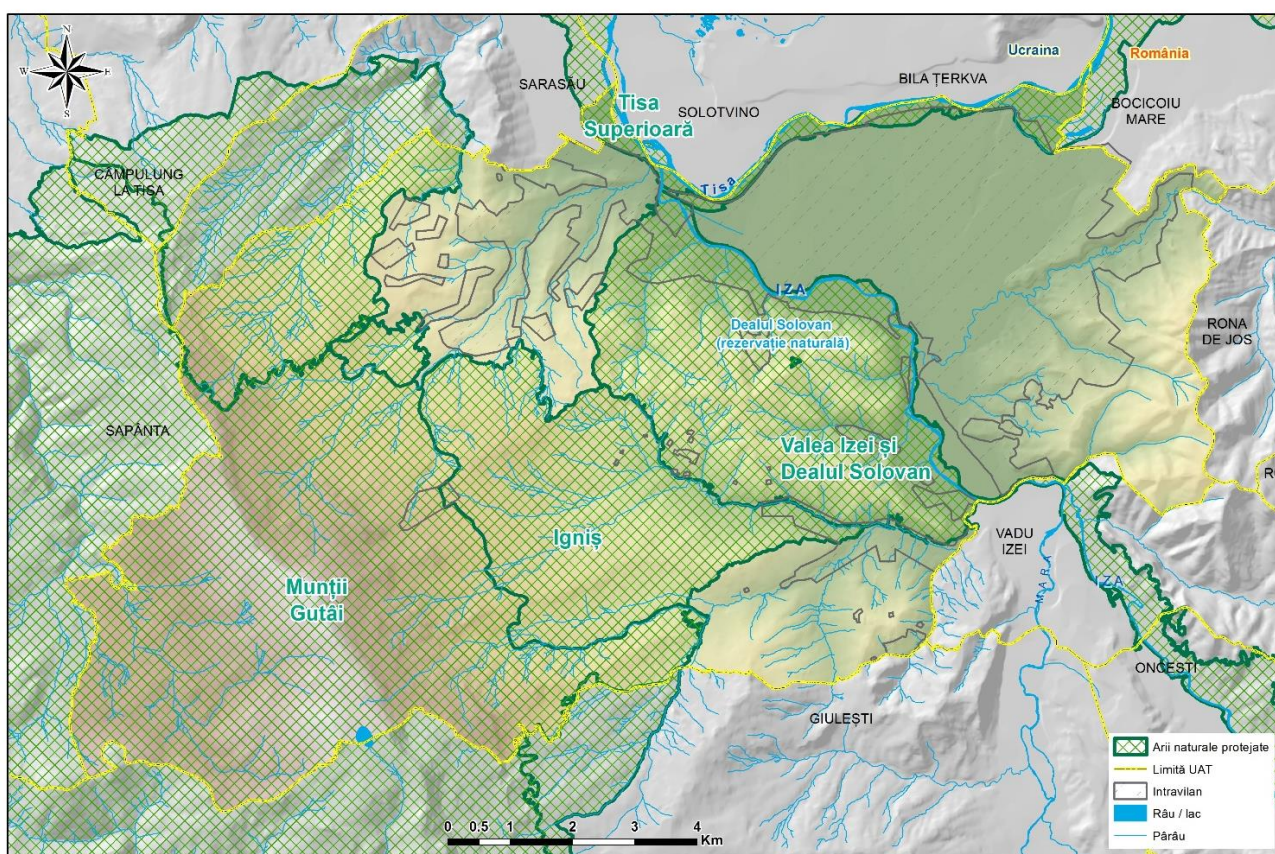
Relief

Suprafața municipiului Sighetu Marmăției este reprezentată de un platou (cu altitudinea de 274 m), înclinat ușor de la est spre vest. Forma de insulă a orașului este dată de cele trei râuri care încadrează orașul astfel:

- în partea de nord este mărginit de râul Tisa,
- la sud de râul Iza, afluent al Tisei, confluența lor reprezentând extremitatea vestică a municipiului,
- la est de râul Ronișoara, afluent al Izei, confluența lor fiind situată în zona sud-estică.

Intravilanul este înconjurat de dealuri, la est de Dealul Dobăieș și Dealul Bagna, la sud de Dealul Solovan (612 m) și în partea de vest de Dealurile Ipei. Extremitatea sudică a municipiului este reprezentată de platoul și abruptul vulcanic Creasta Pietrei (altitudinea cea mai mare fiind dată de Vf. Țiganu 1.221,5 m), unde o suprafață de peste 300 ha este acoperită cu pășuni și pădure.

Conform Planului Național de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a III-a Zone protejate, în județul Maramureș sunt înregistrate 33 arii naturale protejate de interes național, iar Sighetu Marmăției face parte din următoarele situri Natura 2000: Valea Izei și Dealul Solovan; Tisa Superioară, Munții Gutâi, Igniș.

Figura 14. Arii naturale protejate care se suprapun cu teritoriul municipiului Sighetu Marmăției

„Populația județului, la ultimul recensământ octombrie 2011, era de 578,6 mii locuitori, iar densitatea populației de 91,8 loc/km². Populația localităților din zona Rețelei Natura 2000 Maramureș însuma conform aceluiași surse de date, 80,0% din populația totală a Maramureșului. Peste 382,7 mii de locuitori trăiesc în interiorul său în vecinătatea sistemului județean de arii protejate.” (Strategia de Dezvoltare a Rețelei ”Natura 2000 Maramureș” pentru perioada 2016 – 2020)

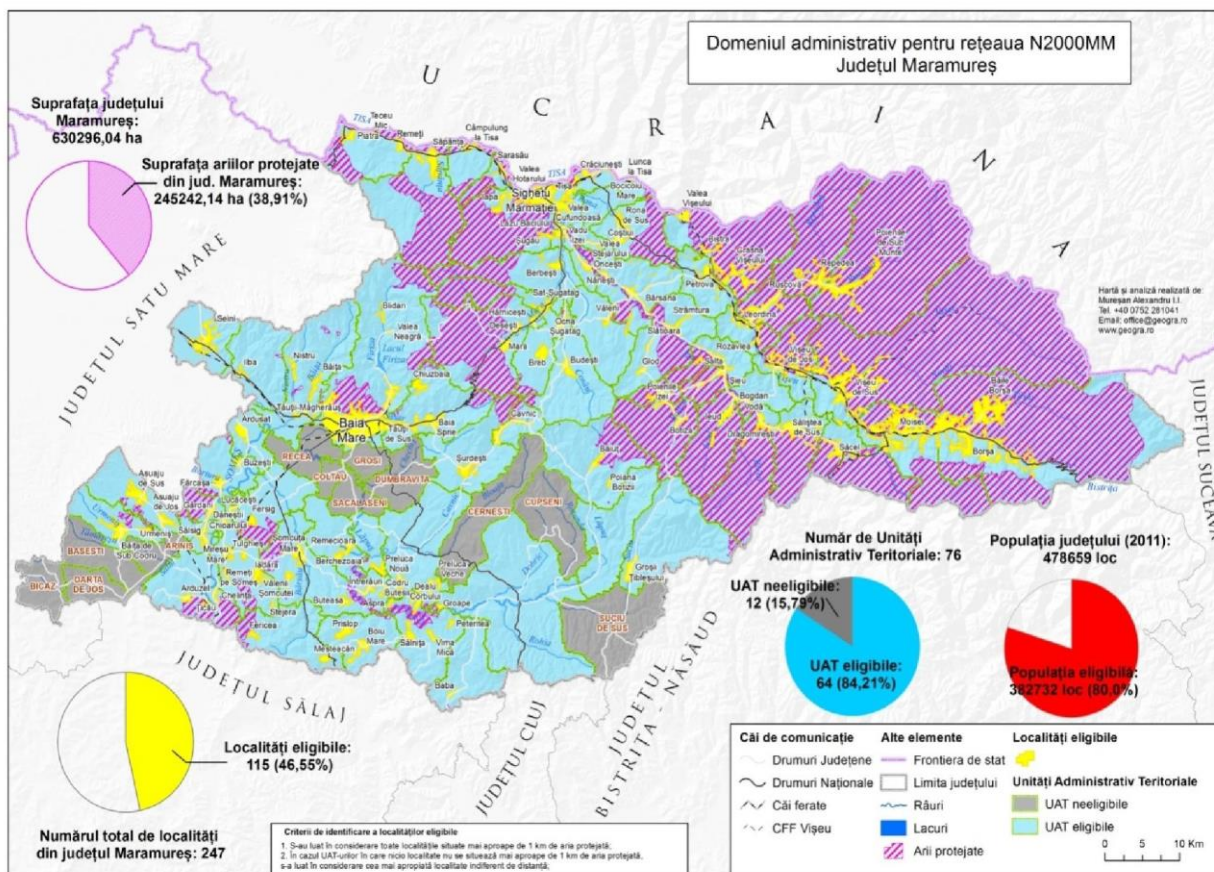

Figura 15. Rețeaua N2000MM

Rețea hidrografică:

Principalele râuri care se întâlnesc la Sighetu Marmăției sunt Tisa, Iza și Ronișoara. Râul Tisa ($Q=78 \text{ m}^3/\text{s}$) este principalul colector al apelor din Depresiunea Maramureșului și primește ca afluent, pe teritoriul municipiului Sighetu Marmăției, râul Iza ($Q=16,3 \text{ m}^3/\text{s}$). De asemenea, în vatra localității Sighetu Marmăției, se realizează confluența râurilor Ronișoara cu Iza. Pentru că intravilanul se află situat pe terasele inferioare ale râurilor Tisa, Iza și Ronișoara, apele freatice se găsesc la o adâncime de 5-6 m și sunt potabile.

Clima

Clima este temperat continentală, cu influențe oceanice datorită deschiderii Depresiunii Maramureșului spre vest. Temperatura medie anuală este de 8,5 grade Celsius (46°F) în culoarul Tisei și între 2 și 4 grade Celsius în sectorul montan (Munții Ignișului) inclus în aria administrativă a orașului.

Cantitatea precipitațiilor medii este de $743 \text{ mm}^3/\text{an}$, stratul de zăpadă se păstrează aproximativ pe perioada noiembrie-martie. Presiunea minimă este caracteristică lunilor februarie și octombrie, iar presiunea maximă este caracteristică lunii iunie.

Inversiunile termice scad în timpul iernii temperatura sub -20 grade Celsius, aerul rece cantonat în partea inferioară a Depresiunii Maramureșului menține temperaturile foarte coborâte pe perioade de până la două sau trei săptămâni. Vânturile se canalizează pe văile Tisei și Izei pe direcția vest-est.

Caracteristici geotehnice

■ Trăsături biopedologice

Vegetația în cadrul intravilanului municipiului Sighetu Marmației este una azonală de luncă. **Solurile** în zona luncilor râurilor sunt aluviale, slab drenate cu nivel freatic la mică adâncime, optime culturilor agricole. În zona piemontană solurile sunt brune luvice și brune cu grad ridicat de aciditate pe interfluvii.

■ **Compoziția geologică a terenului:** Municipiul Sighetu Marmației este situat pe depozite cuaternere reprezentate prin depozite de vârstă pleistocenă și holocenă (depozite de terasă și aluviuni), formate din nisipuri, pietrișuri, marne și gresii, fundamentul fiind constituit din formațiuni cretacice.

În zona piemontană predomină depozitele pleistocene deluviale cu blocuri de andezite, iar în zona montană reprezentativ este andezitul bazaltoid din panonian.

Nivelul apei freactice este situat la 5-6 m în zona vestică și centrală a vetrei localității, iar în zona estică (pe prima terasă fluviatilă) aceasta coboară la 12,5 m.

■ **Zona de seismicitate:** Municipiul Sighetu Marmației este situat în zona de seismicitate clasa E, coeficientul de macroseismicitate fiind 7 conform scării MSK.

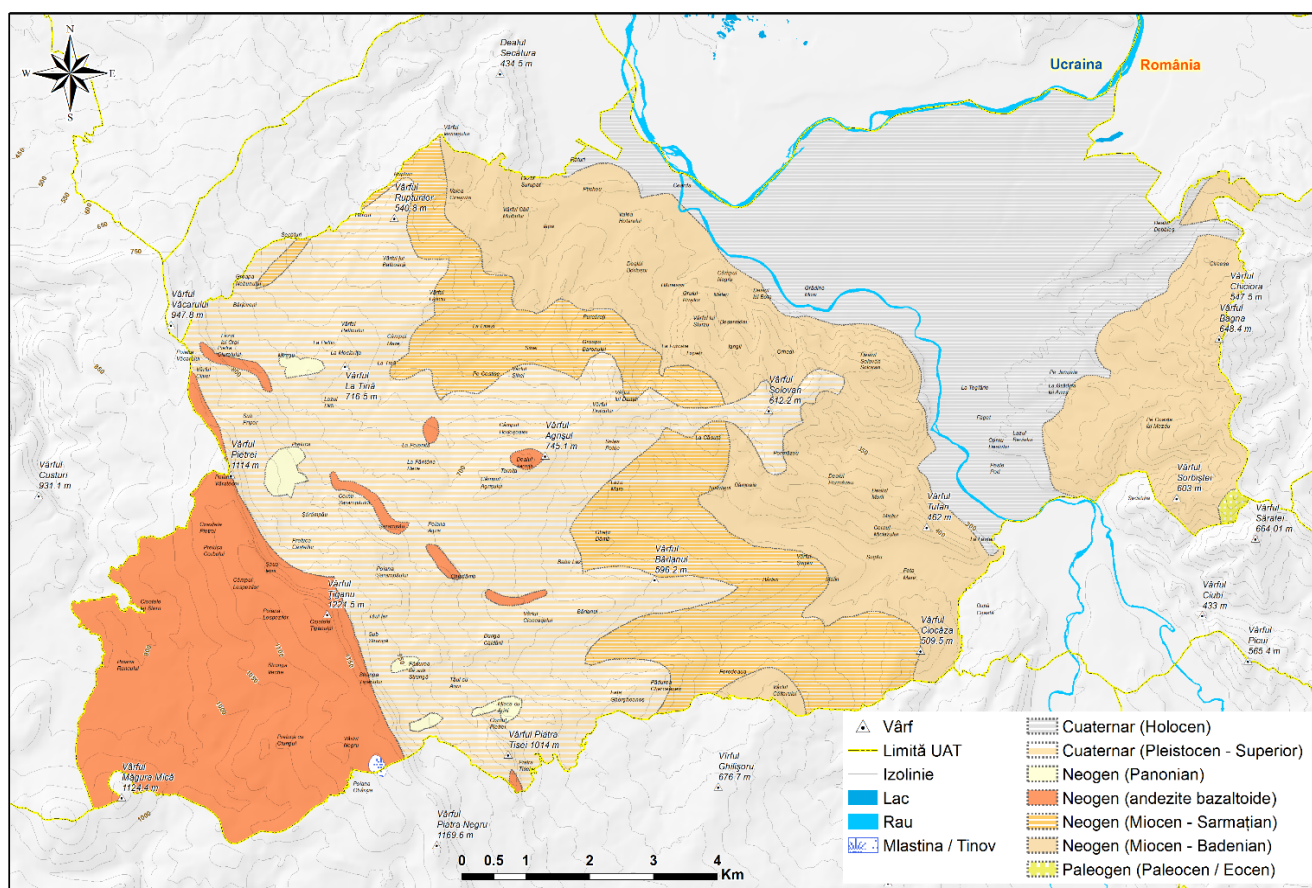

Figura 16. Municipiul Sighetu Marmatiei – harta geologică

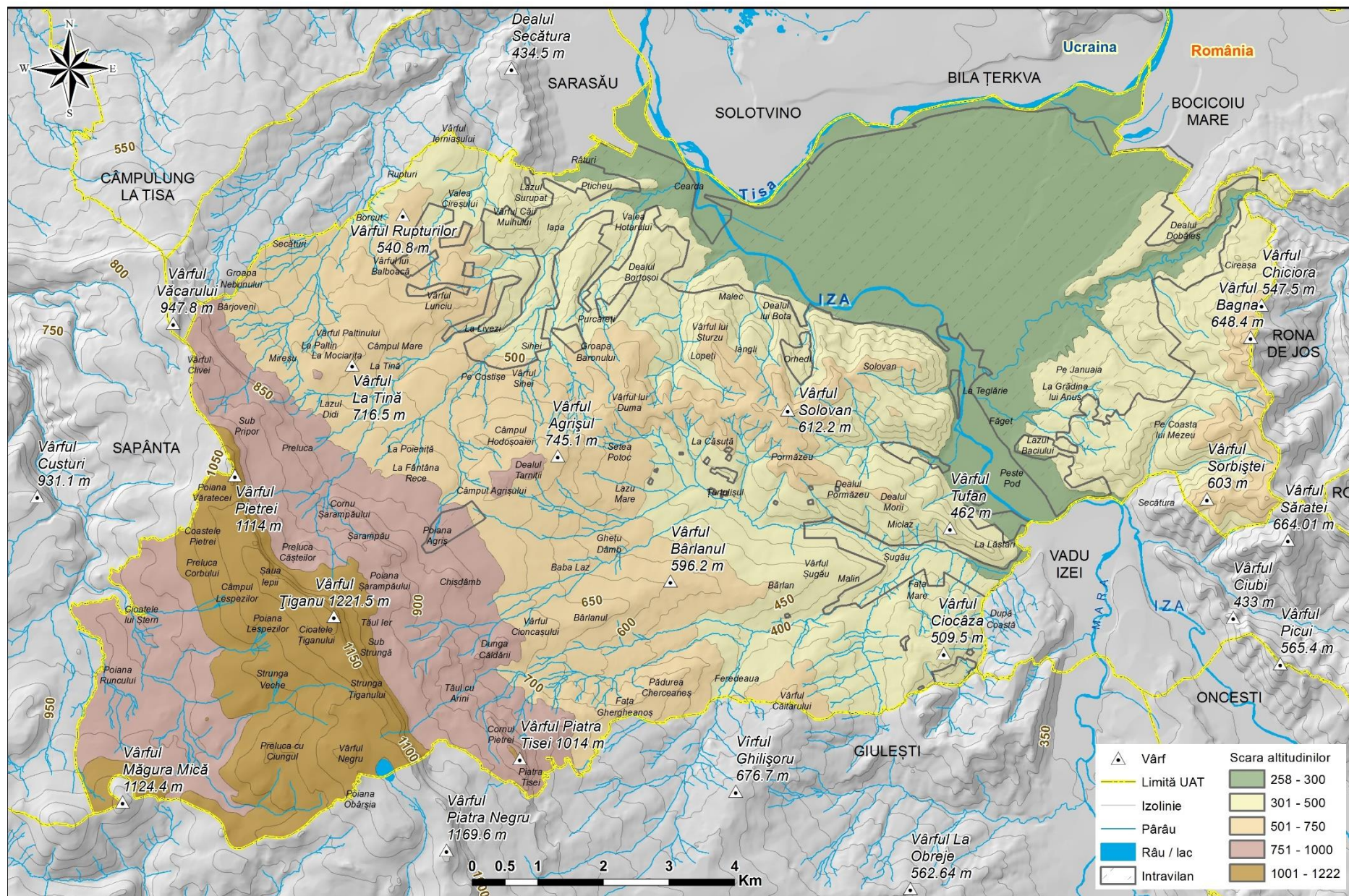

Figura 17. Relieful municipiului Sighetu Marmăției

I.2. DOMENIUL ECONOMIC

I.2.1. Profilul economic al zonei

Dezvoltarea economică a municipiului Sighetu Marmăției se răsfrânge indirect asupra unui teritoriu mult mai vast decât limita administrativă a orașului, care, prin importanța sa regională, are un rol important în managementul spațiului rural din regiunea istorică Țara Maramureșului. Aria de polarizare a orașului se întinde și în spațiul transfrontalier româno-ucrainean, prin atracția exercitată asupra celor aproximativ 30.000 de etnici români care locuiesc în Transcarpatia, pe malul drept al Tisei.

De la mijlocul veacului XIV, urmare a dezvoltării meșteșugurilor și a intensificării comerțului, Sighetul devine un centru economic înfloritor. Se păstrează și acum importante mărturii documentare ale breslelor orașului, în special a cizmarilor din sec XVII - XIX. O statistică din 1700 arăta ca la Sighet existau 14 bresle.

În a doua jumătate a secolului XIX au apărut primele fabrici (1869 – fabrica de cherestea, 1887 – fabrica de mobilă, 1889 – uzina electrică), ceea ce a dus la industrializarea și urbanizarea zonei, facilitată și de conectarea la rețeaua feroviară, în anul 1872.

Trebuie remarcat că datorită schimbărilor în rolul orașului, care a pierdut în secolul XX poziția de centralitate în cadrul spațiului maramureșean, activitățile industriale au cunoscut un regres comparativ cu alte orașe din România. Dezvoltarea industrială de tip fordist de la jumătatea secolului XX a fost urmată de restructurarea industriei și dezvoltarea sectoarelor comercial și de servicii.

Influența investițiilor asupra dezvoltării urbane poate fi demonstrată pentru cele două mai mari orașe din județ, Baia Mare și Sighetu Marmăției. Pentru municipiul Sighetu Marmăției pierderea ariei de polarizare de la nord de Tisa în 1920 și a funcției administrative, în anul 1968, în favoarea orașului Baia Mare, situat în afara spațiului Țării Maramureșului, a însemnat de fapt o debranșare de la fluxurile de investiții majore.

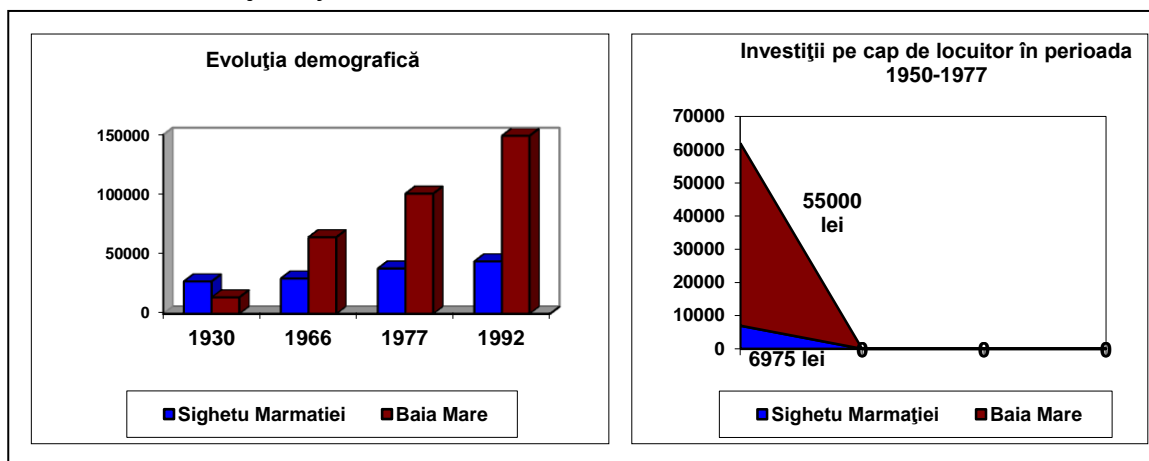

Figura 18. Evoluția demografică și investițiile pe cap de locuitor în orașele Sighetu Marmăției și Baia Mare

După 1990, evoluția situației economice din municipiul Sighetu Marmăției este legată de regresul activităților industriale din cadrul fostelor platforme (CPL, Mecanica, Maramureșeana, Unitatea), prin pierderea pozițiilor pe piața externă, ceea ce a dus implicit la restructurarea întreprinderilor și la creșterea ratei șomajului. Au apărut noi unități productive, de dimensiuni mai mici, dispersate pe teritoriul orașului, mai ales în zonele periferice, unde infrastructura necesară nu era asigurată, singurul criteriu de amplasare fiind cel al proprietății și al prețului terenului (Dobăieș, Valea Cufundoasă etc.).

Până la aprobarea Planului Urbanistic General de către Consiliul local al municipiului, în anul 2013, activitățile industriale (de producție, depozitare și transport) s-au infiltrat în zonele rezidențiale și în centrul municipiului.

Spre deosebire de industrie, care era specializată doar pe câteva ramuri și care pierde o parte din forța de muncă, sectorul serviciilor se menține într-un echilibru relativ, comerțul înregistrând o creștere, chiar și în contextul restructurărilor din anii 1990-2000.

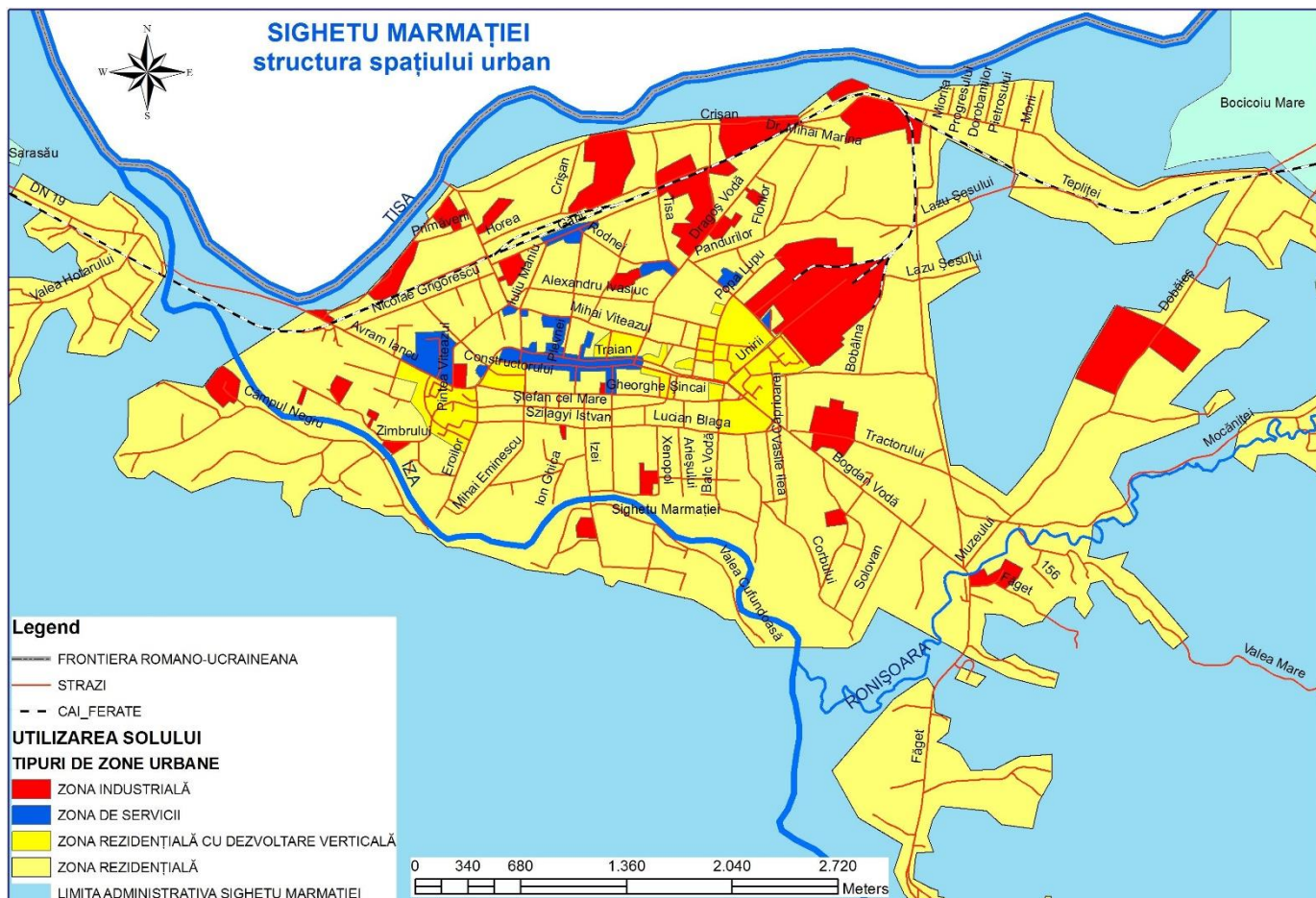

Figura 19. Structura spațiului urban al municipiului Sighețu Marmăției

Ramuri economice

Agricultura

Deși agricultura nu reprezintă un domeniu semnificativ, potențialul ruralului din împrejurimi, respectiv suprafața agricolă relativ întinsă, constituie baza corespunzătoare pentru formarea unei ramuri de industrie alimentară. Creșterea animalelor și cultivarea fructelor este tradițională în zona Maramureșului de Nord, reprezentând o activitate importantă în cadrul gospodăriilor populației.

Numărul efectivelor de animale a scăzut, în cazul fiecărei specii, acestea susținând o gospodărie orientată, în cea mai mare parte, către autoconsum și care valorifică prin vânzare doar un procent mic din producție.

În ultimii ani s-a dezvoltat legumicultura, atât ca urmare a cererii pe piața locală, cât și a sprijinului oferit producătorilor, reprezentat de subvențiile acordate prin APIA.

Industria alimentară are un caracter local (ex. panificație, procesare fructe/legume), produsele fiind consumate în mare parte în municipiu.

În cadrul municipiului funcționează 5 piețe agroalimentare cu caracter zilnic și un târg pentru animale în prima zi de luni din fiecare lună, respectiv în a doua și a treia zi de miercuri din lună, precum și o piață pentru comercializarea cerealelor, care funcționează zilnic.

Comerțul

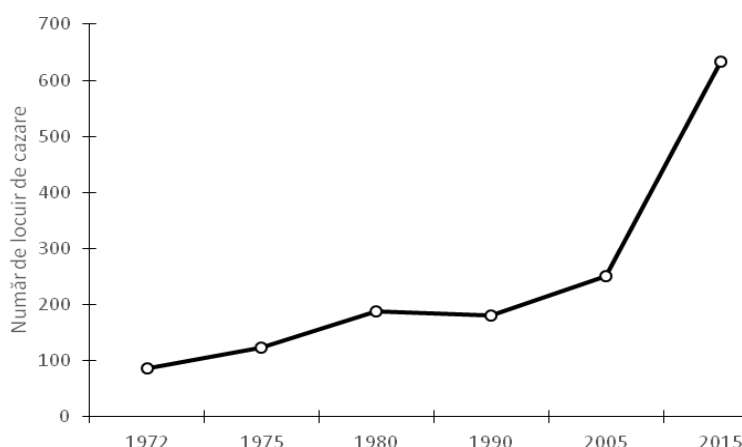
După 1990, dinamica activităților de comerț a cunoscut o tendință ascendentă, prin mutările de pe piața forței de muncă, din sfera activităților de producție, în sfera comerțului (preponderent) și al prestațiilor de servicii. Ritmul accelerat de privatizare în domeniul comercial, a făcut ca ponderea sectorului privat în desfacerea bunurilor să crească până la 20,5 % din totalul cifrei de afaceri a municipiului.

Serviciile

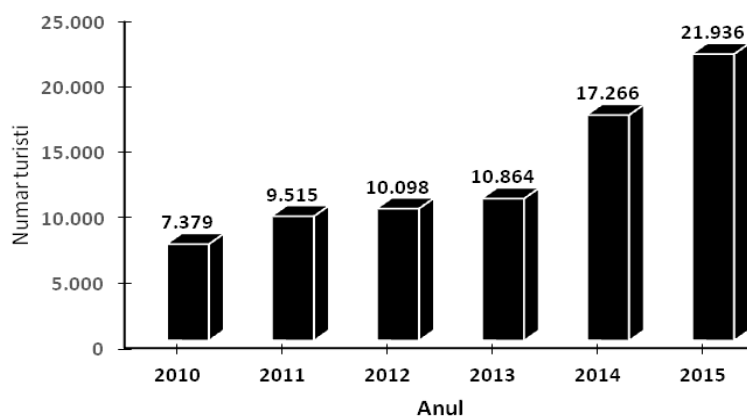
Sectorul terțiar s-a dezvoltat mult după 1990, mai ales prin apariția firmelor mici și mijlocii, dar și prin intermediul marilor companii din domeniul financiar-bancar. Prin mecanismele pieței și pe baza concurenței s-a diversificat și specializat oferta de servicii. Deși aportul serviciilor la cifra de afaceri a municipiului este încă destul de mic, totuși acesta se află pe o pantă ascendentă.

Turismul ocupă un loc important în sectorul terțiar și înregistrează un trend ascendent, fiind o alternativă în contextul dezindustrializării.

Evoluția numărului locurilor de cazare în municipiul Sighetu Marmației, prezentată în graficul de mai jos, confirmă trendul ascendent al afacerilor în domeniul turismului și este în strânsă legătură cu evoluția numărului de turiști, de asemenea pe un trend ascendent.

Figura 20. Sighetu Marmației: evoluția locurilor de cazare
Sursa datelor: (Ciangă, 1998), (Boar, 2005), Autoritatea Națională pentru Turism

Figura 21. Sighetu Marmației: evoluția numărului de turiști
Sursa datelor: INS

Industria

Agenții economice din municipiu își desfășoară activitatea în principal în industria lemnului, fabricarea mobilei, industria textilă și a confecțiilor și industria constructoare de mașini. Agenții economice cu profil de prelucrarea lemnului și fabricarea mobilei dețin o pondere de 35,1% din cifra de afaceri a municipiului, iar industria textilă și de confecții este următoarea, cu 16,3%, dar este o ramură dependentă de exportul în lohn și de cheltuielile salariale. Ponderea celorlalte activități este mai redusă, astfel industria constructoare de mașini reprezintă 4,5% și industria alimentară de 5,8%.

Potrivit **Strategiei Naționale pentru Competitivitate 2014-2020**, sectorul economic al județului Maramureș este definit astfel:

Regiunea de dezvoltare	Aglomerări economice (sector CAEN)	Distribuția județeană
Nord-Vest	3109 Mobilă	2x1* (SM, SJ), 1x2*(MM)

Tabelul 2. Aglomerări economice de importanță regională

Sursa: Valentin Cojanu, Dragoș Pîslaru (2011) "How important are agglomeration economies: a case study of Romanian industrial clusters" *Review of Economic and Business Studies* 4:1, pp. 35-58.

Nota explicativă: Conform metodologiei European Cluster Observatory, aglomerările pot fi de 3*, cele mai importante, 2* și 1*. Pentru a defini o aglomerare de importanță regională este necesar ca sectorul să acumuleze cel puțin 3 stele prin prezența lor în județele regiunii (de ex. 1x1*+ 1x2*). Zona București-Ilfov nu a intrat în analiză.

Regiunea de dezvoltare	Sectoare economice
Nord-Vest	Bihor (încălțăminte, pălării, umbrele și articole similare; mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus) Bistrița-Năsăud (mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus) Cluj (mărfuri și produse diverse; încălțăminte, pălării, umbrele și articole similare) Maramureș (mărfuri și produse diverse) Satu Mare (mărfuri și produse diverse; materiale plastice, cauciuc și articole din acestea) Sălaj (metale comune și articole din acestea)

Tabelul 3. Specializarea județeană pe sectoare economice

Sursa: calcule autori

Notă explicativă: Specializarea este evidențiată de sectoarele cu cel mai mare excedent comercial (în 2012), în care intră primul sector și următoarele trei dacă soldul pozitiv al balanței comerciale reprezintă cel puțin 50% din excedentul cel mai mare. Datele au fost prelucrate după Institutul Național de Statistică (martie 2013).

"Această radiografie a economiei regionale pune în evidență câteva caracteristici ale specializării în plan teritorial:

- În primul rând, **premisele avansului competitiv sunt foarte diferite între regiuni** deoarece structura economiei este foarte diferită. Anumite economii regionale, de exemplu: Sud-Vest, Sud-Est și Vest, sunt specializate pe un număr foarte restrâns de sectoare, alte regiuni: Sud, Nord-Vest și Centru sunt foarte diversificate. Deși niciuna dintre situații este de la sine favorabilă sau nefavorabilă competitivității, în mod clar această imagine diversă sugerează nevoi diferite în plan local de educație, calificare și cercetare, restructurare industrială și nevoi tehnologice.
- În al doilea rând, este de remarcat faptul că aglomerările sunt deja o prezență vizibilă în majoritatea regiunilor, prin participarea a două sau mai multe județe limitrofe în aceeași ramură de activitate și prin diversificarea activității economice; mai puțin favorabil stau lucrurile doar în Nord-Est, Sud-Vest și Nord-Vest. Această tendință trebuie însă să se consolideze și să înceapă să producă efecte în planul îmbunătățirii avantajelor competitive." (**Strategia Națională pentru Competitivitate 2014-2020**)

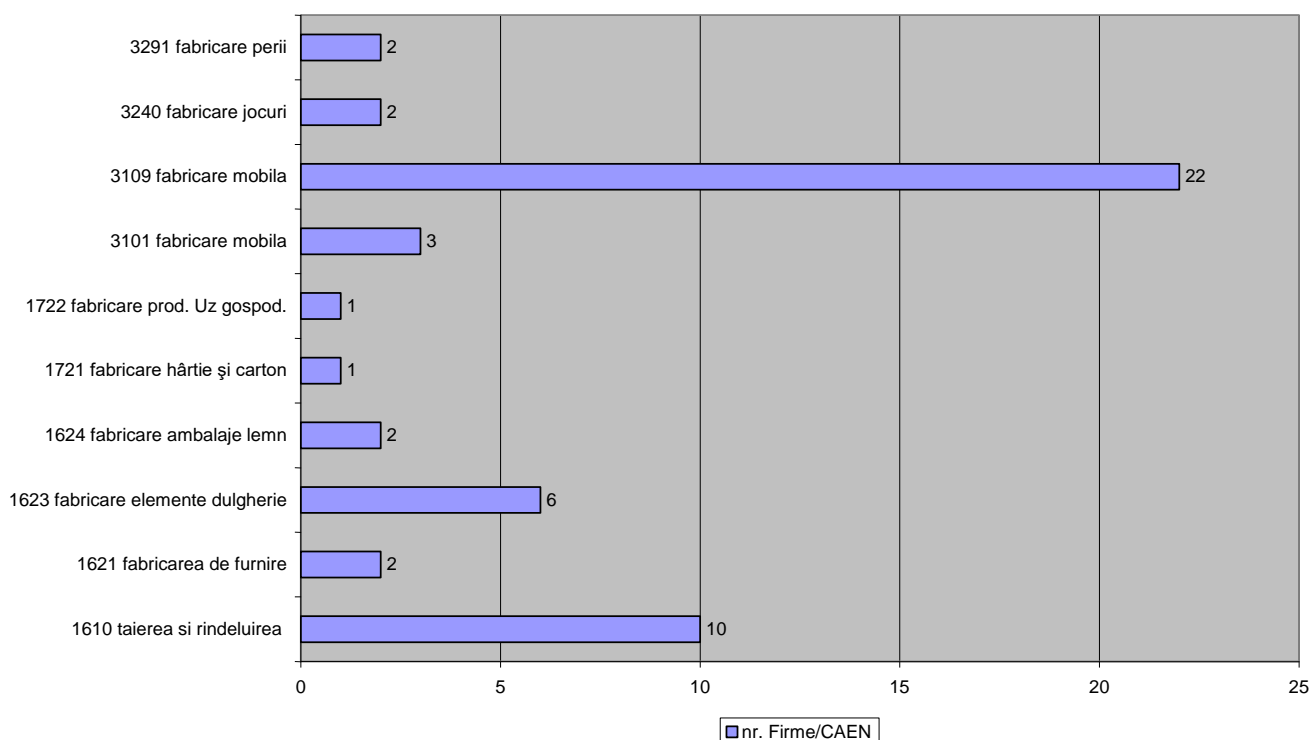
Coroborând informațiile din tabelele de mai sus cu cele din tabelul 2. Sectoare economice cu potențial de specializare, putem concluziona că județul Maramureș, respectiv municipiul Sighetu Marmăției au **potențial de specializare inteligentă în industria mobilei**.

Domenii de specializare inteligentă din Strategia CDI 2014-2020		Bioeconomia	Tehnologia informațiilor și a comunicațiilor, spațiu și securitate	Energie, mediu și schimbări climatice	Eco-nano-tehnologii și materiale avansate	Sănătate
		Direcții de politică industrială				
Rol economic important și cu influență asupra ocupării	Turism și ecoturism	✓		✓		✓
	Textile și pielărie				✓	
	Lemn și mobilă				✓	
	Industria creative		✓		✓	✓
Dinamica competitivă	Industria auto și componente		✓		✓	
	Tehnologia informațiilor și comunicațiilor		✓			
	Procesarea alimentelor și a băuturilor	✓			✓	✓
Inovare, dezvoltare tehnologică și valoare adăugată	Sănătate și produse farmaceutice				✓	✓
	Energie și management de mediu		✓	✓		
	Bioeconomie (agricultură, silvicultură, pescuit și acvacultură), biofarmaceutică și biotehnologii	✓		✓	✓	✓

Tabelul 4. Sectoare economice cu potențial de specializare inteligentă

Sursa: **Strategia Națională pentru Competitivitate 2014-2020**

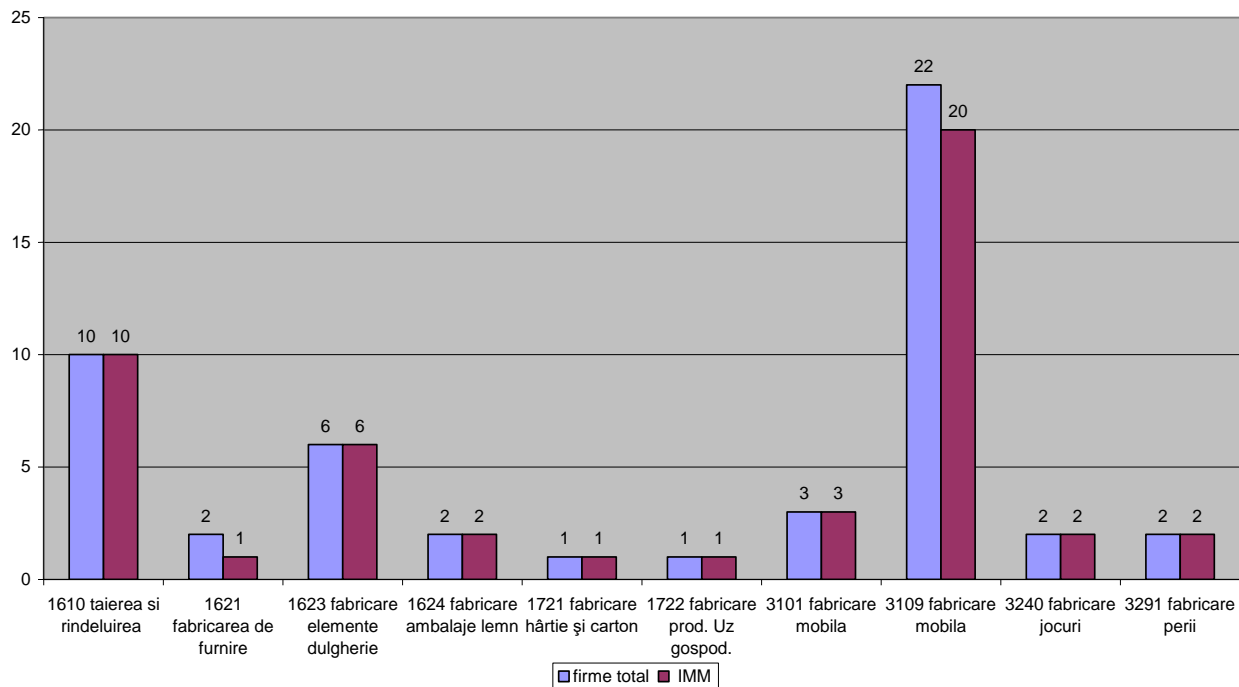
Conform datelor furnizate de ITM MM (2013) pentru municipiul Sighetu Marmăției, industria de prelucrare a lemnului se prezintă astfel:

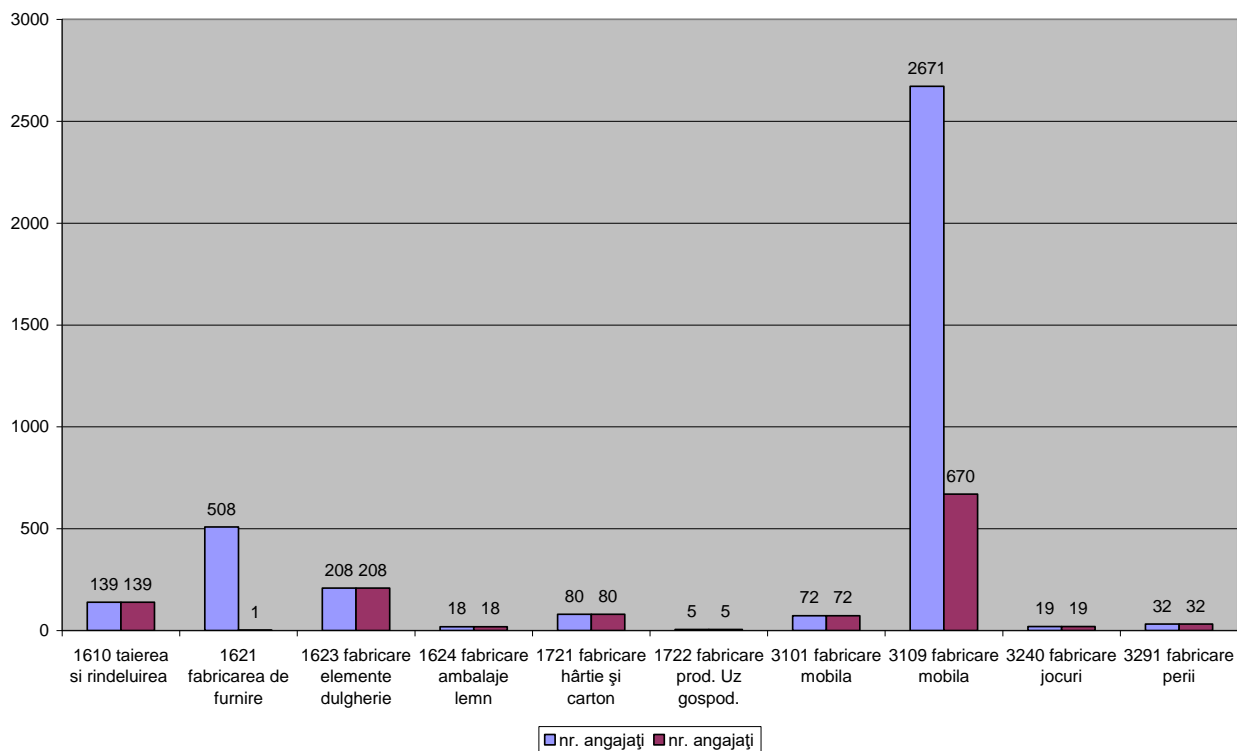
Figura 22. Nr. firme din industria de prelucrare a lemnului/ CAEN

Sursa datelor: ITM MM

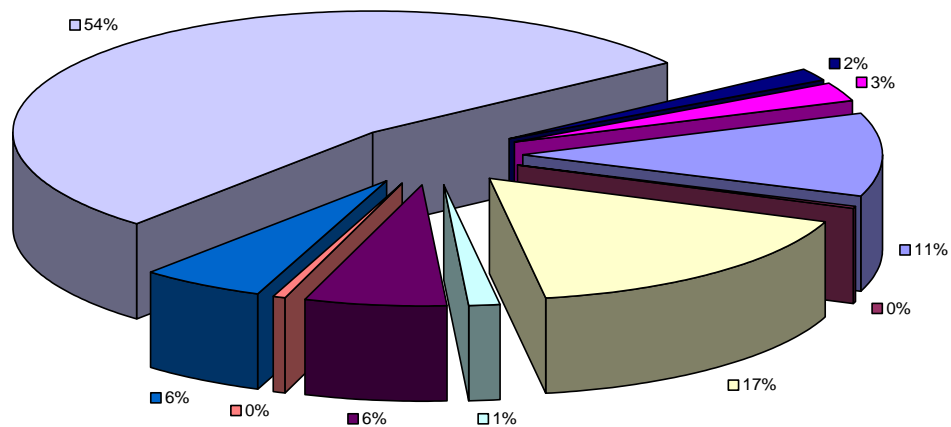

Figura 23. Nr. IMM-uri din nr. total firme/CAEN, industria de prelucrare a lemnului
Sursa datelor: ITM MM

Figura 24. Număr total de angajați/CAEN/firmă
Sursa datelor: ITM MM

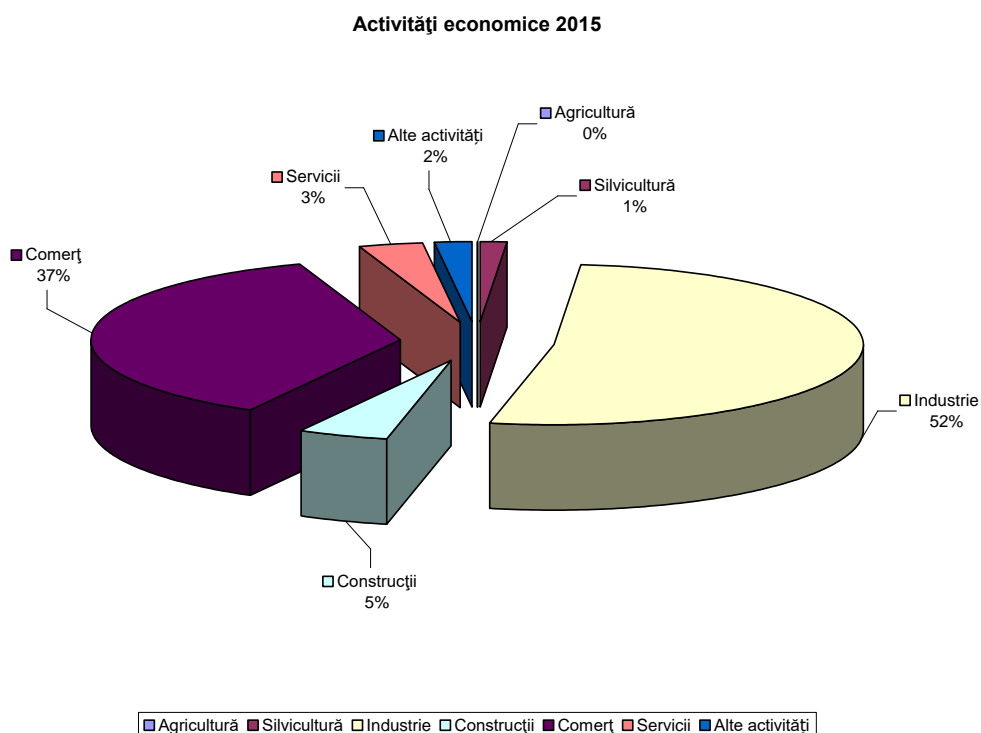

1610 taierea si rindeluirea	1621 fabricarea de furnire	1623 fabricare elemente dulgherie	1624 fabricare ambalaje lemn
1721 fabricare hârtie și carton	1722 fabricare prod. Uz gospod.	3101 fabricare mobila	3109 fabricare mobila
3240 fabricare jocuri	3291 fabricare perii		

Figura 25. Angajați în industria prelucrării lemnului din Sighetu Marmației
Sursa datelor: ITM MM

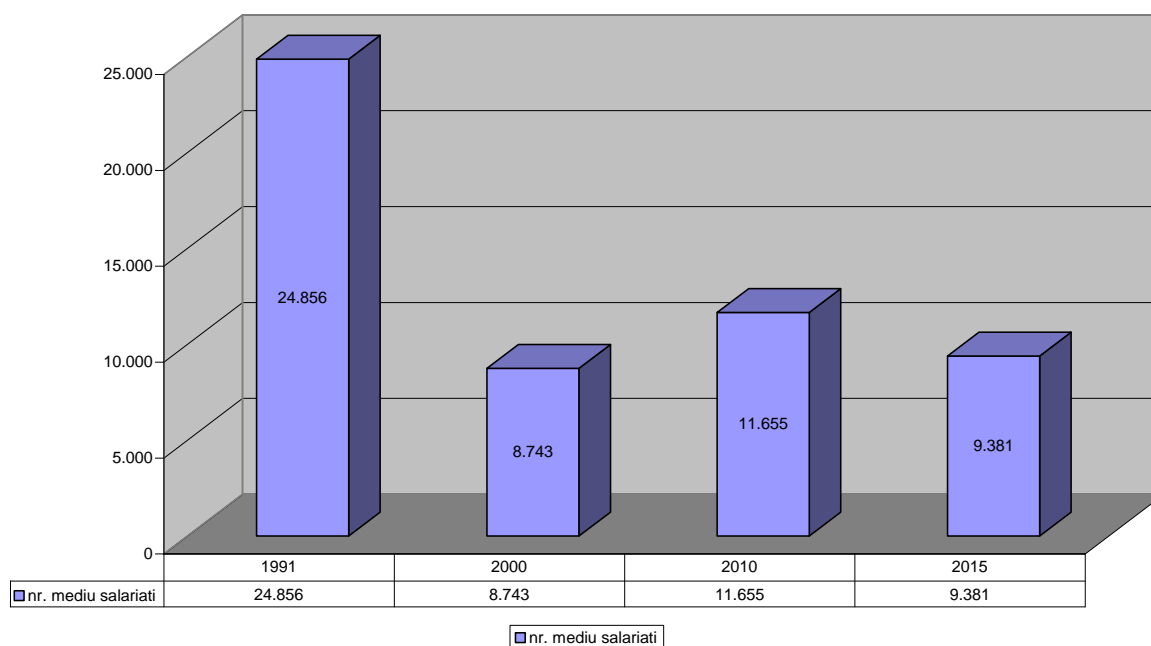
Prelucrarea datelor aferente anului 2015 (conform INS) oferă următoarele informații:

Repartiția agenților economici pe domenii principale de activitate - 2015

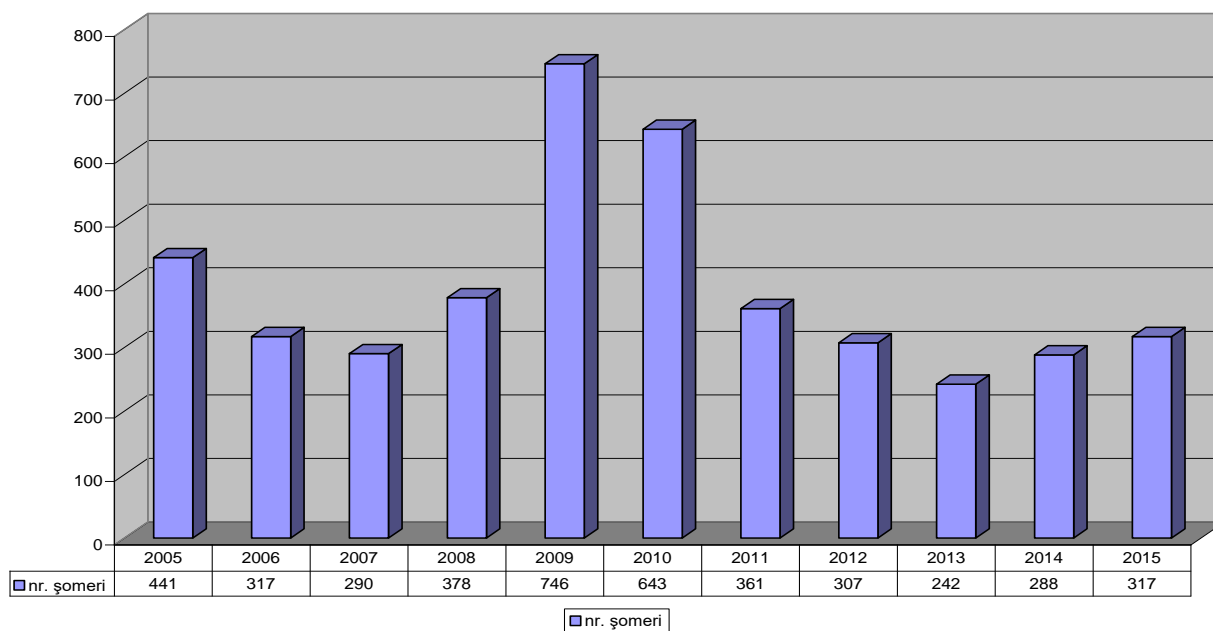
Figura 26. Ponderea activităților economice din Sighetu Marmației
Sursa datelor: INS

Evoluția numărului de salariați în municipiul Sighetu Marmației, perioada 1991-2015
(conform INS)

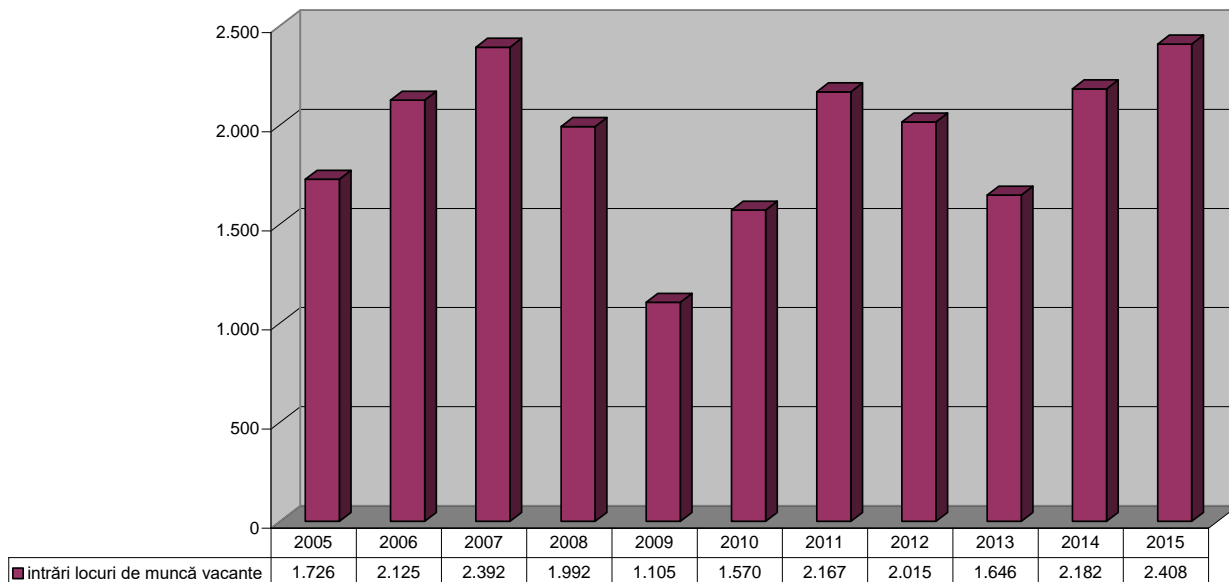

Figura 27. Evoluția numărului de salariați în municipiul Sighetu Marmației, perioada 1991-2015
Sursa datelor: INS

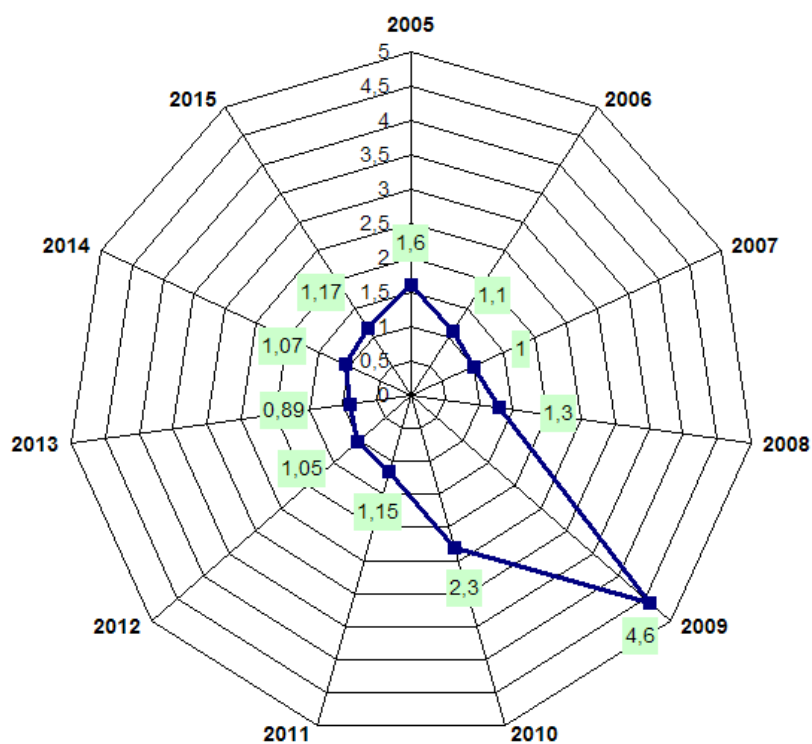
Aspecte privind indicatorii șomajului pentru perioada 2005-2015 (conform AJOFM Maramureș):

Figura 28. Aspecte privind indicatorii șomajului pentru perioada 2005-2015
Sursa datelor: AJOFM Maramureș

Figura 29. Locuri de muncă vacante în Sighetu Marmăției, în perioada 2005-2015
Sursa datelor: AJOFM Maramureș

Figura 30. Ponderea șomerilor în rândul populației active
Sursa datelor: AJOFM Maramureș

I.2.2. Situația antreprenoriatului

Conform PIDU Sighetu Marmației, situația antreprenoriatului se prezintă conform imaginii de mai jos:

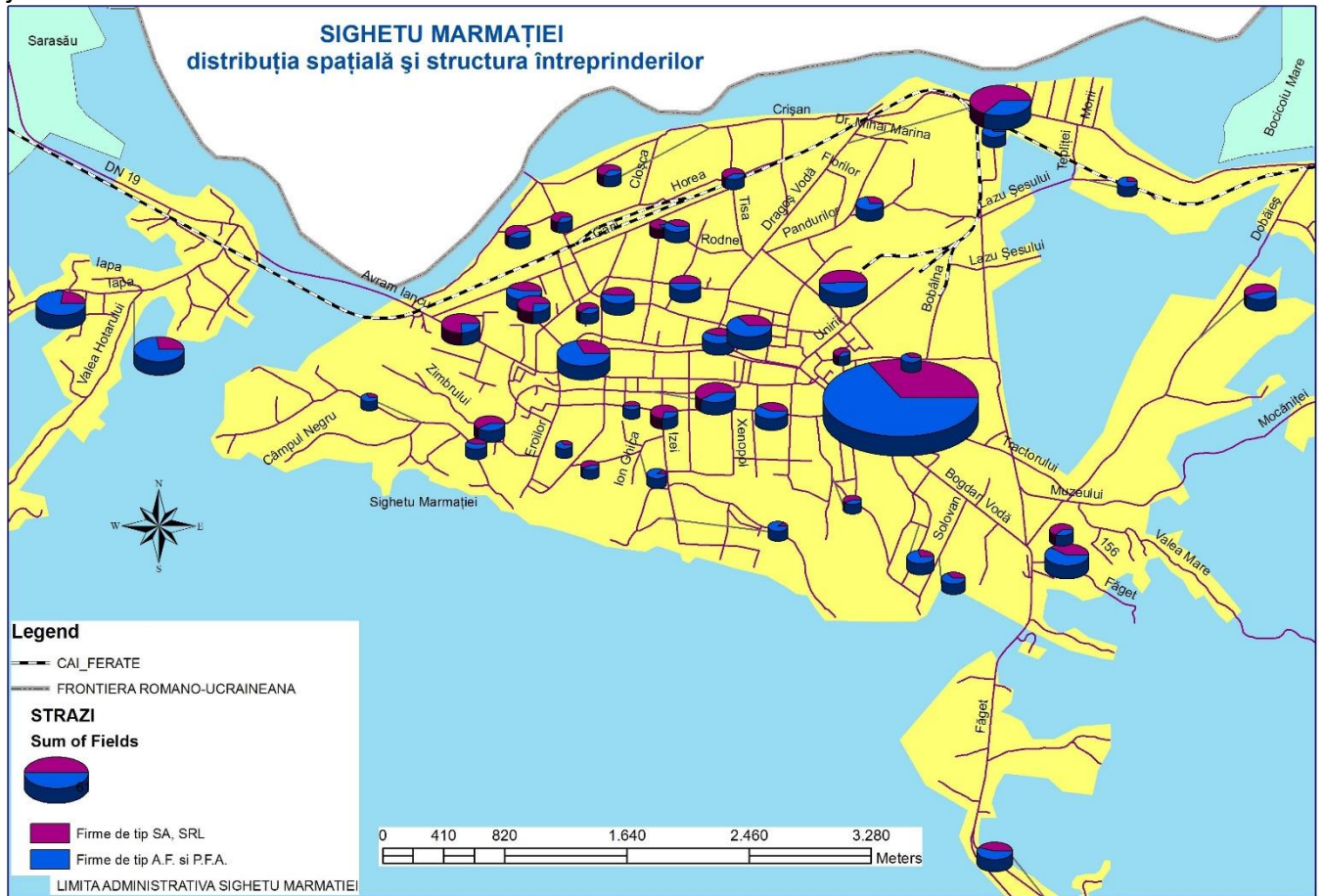

Figura 31. Sighetu Marmatiei – distribuția spațială și structura întreprinderilor

Conform datelor furnizate de către ITM Maramureș, se observă o evoluție ascendentă a numărului agenților economici în perioada 2011-2015:

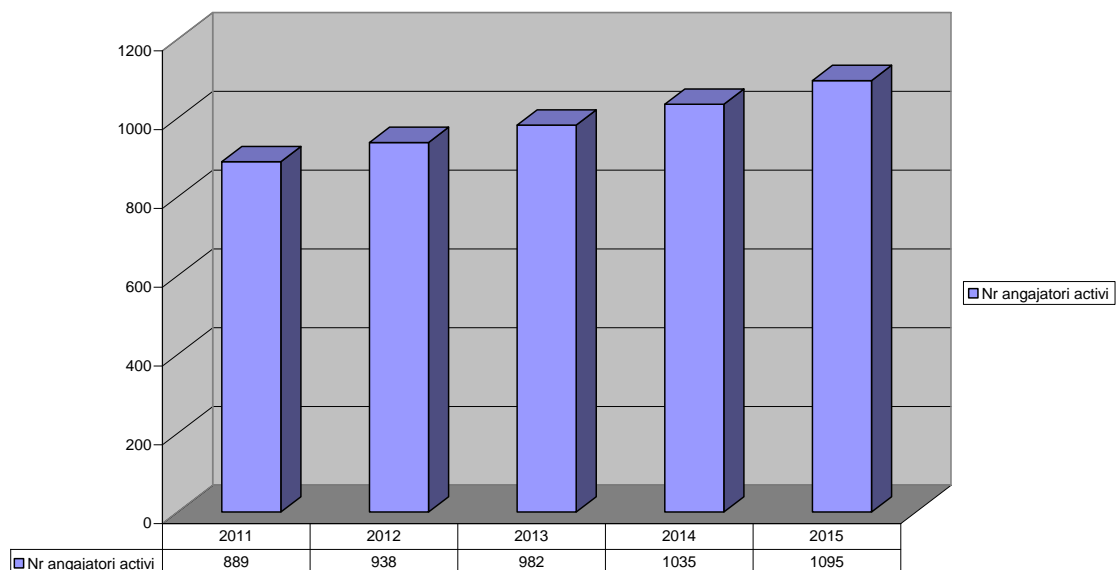
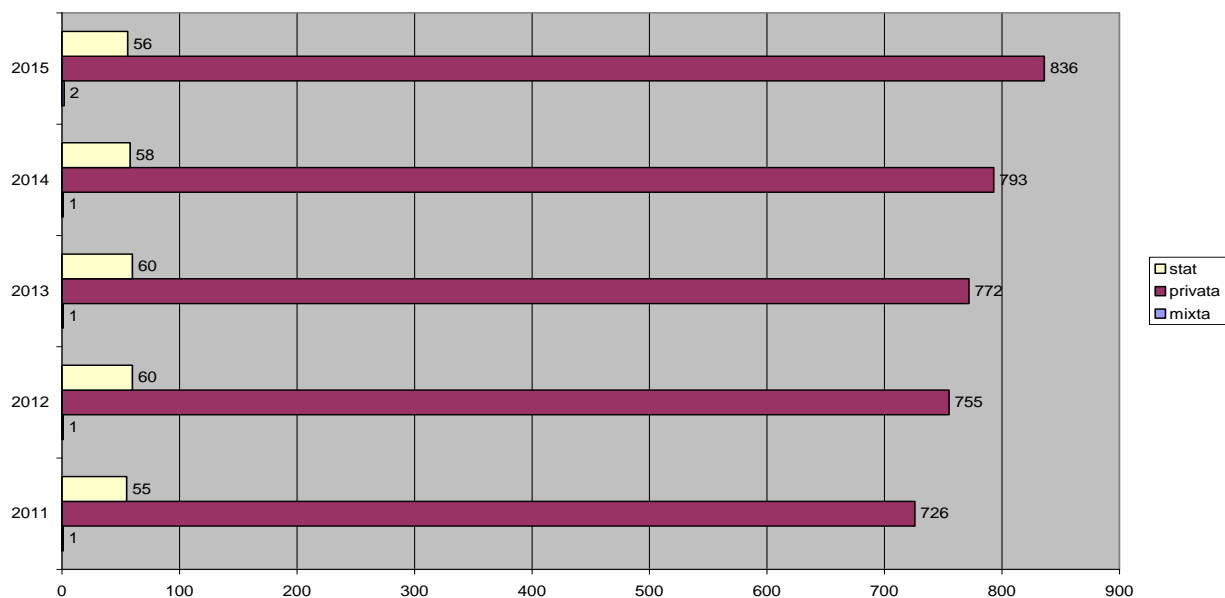
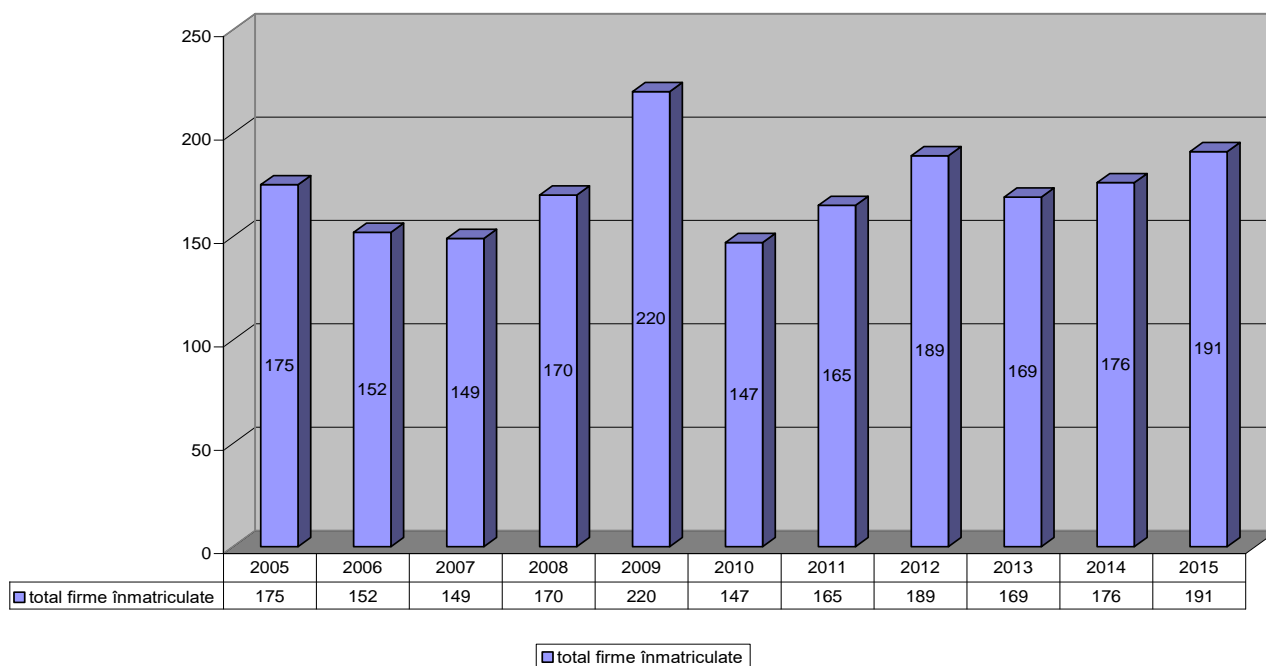

Figura 32. Evoluția numărului de angajatori activi din Sighetu Marmatiei
Sursa datelor: ITM MM

Figura 33. Clasificarea angajatorilor din Sighetu Marmăției după forma de proprietare
Sursa datelor: ITM MM

Evoluția înființării de firme în municipiul Sighetu Marmăției, conform datelor Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Maramureș:

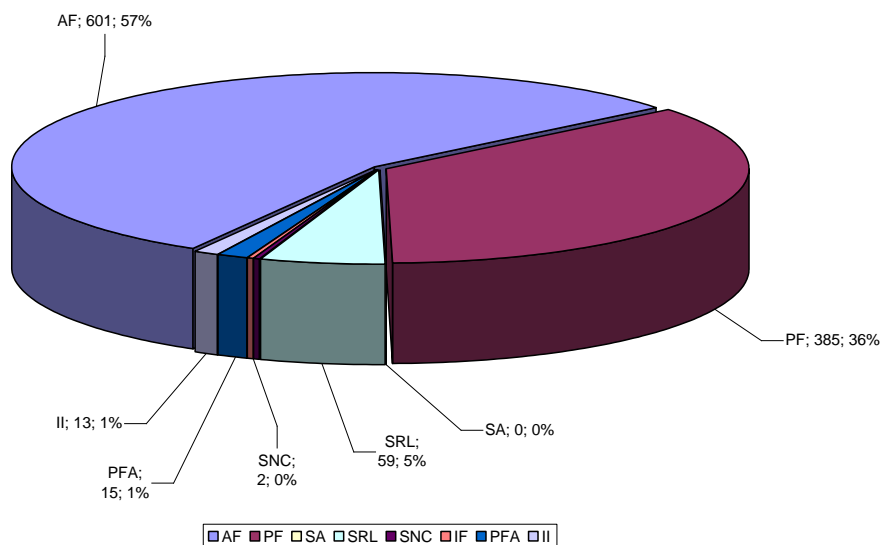

Figura 34. Evoluția numărului de firme nou înființate în Sighetu Marmăției în perioada 2005-2015
Sursa datelor: Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Maramureș

Denumire sectiune CAEN	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Agricultura, silvicultura si pescuit	3	2	1	4	7	12	10	22	5	2	11
Industria extractiva	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Industria prelucratoare	22	13	11	21	18	10	12	15	9	21	10
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer	0	0	0	0	0	2	1	2	0	0	1
Distributia apei; salubritate, gestionarea deeurilor, activitati de decontaminare	0	0	0	2	0	1	2	3	2	0	0
Constructii	26	28	34	49	45	14	22	19	28	20	20
Comert cu ridicata si cu amanuntul	51	49	52	44	67	53	52	60	56	62	50
Transport si depozitare	26	10	15	12	6	9	10	3	8	5	13
Hoteluri si restaurante	18	14	6	3	25	13	8	15	13	9	11
Informatii si comunicatii	1	6	4	2	6	3	1	5	3	2	8
Intermedieri financiare si asigurari	0	0	3	4	1	1	2	7	4	1	
Tranzactii imobiliare	5	3	3		4	2	1	2	2		2
Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	5	9	5	11	13	11	13	7	12	11	10
Activitati de servicii administrative si activitati de serviciu suport	4	4	2	3	2	6	9	5	9	5	18
Invatamant	1	2	0	0	8	0	4	7	3	15	17
Sanatate si asitenta sociala	0	4	2	1	2	0	2	2	2	3	6
Activitati de spectacole, culturale si recreative	1	3	1	3	3	2	5	1	2	2	2
Alte activitati de servicii	10	5	10	11	13	8	11	13	10	18	12
Activitati ale gospodariilor private	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL	175	152	149	170	220	147	165	189	169	176	191

Tabelul 5. Sectoare economice din Sighetu Marmației în perioada 2005-2015 (înmatriculări firme)
Sursa datelor: Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Maramureș

Situația radierilor firmelor din municipiul Sighetu Marmației, în anul 2010, pe fondul crizei economice mondiale, conform datelor Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Maramureș:

Figura 35. Municipiul Sighetu Marmației - firme radiate în anul 2010, pe fondul crizei economice mondiale
Sursa datelor: Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Maramureș

Societăți cu participare străină la capital, înmatriculate în perioada	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ITALIA	4	4	3	6	10	2	1	1		4	5
GERMANIA	1	1				1			3		
BELGIA	1			1			1				1
FRANTA	1	1		1		2	2	1	1	1	
REGATUL UNIT AL MARII BRITANII	1							1			1
PORTUGALIA		1									
UCRAINA		1	2	1	3	1					1
UNGARIA			2	3	1	1					
IRLANDA			1								
TURCIA			1								
CIPRU				1							1
SPANIA				1			1		1	2	
IODANIA					1						
AUSTRIA						1				1	
ELVETIA							1	1			
GRECIA							1				1
MOLDOVA							1				
ISRAEL								2			2
CEHIA								1			
POLONIA								1			
SUEDIA								1			
OLANDA										1	
CAPE VERDE											1
LIBAN											1
SUA											1
CANADA								1			
TOTAL	8	8	9	14	15	8	8	10	5	9	15

Tabelul 6. Sighetu Marmației - infuzia de capital străin în perioada 2005-2015

Sursa datelor: Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Maramureș

I.2.3. Infrastructura de transport și utilități

■ Infrastructură rutieră – rute de comunicații

Municipiul Sighetu Marmației cuprinde o rețea stradală cu o lungime totală de 178,036 km, respectiv 104 străzi.

Prin municipiul Sighetu Marmației tranzitează două artere de drum național:

- DN 18 - care face legătura între municipiul Sighetu Marmației și municipiul Baia Mare, respectiv orașele Vișeu – Borșa,
- DN 19 - care face legătura între municipiul Sighetu Marmației și Negrești Oaș - Satu Mare.

Rețeaua stradală a municipiului Sighetu Marmației poate fi catalogată astfel:

1. cu circulație intensă: Nicolae Titulescu, Bogdan Vodă, Dragoș Vodă, Gheorghe Șincai, Avram Iancu, zona centrală, Piața Libertății, Iuliu Maniu, 22 Decembrie 1989, 9 Mai și Lazu Baciului;

2. cu circulație de intensitate medie: Mihai Viteazu, Alexandru Ivasiuc, Rodnei, Nicolae Titulescu, Independenței, Mihai Eminescu, Nicolae Grigorescu, Gării, Tisei, Iapa, Valea Hotarului, Lucian Blaga, Szilagy Istvan ;

3. cu circulație redusă: străzile mărginașe și celelalte străzi ale municipiului care prin natura lor nu sunt destinate circulației traficului rutier sau pietonal cu intensitate mare sau medie.

Pe aceste artere circulă autobuse pentru transportul local care aparțin de S.C. Mara Nord S.A., respectiv autobuse ale operatorilor de transport interurban ce asigură transportul muncitorilor navetiști la și de la locul de muncă spre domiciliu, autovehicule transport marfă, autovehicule transport greu în localitate și tranzit, transport hipo, biciclete, moped, autoturisme proprietate personală etc.

Traficul de tranzit se desfășoară doar prin traversarea centrului municipiului, unde străzile sunt înguste, ceea ce duce la congestionarea traficului pe anumite tronsoane și la anumite ore. Structura spațiului urban central nu permite modificarea arterelor de circulație; condițiile de relief (dealuri înalte) nu permit extinderea urbană spre sud, iar constrângerile de ordin istoric (fixarea graniței pe râul Tisa) lasă puține opțiuni de dezvoltare pentru partea de nord a orașului. Ca urmare, toți acești factori duc la degradarea și uzura sistemului rutier din arealele existente datorită suprasolicităților traficului greu, dar și la poluarea mediului în zona centrală și pericentrală.

Creșterea traficului din zona centrală, cât și nevoia de a spori siguranța în circulația rutieră impun eliminarea traseelor dificile, prin realizarea variantei ocolitoare, care să asigure legătura între drumurile naționale.

Deschiderea punctului de trecere a frontierei spre Ucraina (ianuarie 2007) a dus la conectarea municipiului cu orașul Solotvino prin intermediul podului istoric reconstruit între cele două localități. Totodată, această conectare a dus și la creșterea traficului rutier în zona punctului de frontieră.

Ca urmare, municipiul Sighetu Marmației a implementat trei proiecte de infrastructură, cu finanțare prin Programul PHARE CBC 2004-2006.

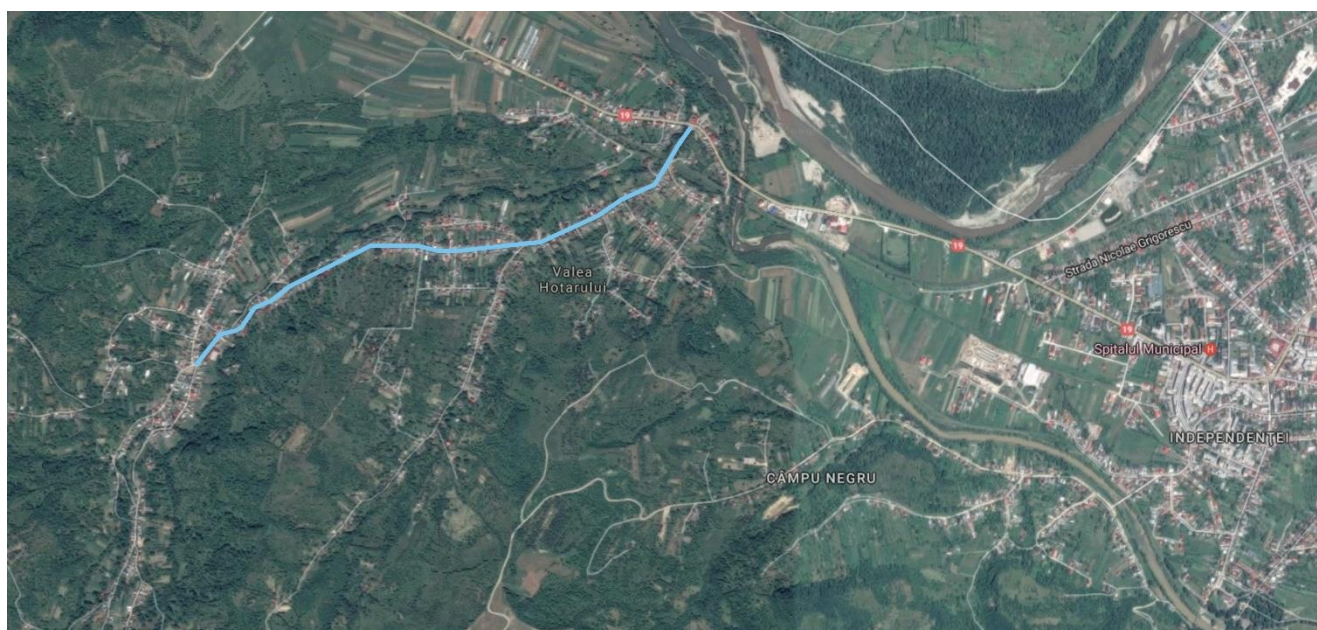
2006		2007										2008										2009										2010																												
dec.	ian.	febr.	mart.	apr.	mai.	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	nov.	dec.	ian.	febr.	mart.	apr.	mai.	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	nov.	dec.	ian.	febr.	mart.	apr.	mai.	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	nov.	dec.	ian.	febr.																						
Drumul din inima Europei (PHARE CBC 2004/2/2.1)																																																												
Sistemizarea circulației transfrontaliere în zona punctului de frontieră Podul Istoric Sighet - Solotvino (PHARE CBC 2006/2/2.1)																																																												

Un alt proiect ce a avut ca și obiectiv reabilitarea infrastructurii este „Marmația 2007-2013 - Modernizarea străzii Valea Hotarului lapa din municipiul Sighetu Marmației” SMIS: 4536, finanțat prin POR, Axa Prioritară 2, DMI 2.1 Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane - inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură”

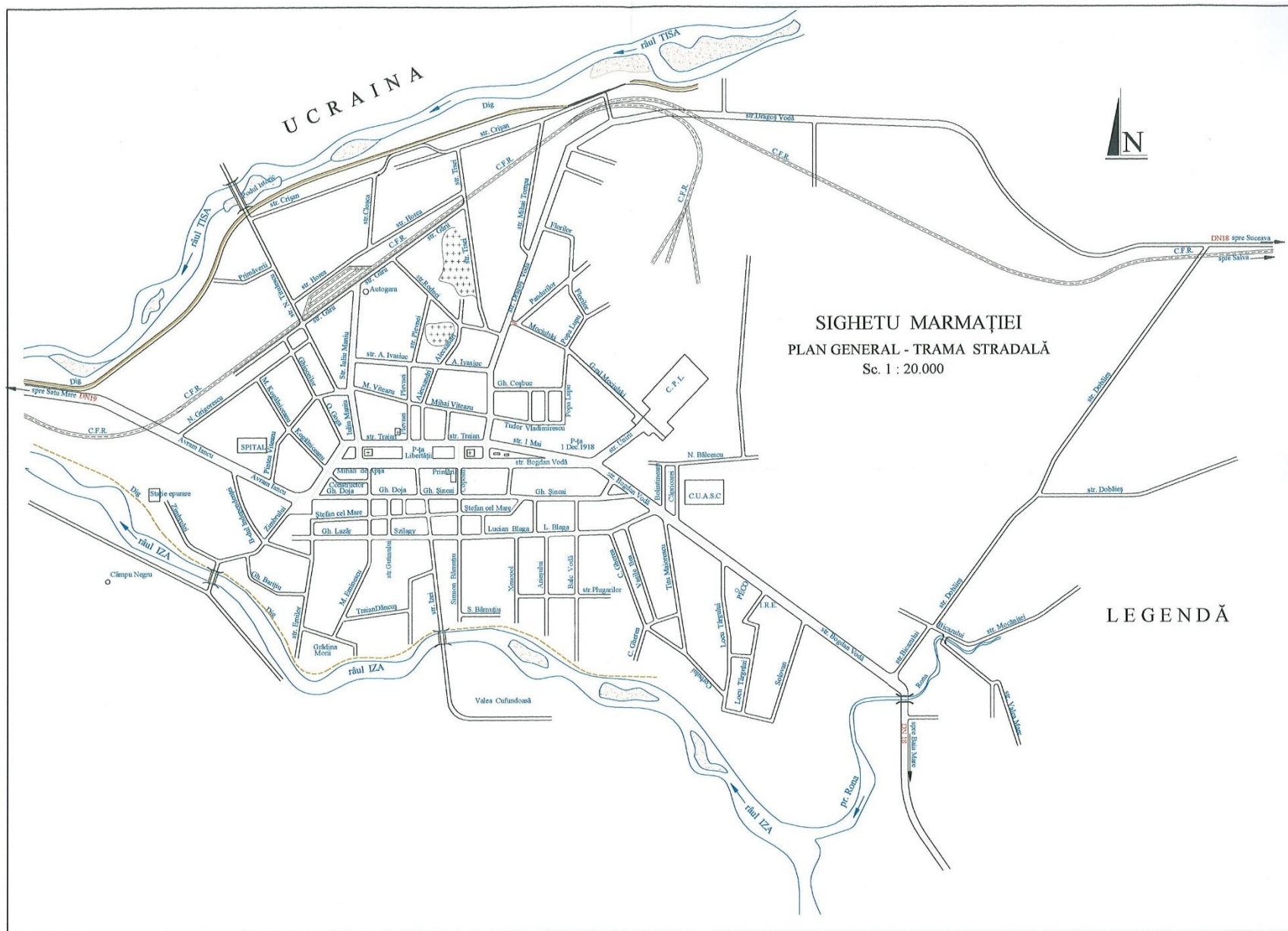
Prin proiect au fost îndeplinite următoarele obiective:

- Modernizarea Străzii Valea Hotarului lapa din municipiul Sighetu Marmației, inclusiv podețe, pe o lungime totală de 2.200 km;
- introducerea rețelei de canalizare pluvială pe o lungime totală de 2.148 km pe strada Valea Hotarului-lapa;
- Introducerea rețelei de canalizare menajeră stradală pe o lungime totală de 2.170 km pe strada Valea Hotarului-lapa;
- Execuția lucrărilor de traversare a căii ferate care intersectează strada Valea Hotarului-lapa din municipiul Sighetu Marmației.

Valoarea proiectului a fost de 6.180.714,87 lei din care: 4.687.909,80 lei au fost cheltuieli eligibile, iar 1.492.805,07 lei au fost cheltuieli neeligibile.

Figura 36. Proiectul de modernizare a Străzii Valea Hotarului

Figura 37. Sighetu Marmăției – trama stradală

SIGHETU MARMAȚIEI, PLAN GENERAL - TRAMA STRADALĂ, Sc. 1 : 20.000

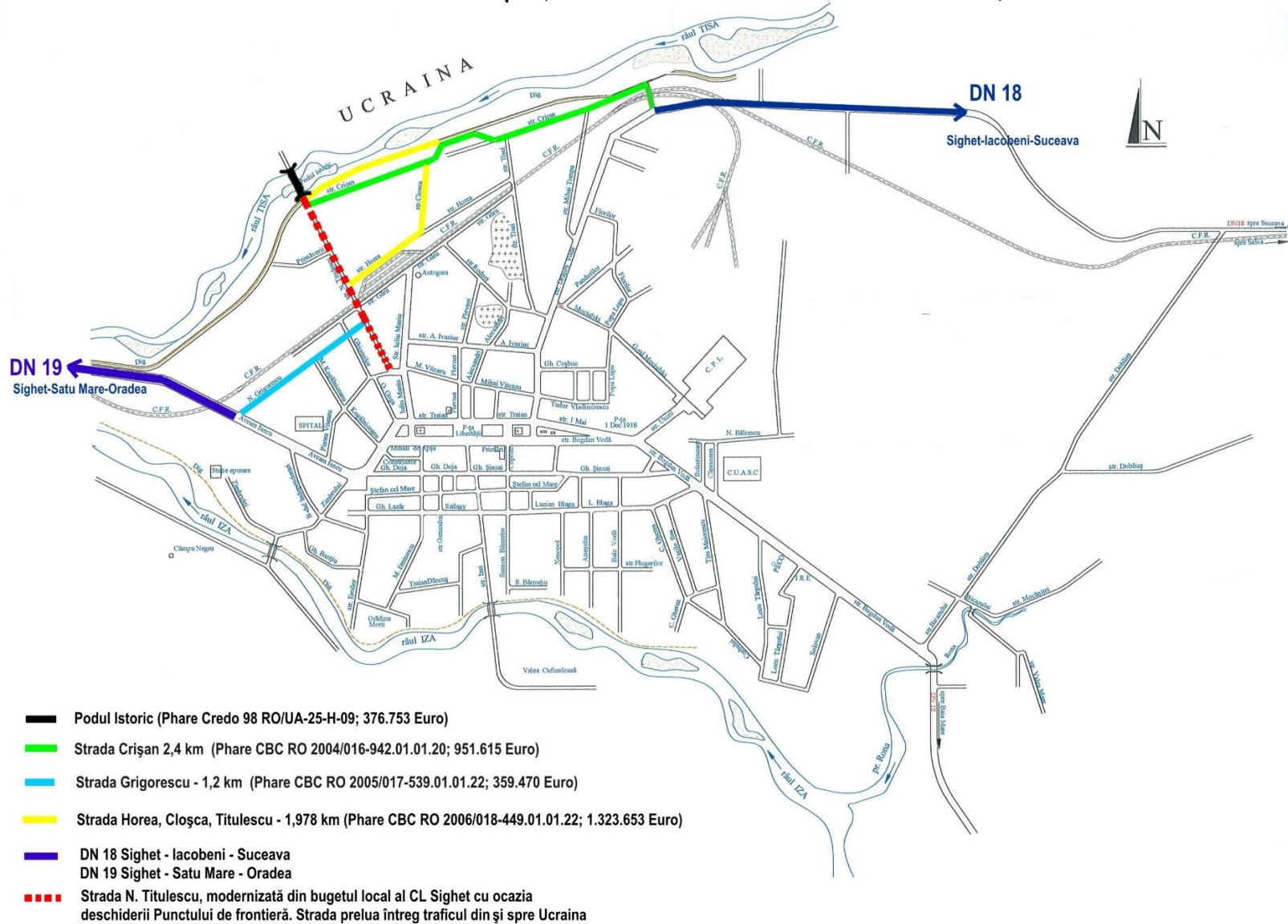

Figura 38. Sighetu Marmăției – proiecte transfrontaliere implementate, care au avut ca rezultat modernizarea infrastructurii rutiere

■ **Infrastructură de alimentare cu apă potabilă și de colectare/epurare a apei uzate**

Municipiul Sighetu Marmației dispune de un sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă și canalizare care asigură, la nivelul anului 2004, un grad de acoperire la nivelul populației de 65,6% pentru apa potabilă, respectiv 50,2% pentru canalizare. Toate aceste cifre se raportează la o populație a municipiului de 41.246 locuitori (după datele recensământului din anul 2002).

Rețeaua de apă în municipiul Sighetu Marmației însumează aproximativ 51,5 km conducte de distribuție la care se adaugă aducțiunile pompate de la frontul de captare 10,3 km și aducțiunile gravitaționale de la rezervoare spre oraș 3,4 km; în total 65,2 km conducte. Dintre aceștia, 21 km sunt din azbociment, iar pierderile de apă se ridică la aproape 50%.

În anul 2007 în municipiul Sighetu Marmației a fost terminat proiectul SAMTID, din cadrul programului PHARE, prin care au fost reabilitate 11,4 km de rețea de apă potabilă, stația de pompare spre rezervoare de la Crăciunești și stația de clorinare.

Municipiul Sighetu Marmației este alimentat cu apă potabilă din frontul de captare Crăciunești, aflat pe malul stâng al Tisei, care constă dintr-un număr de cca. 50 de puțuri forate și 6 drenuri, în total asigurând un debit mediu de 180 l/s. Stația de pompare și clorinare care se află în vecinătatea frontului de captare la cota de 290 m, a fost reabilitată prin programul SAMTID și are o capacitate de 300 l/s.

Stația de pompare și clorinare Crăciunești este legată de rezervoarele de pe dealul Dobăieș prin două conducte de aducțiune din oțel cu diametrele de DN400 și respectiv DN500 în lungime de aproximativ 5 km fiecare, al căror traseu este pe terenuri private de-a lungul satului Tisa, comuna Crăciunești și care prezintă pierderi mari de apă.

Rezervoarele care alimentează municipiul Sighetu Marmației se află situate pe dealul Dobăieș la o cotă de nivel de 328 m, constând din construcții circulare din beton, semiîngropate. Sighetu Marmației dispune de trei rezervoare; două cu volumul de 2500 m³ fiecare și un rezervor cu volumul de 5.000 m³. Capacitatea de stocare este suficientă pentru a putea acoperi variațiile orare și rezerva de incendiu.

În ceea ce privește sistemul de canalizare menajeră, acesta este în sistem unitar, are o lungime de aproximativ 45 km și deservește 50,2% din locuitori. Pentru restul populației, evacuarea apelor uzate se realizează în sistem propriu; fosă septică sau bazin vidanjabil.

Rețeaua de canalizare în municipiul Sighetu Marmației este de tip unitar și are o vechime de peste 40 de ani. Întreaga rețea se bazează pe trei colectoare principale cu secțiuni ovoidală în care sunt conectate canalizările secundare de pe diversele străzi ale municipiului. Sistemul de canalizare funcționează în prezent gravitațional, fără stații de pompare. Pantele rețelei de canalizare existente sunt în general mici (aproximativ 0,004 m/m), din cauză că orașul este situat într-o zonă plană, situată pe terasele inferioare ale celor două râuri Iza și Tisa. Din această cauză, există zone unde conductele de canalizare sunt situate foarte sus, făcând imposibilă conectarea noilor clienți, la fel după cum există zone ale rețelei de canalizare unde aceasta funcționează înfundat din cauza pantelor mici sau chiar a contrapantelor.

Lucrările de investiții care se derulează prin SC Vital SA, care sunt finanțate din fonduri de coeziune în cadrul proiectului "Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în Județul Maramureș", sunt împărțite pe mai multe Contracte de lucrări, din care Sighetului ii sunt atribuite trei contracte :

1. Proiect "MM-CL-02 Reabilitarea stațiilor de tratare apă potabilă, a conductelor de aducțiune, rezervoare noi de apă și noi stații de pompare în Borșa, Tg. Lăpuș, Vișeu de Sus, Sighetu Marmației"
2. Proiect "MM-CL-10 Reabilitarea și extinderea conductelor de aducțiune, a rețelei de distribuție și a rețelei de apă uzată în Municipiul Sighetu Marmației"
3. Proiect "MM-CL-04 Reabilitarea Stației de Epurare în Municipiul Sighetu Marmației"

Descrierea sintetică a lucrărilor

1. MM-CL-02

Obiectul proiectului: împrejmuirea zonei de protecție sanitară a sursei de apă în Sighetu Marmației (Crăciunești), urmărind același traseu, pe o lungime totală de 2000 m. Valoarea proiectului este de 483.050 Lei (fără TVA).

Sursa de finanțare: POS Mediu - Axa prioritară 1 Extindere și modernizare sisteme de apă și apă uzată, Fonduri Europene: 77,31% , Buget de Stat: 11,82% , Credit BERD: 9,05%, Buget Local: 1,82%

2. MM-CL-10

Obiectul proiectului :

- reabilitarea conductei de transport – 13,962 km,
- extinderea rețelei de distribuție a apei – 19,925 km,
- reabilitarea rețelei de distribuție a apei – 10,952 km,
- extinderea rețelei de apă uzată – 32,838 km,
- reabilitarea rețelei de apă uzată – 4,329 km,
- construcția de stații de pompare apă uzată – 11 unitati,
- reabilitarea stației de pompare apă uzată – 1 unitate.

Valoarea proiectului este de 52.828.500,00 lei (fără TVA).

Sursa de finanțare: POS Mediu - Axa prioritară 1 Extindere și modernizare sisteme de apă și apă uzată, Fonduri Europene: 77,31% , Buget de Stat: 11,82%, Credit BERD: 9,05%, Buget Local: 1,82%

3. MM-CL-04

Proiectul constă în realizarea unei noi stații de epurare pe amplasamentul existent, având ca obiectiv îmbunătățirea substanțială a serviciilor de epurare a apei uzate și încadrarea parametrilor de evacuare în limitele prevăzute în standardele românești în vigoare.

Stația de epurare va primi debitul de apă uzată din localitatea Sighetu Marmației. Capacitatea noii stații de epurare este considerată a fi pentru o populație echivalentă de 37.500 și un debit Q uz max. = 13.201 m³/zi.

Proiectul propune o stație de epurare convențională, alcătuită din: treapta de epurare mecanică fără decantare primară, epurare biologică avansată cu aerare extinsă, nitrificare, denitrificare, îndepărtarea chimică a fosforului în decantoarele secundare și o treaptă de tratare a nămolului rezultat.

Valoarea proiectului este 30.902.160 lei (fără TVA).

Sursa de finanțare: POS Mediu - Axa prioritară 1 Extindere și modernizare sisteme de apă și apă uzată, Fonduri Europene: 77,31%, Buget de Stat: 11,82% , Credit BERD: 9,05%, Buget Local: 1,82%.

Figura 39. Stația de epurare a apelor uzate Sighetu Marmației (2016)

■ Infrastructura de distribuție a energiei electrice

Alimentarea cu energie electrică a municipiului Sighetu Marmației este realizată din rețeaua națională, prin intermediul liniei de 110 kV care conectează municipiul cu orașul reședință de județ, Baia Mare.

Există două stații de transformare de 110/20 și 110/6 kV, de la care, prin intermediul liniilor aeriene de 20 kV și a celor subterane de 6 și 20 kV este alimentat întregul oraș. Difuzarea energiei electrice este efectuată cu ajutorul a 93 posturi de transformare pentru zona centrală a orașului, la care se adaugă posturile din cartierele mărginașe Iapa - Valea Hotarului, Șugău. Două treimi din posturile de transformare aparțin SC Electrica, iar o treime sunt private. Liniile aeriene și subterane de 0,4 kV alimentează consumatorii individuali.

Principalele disfuncționalități sunt generate de creșterea consumurilor, rețelele fiind calibrate pentru consumurile calculate în anii 70 când s-au realizat liniile actuale.

În municipiul nostru au fost identificate un număr aproximativ de 95 gospodării care nu sunt conectate la rețeaua de energie electrică, situate pe străzile Valea Mare, Valea Hotarului - Iapa, Șugău, Câmpu Negru, Dealul Cetății, Popa Lupu și Constantin Dobrogeanu-Gherea. Distanța la care sunt situate aceste gospodării față de cel mai apropiat punct de conectare la rețea este între 400 și 1.500 m.

În municipiu există o comunitate de romi, pe strada Nicolae Bălcescu, formată din gospodării de tip adăposturi improvizate, racordate la un generator. Comunitatea este formată din aproximativ 90 persoane, din care 50 sunt copii și este identificată în Atlasul zonelor urbane marginalizate ca și zonă de tip mahala, cu adăposturi improvizate, la Groapa de gunoi.

■ Infrastructura de distribuție a gazelor naturale

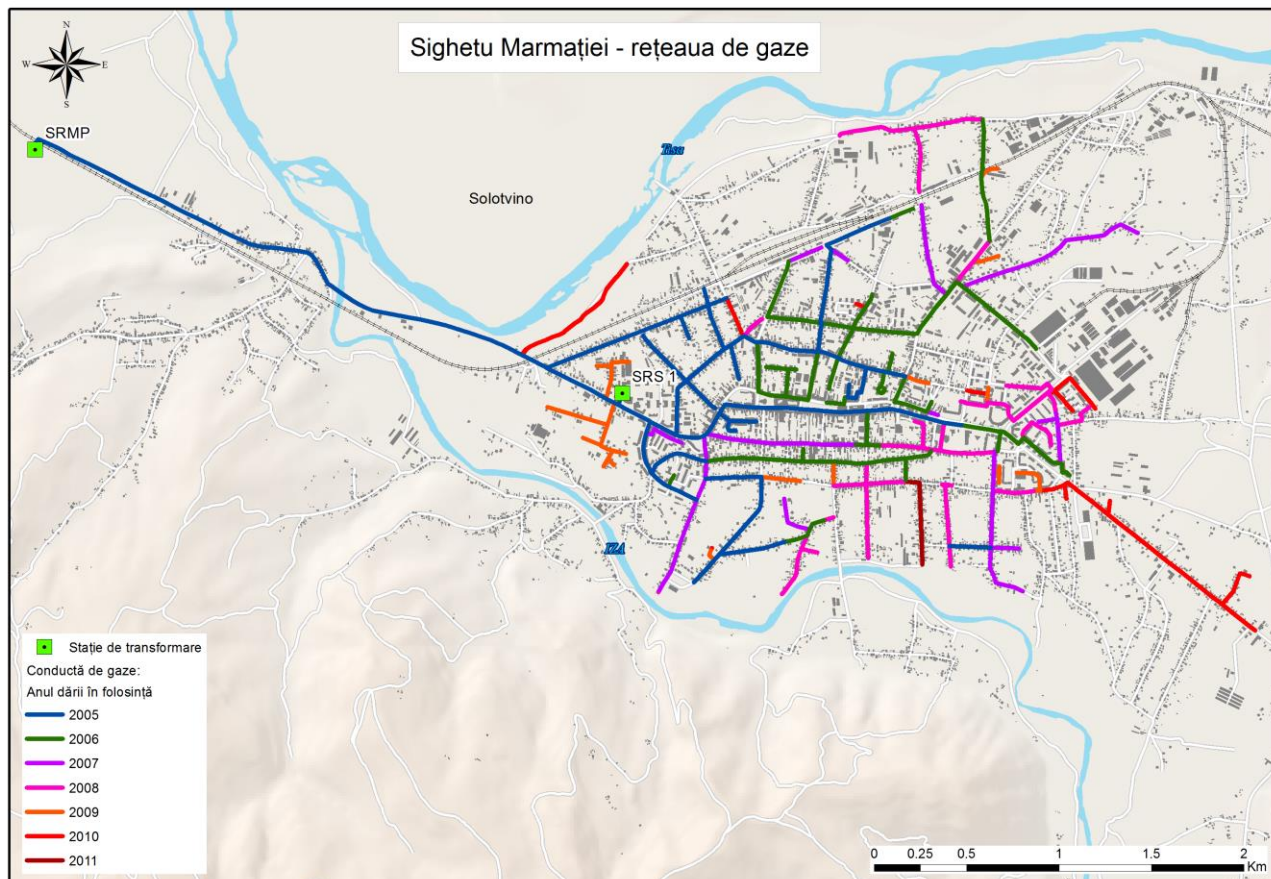
Distribuția de gaze în municipiul Sighetu Marmației s-a înființat în baza HG nr. 421/24.07.1998. După apariția acestei Hotărâri de Guvern a fost întocmită documentația tehnică, atât pentru conducta de transport presiune înaltă, a stației de reglare-predare (SRMP) cât și a sistemului de distribuție pentru alimentarea consumatorilor casnici, noncasnici sau industriali.

Sistemul de distribuție a gazelor naturale a fost proiectat pentru o conductă de repartitie presiune medie cu DN 400, șase stații de reglare de sector (SRS) și peste 60 km conducte și branșamente presiune redusă.

Conducta de presiune medie ce alimentează municipiul Sighetu Marmației s-a realizat din PE cu DN 400 și s-a executat între Stația de reglare predare (SRMP), situată în localitatea Sarasău și Stația de reglare de sector (SRS) amplasată în incinta Spitalului Municipal Sighetu Marmației. Aceasta din urmă are o capacitate de 7000 mc/h și asigură debitul și presiunea redusă necesară la 4.229 de consumatori din Sighetu Marmației racordați la sistemul de distribuție. Stația de reglare de sector actuală mai poate asigura debitul necesar încă pentru 4000 de consumatori.

Sistemul de distribuție este unul în sistem ramificat, iar în urma expertizei tehnice din 2012 – 2014 s-a reactualizat, construcția acestuia fiind prevăzută cu două stații de sector (SRS) în locul celor șase, proiectate inițial. În prezent societatea furnizoare are întocmită o documentație privind modificarea și extinderea sistemului de distribuție pentru care a fost eliberată autorizație de construire, astfel unele lucrări de extindere a rețelelor, la solicitarea cetățenilor municipiului Sighetu Marmației, pot fi realizate în baza acestei documentații.

Din datele furnizate de societatea furnizoare de gaze naturale în municipiul Sighetu Marmației, reiese faptul că, până la sfârșitul anului 2016, există un număr total de 4.335 consumatori, din care 3.959 sunt persoane fizice și 376 sunt agenți economici și instituții publice. Numărul de gospodării care dețin centrale termice la 31.12.2016 este de 3.800. Consumul de gaze naturale aferent anului 2016 pentru persoane fizice se ridică la 3.947.656 m³, în timp ce agenții economici și instituțiile publice au consumat în anul 2016 un volum de 3.229.256 m³ de gaze naturale.

Figura 40. Rețeaua de gaze din Sighetu Marmației

■ Transportul public local

Transportul public este asigurat de către SC Mara Nord SA și deservește locuitorii municipiului prin liniile de transport care au ca și punct terminus zonele periurbane din aria de influență a municipiului: Vadu Izei, Câmpulung la Tisa, Sarasău, Bocicoiu Mare.

Cartierele Iapa și Șugău beneficiază de linii de transport individuale, pentru fiecare cartier în parte.

În vederea desfășurării activității principale, aceea a transportului public de persoane, societatea Mara Nord S.A dispune de un număr de 10 autobuze și 3 microbuze, aflate în administrare de la primăria municipiului Sighetu Marmației, iar din noiembrie 2015 are 5 autobuze închiriate de la S.C. Acaterm S.A, societate la care acționar unic este Consiliul local municipal. În toamna anului 2012, Consiliul local a hotărât, prin HCL 79/2012, să asigure gratuități anumitor categorii de persoane defavorizate: pensionari, vârstnici, elevi.

I.2.4. Atractivitatea municipiului Sighetu Marmăției

„Cătu-i Maramureșu/ Nu-i fecior ca eu și tu / Nici oraș ca Sighetu”

De-a lungul secolelor, oamenii Maramureșului au gravitat spre Sighet de pe toate văile depresiunii, orașul dezvoltându-se în timp ca o adevărată capitală, cu instituții de prestigiu, așezate în clădiri vechi și trainice, care dau o notă specifică orașului.

Atestat documentar în anul 1326, orașul este considerat a avea origini mai vechi, ca urmare a descoperirii unor dovezi arheologice, pe terasa Tisei, astfel că începuturile localității datează din paleolitic și neolitic (în partea de N-E a Dealului Solovan aflându-se una dintre cele mai fortificate așezări din epoca bronzului). Din 1352 i se acordă privilegiu cu caracter orășenesc, iar în 1392 este donat pentru scurtă vreme familiei voievodale a Drăgoșeștilor, după care redobândește statutul de oraș liber.

Sighetu Marmăției a avut de-a lungul timpului funcție administrativă, fiind oraș de reședință voievodală, comitat al Maramureșului, reședința județului Maramureș, iar din 1950 până în 1968, cea de reședință de raion, când a fost numit municipiu.

Situat la confluența râurilor din bazinul Tisei superioare, orașul s-a dezvoltat în timp ca o adevărată capitală a Maramureșului din stânga și dreapta Tisei, devenind un important centru de tranzit și comerț cu produse specifice zonei (sare, lemn, produse agricole și meșteșugărești etc.).

În prezent, atractivitatea municipiului este determinată și de următoarele caracteristici:

- aspectul de burg al centrului vechi al municipiului, format din clădiri monument istoric,
- punctul de trecere a frontierei "Podul Istoric" Sighet (RO) – Solotvino (UA),
- cel mai important punct de plecare spre atracțiile zonei Țării Maramureșului – **„toate drumurile duc la Sighet”**.

Bogăția în resurse naturale și antropice a Țării Maramureșului și a Sighetului a dus la dezvoltarea turismului. Acest potențial este validat și în Planul Național de Dezvoltare a Teritoriului Național – Secțiunea a VIII-a Zone turistice, care încadrează Maramureșul și zona municipiului Sighetu Marmăției în categoria zonelor cu o concentrare foarte mare de resurse turistice naturale și antropice.

Potențialul turistic reprezintă fondul turistic la care se adaugă baza tehnico-materială sau altfel spus infrastructura turistică (Cocean, 1999, p. 15). Fondul turistic include resursele de atractivitate aparținând cadrului natural și cele de proveniență antropică.

■ **Potențialul turistic natural** cuprinde cadrul natural și componentele sale din teritoriul analizat (Ciangă, 2007, p. 35).

Cele mai spectaculoase obiective naturale sunt abrupturile vulcanice Piatra Goală, Piatra Tisei, Cornul Pietrei, Cornul Șarapăului și Stânca Ciuroiului. Vârful Piatra Goală este un foarte bun loc de belvedere, atât spre piemontul Mara-Săpânța cât și spre Valea Runcului.

Cascadele Strungi și Ciuroiului apar la marginea abruptului vulcanic. Cascada Strungi este o cascadă cu debit mic, dar spectaculoasă datorită căderii apei pe un perete de andezit de aproximativ 15 metri. Cascada Ciuroiului are înălțimea de 35-40 de metri, o spectaculozitate deosebită primăvara la debite mari ale pârâului care o formează. Aceste cascade sunt spectaculoase și în perioada de iarnă, datorită stalactitelor de gheață ce se formează aici.

În zona montană se găsesc mlaștinile Ier, Tăul cu Arini și Tăul de Sub Strunga Țiganului, situate toate la nord de abruptul vulcanic, la altitudinea de 800-900 metri.

Dintre peșteri se remarcă Peștera din Dealul Solovan, situată în centrul ariei protejate omonime și care conservă pădurea de stejar pe o suprafață de 1,02 ha. Peștera, deși nu este spectaculoasă, fiind săpată prin eroziune în roca de gresie, este totuși menționată în legendele locale ca și loc de ascunzătoare a haiducului Pinte.

Dintre arborii ocrotiți se remarcă gorunul din Parcul Grădina Morii, arborii de tisă din incinta Spitalului Municipal Sighetu Marmației și cei din Cimitirul Reformat.

Parcul dendrologic de pe malul Izei și cel din Muzeul Satului adăpostesc specii rare de arbori.

■ Potențialul turistic antropic

Patrimoniul cultural cuprinde situri arheologice clasate, monumente de arhitectură și ansambluri arhitecturale, monumente memoriale, muzee și case memoriale, patrimoniul imaterial: tradiții și obiceiuri, meșteșuguri, restaurare monumente).

Patrimoniul cultural este un domeniu complex care cuprinde mai multe subdomenii în funcție de specificitatea lui: patrimoniul imobil, mobil, material și imaterial. Ceea ce caracterizează patrimoniul cultural este faptul că bunurile și produsele culturale există deja, nu au nevoie de un act de creație, ci doar de un efort constant de conservare, restaurare și valorificare.

Totalitatea monumentelor istorice clasate este evidențiată în Lista monumentelor istorice din România, administrată de Institutul național al patrimoniului, instituție de specialitate din subordinea Ministerului Culturii;

Monumentele istorice sunt grupate în patru categorii, în funcție de natura lor:

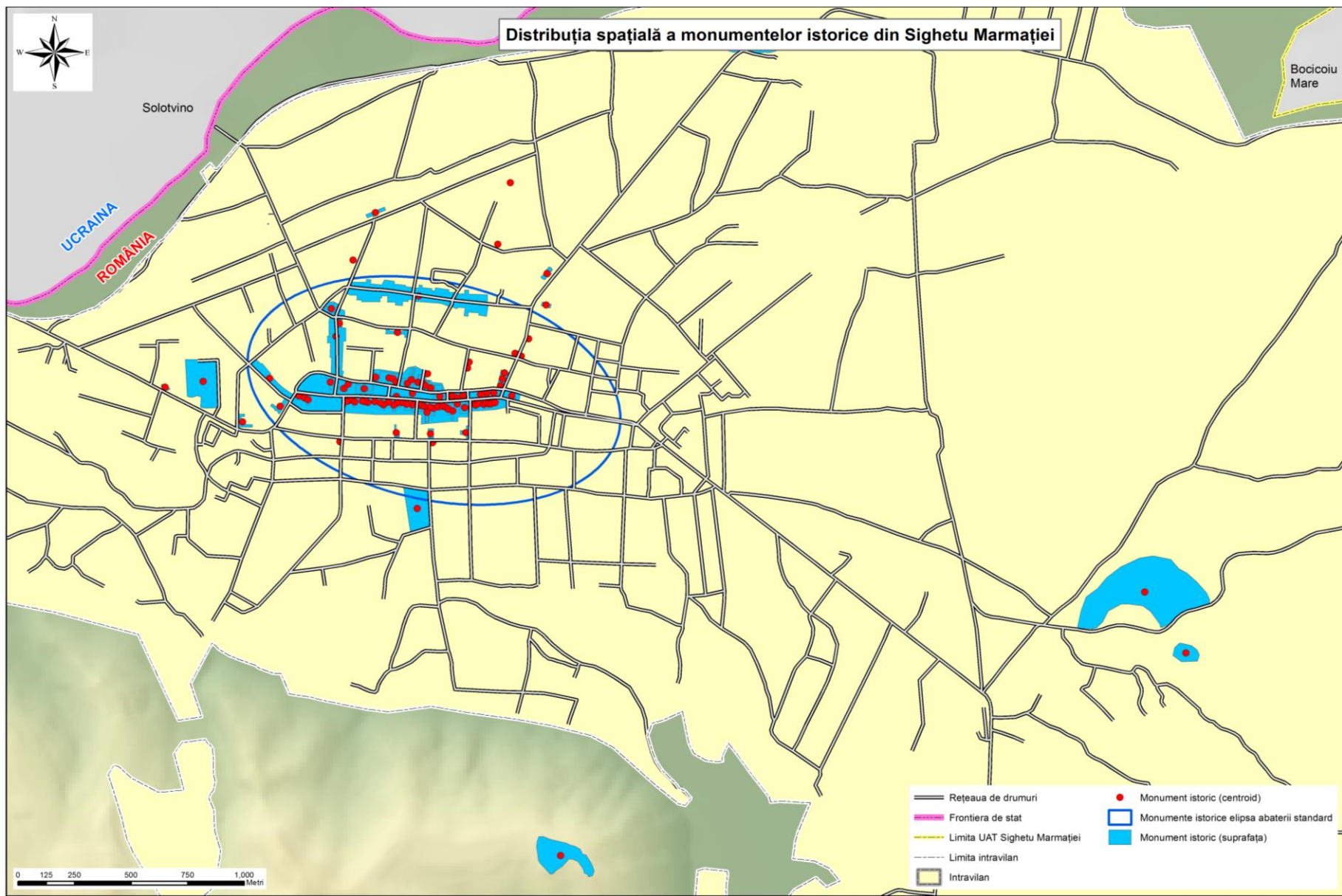
- Monumente de arheologie - categoria I
- Monumente de arhitectură - categoria II
- Monumente de for public - categoria III
- Monumente memoriale și funerare - categoria IV

Conform legislației în vigoare în România (Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice) beneficiază de protecție în sens juridic imobilele cu statut juridic de „monument istoric” (clădiri, ansambluri, situri prevăzute în lege, precum și cele existente în Anexa 3 la Legea 5/2000, secțiunea III zone protejate din PATN – Planul de Amenajare a Teritoriului Național).

Din punct de vedere valoric, monumentele istorice sunt clasate în două grupe valorice:

- categoria A - monumente de interes național și
- categoria B - monumente de interes local și regional.

Municipiul Sighetu Marmației este localitatea din județul Maramureș care are cele mai multe monumente cu valoare culturală universală, națională și locală.

Figura 41. Distribuția spațială a monumentelor istorice din Sighetu Marmației

Oraș sau comună/Tipul monumentului istoric	Monumente istorice cu valoare culturală națională și universală			Monumente istorice cu valoare culturală locală			Total	Dintre care, cu valoare culturală națională și universală
	monumente	ansambluri	situri	monumente	ansambluri	situri		
Baia Mare	15	7	-	52	-	1	75	22
Baia Sprie	4	1	-	13	1	-	19	5
Borșa	1	-	-	-	-	-	1	1
Cavnic	1	-	-	3	1	-	5	1
Dragomirești	-	-	-	1	-	-	1	0
Săliștea de Sus	2	-	-	1	-	-	3	2
Seini	2	-	-	30	1	3	36	2
Sighetu Marmației	18	4	1	68	6	2	99	23
Șomcuta Mare	1	-	-	17	1	4	23	1
Târgu Lăpuș	6	-	-	17	-	2	25	6
Tăuții Măgherauș	1	-	-	11	-	2	14	1
Ulmeni	5	1	-	4	-	-	10	6
Vișeu de Sus	2	-	-	5	-	1	8	2

Tabelul 7. Patrimoniul construit al județului Maramureș, pe orașe și comune – monumente cu valoare culturală universală, națională și locală

Sursa datelor: PIDU Sighetu Marmației

Nr.	COD LMI 2004	DENUMIRE		Datare
1	MM-II-a-A-04666	Centrul Istoric al orașului Sighetu Marmației	Str. 22 Decembrie 1989, Bogdan Vodă, Dragoș Vodă, Libertății, Avram Iancu, Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu, Mihaly de Apșa	Sec. XVIII-XX
2	MM-II-a-B-04667	Ansamblul urban Cămara Sării	Zona gării	Sec. XV-XIX
3	MM-II-a-B-04668	Ansamblul de arhitectură și tehnică populară - Muzeul Satului	Dealul Dobăieș	Sec. XVII-XIX
4	MM-II-a-A-20246	Ansamblul urban Piața Libertății	Piața Libertății, 1-36	Sec. XVIII-XIX
5	MM-II-m-A-04711	Hotel restaurant, azi Muzeul Maramureșean și cinematograful	Piața Libertății, 1	Sec. XIX
6	MM-II-m-B-04712	Cabinete stomatologice	Piața Libertății, 2	Sec. XIX
7	MM-II-m-A-04713	Casă	Piața Libertății, 3	Sec. XIX
8	MM-II-m-B-04714	Casă	Piața Libertății, 4	Sec. XIX
9	MM-II-m-B-04715	Casă	Piața Libertății, 5	Sec. XIX
10	MM-II-m-B-04716	Casă	Piața Libertății, 6	Sec. XIX
11	MM-II-m-B-04717	Farmacia Nagy	Piața Libertății, 7	Sec. XIX
12	MM-II-m-A-04718	Complex Hotelier "Coroana"	Piața Libertății, 8	Sec. XIX
13	MM-II-m-B-04719	Casa Brenner	Piața Libertății, 9	1832

14	MM-II-m-B-04720	Casa Kizelnik	Piața Libertății, 10	Sec. XIX
15	MM-II-m-B-04721	Casa Kahan	Piața Libertății, 11	Sec. XIX
16	MM-II-m-B-04722	Casa Kahan	Piața Libertății, 12	Sec. XIX
17	MM-II-m-B-04723	Casa	Piața Libertății, 13	Sec. XIX
18	MM-II-a-A-04724	Mănăstirea Piariștilor	Piața Libertății, 15	1730-1806
19	MM-II-m-A-04724.01	Biserica romano-catolica "Sf. Carol de Borromeo"	Piața Libertății, 17	1730-1806
20	MM-II-m-B-04724.02	Casa parohiala	Piața Libertății, 19	1730-1806
21	MM-II-m-A-04725	Banca Maramureșana, azi Consim și spații comerciale	Piața Libertății, 20	Sec. XIX
22	MM-II-m-B-04726	Banca Economica, azi locuințe și sediu IMM	Piața Libertății, 21	Sec. XIX
23	MM-II-m-B-04727	Liceul Ucrainian "Taras Sevcenco", CSS Sighet	Piața Libertății, 22	1901
24	MM-II-m-B-04728	Farmacia Buzath	Piața Libertății, 23	1875
25	MM-II-m-B-04729	Primăria Veche, azi societate comercială și sediu partide	Piața Libertății, 24	Sec. XIX
26	MM-II-m-B-04730	Sediul Asociației pentru cultura poporului român din Maramureș Preparandia	Piața Libertății, 25	1873-1875
27	MM-II-m-B-04669	Vechea Direcție a Pădurilor, Liceul "Leowey Klara"	Str. 22 Decembrie 1989, 2	Sec. XVIII
28	MM-II-m-B-04670	Liceul Pedagogic "Regele Ferdinand"	Str. 22 Decembrie 1989, 5	1802
29	MM-II-m-B-04736	Casa cu spații comerciale la parter	Str. Mihaly de Apșa, 1	Sec. XIX
30	MM-II-m-B-04737	Prefectura comitatului MM, azi Restaurant Curtea Veche	Str. Mihaly de Apșa, 2	1692
31	MM-II-m-B-04738	Casa cu spații comerciale la parter	Str. Mihaly de Apșa, 3	Sec. XIX
32	MM-II-m-A-04743	Biserica Reformata	Str. Mihaly de Apșa, 4	Sec. XIV-XV
33	MM-III-m-B-04814	Monumentul revoluționarei de la 1848-Clara Leovey	Str. Mihaly de Apșa	
34	MM-II-m-A-04739	Casă	Str. Mihaly de Apșa, 5	Sec. XIX
35	MM-II-m-B-04740	Casa	Str. Mihaly de Apșa, 9	Sec. XIX
36	MM-II-m-B-04741	Casa lurca	Str. Mihaly de Apșa, 11	1862
37	MM-II-m-B-04742	Casa	Str. Mihaly de Apșa, 13	Sec. XIX
38	MM-IV-m-A-04835	Casa Mihaly de Apșa	Str. Mihaly de Apșa, 17	1880
39	MM-II-m-B-04744	Casa Junger	Str. Mihaly de Apșa, 19	Sec. XIX
40	MM-II-m-B-04745	Casa	Str. Mihaly de Apșa, 21	Sec. XIX
41	MM-II-m-B-04746	Poșta veche, azi casă	Str. Mihaly de Apșa, 39	Sec. XX

42	MM-II-m-B-04747	Casa	Str. Mihaly de Apșa, 41	Sf. sec. XIX
43	MM-II-m-B-04748	Casa Cornelia Prielle	Str. Mihaly de Apșa, 43	Sec. XX
44	MM-II-a-B-04731	Ansamblu urban „Str. Iuliu Maniu”	Str. Iuliu Maniu, 1-67	Sec. XIX
45	MM-II-m-A-04732	Palatul Culturii	Str. Iuliu Maniu, 31	1913
46	MM-II-m-A-04733	Banca Națională, azi sediul BCR	Str. Iuliu Maniu, 32	Sf. sec. XIX
47	MM-II-m-B-04734	Sediul Lojei francmasonice, azi UBB	Str. Iuliu Maniu, 67	1890-1910
48	MM-II-m-A-04735	Liceul "Dragoș Voda"	Str. Mihai Viteazul, 14	1913
49	MM-II-m-B-04676	Casa	Str. Bogdan Vodă, 1	Sec. XIX
50	MM-II-m-B-04677	Posta	Str. Bogdan Vodă, 2	Sec. XIX
51	MM-II-m-B-04678	Casa, azi Poșta	Str. Bogdan Vodă, 3	Sec. XIX
52	MM-II-m-B-04679	Casa	Str. Bogdan Vodă, 4	Sec. XIX
53	MM-II-m-B-04680	Casa cu spații comerciale la parter	Str. Bogdan Vodă, 5	Sec. XIX
54	MM-II-m-A-04681	Biserica Ucrainiana "Înălțarea Sfintei Cruci"	Str. Bogdan Vodă, 5 A	1791-1807
55	MM-II-m-B-04682	Casa cu spații comerciale la parter	Str. Bogdan Vodă, 6	Sec. XIX
56	MM-II-m-B-04683	Casă clericală ucraineană	Str. Bogdan Vodă, 7	Sec. XIX
57	MM-II-m-B-04684	Casa Keszter	Str. Bogdan Vodă, 8	Sec. XIX
58	MM-II-m-B-04685	Casă	Str. Bogdan Vodă, 9	Sec. XIX
59	MM-II-m-B-04686	Casa cu cariatide, la parter Librăria Luceafărul	Str. Bogdan Vodă, 10	1890
60	MM-II-m-B-04687	Casă	Str. Bogdan Vodă, 11	Sec. XX
61	MM-II-m-B-04688	Vicariatul ucrainian	Str. Bogdan Vodă, 12	Sec. XIX
62	MM-II-m-A-04689	Tribunalul vechi, azi Primăria și Judecătoria municipiului Sighetu Marmatiei	Str. Bogdan Vodă, 14/ str. Corneliu Coposu, 2	1893-1895
63	MM-II-m-B-04690	Casa	Str. Bogdan Vodă, 18	1868
64	MM-II-m-A-04691	Banca Albina, azi spațiu comercial	Str. Bogdan Vodă, 20	1866
65	MM-II-m-B-04692	Casa cu boltă a poartă	Str. Bogdan Vodă, 24	Sec. XIX
66	MM-II-m-B-04693	Spațiu comercial	Str. Bogdan Vodă, 26	Sec. XVII
67	MM-II-m-B-04694	Casa cu spații comerciale la parter	Str. Bogdan Vodă, 28	1872
68	MM-II-m-A-04695	Casa	Str. Bogdan Vodă, 30	Sec. XIX
69	MM-II-m-B-04696	Casa	Str. Bogdan Vodă, 32	1870
70	MM-II-m-B-04674	Casa cu magazine la parter	Str. Corneliu Coposu, nr. 1	Sec. XIX
71	MM-II-m-A-04675	Închisoare, azi Memorialul victimelor comunismului și rezistenței anticomuniste	Str. Corneliu Coposu, nr. 4	1897
72	MM-II-m-B-04697	Curtea Kahan	Str. Gheorghe Doja, 67	Înc. Sec. XX
73	MM-II-a-A-04698	Ansamblul Bisericii "Adormirea Maicii Domnului"	Str. Dragoș Vodă, 1-3	1892
74	MM-II-m-A-04698.02	Casa parohială	Str. Dragoș Vodă, 1	1892
75	MM-II-m-A-04698.01	Biserica "Adormirea Maicii Domnului"	Str. Dragoș Vodă, 3	1892
76	MM-II-m-B-04699	Fabrica de lapte, azi spațiu comercial și de producție	Str. Dragoș Vodă, 22	1913
77	MM-II-m-B-04700	Cazarma	Str. Dragoș Vodă, 38	1825

78	MM-II-m-B-04701	Casa Groedel	Str. Dragoș Vodă, 41	1887
79	MM-II-m-B-04702	Casa Florian Mihaly de Apșa, azi Protopopiatul greco-catolic	Str. Mihai Eminescu, 1	Sec. XIX
80	MM-II-m-B-04703	Casa Darvay	Str. Mihai Eminescu, 12	1932
81	MM-II-m-B-04749	Școala gen. nr. 2	Str. Gheorghe Șincai, 1	1902
82	MM-II-m-B-04750	Grădinița nr. 9	Str. Gheorghe Șincai, 2	1845
83	MM-II-s-B-04665	Cimitir evreiesc	Str. Sylaghi Istvan, 37	Sec. XVIII
84	MM-II-m-B-04672	Casă, azi Sediul Comunității Evreiești	Str. Basarabiei, 8	Sec. XIX
85	MM-II-m-B-04673	Sinagoga	Str. Basarabiei, 8	1902
86	MM-II-m-B-04704	Gara	Str. Gării, 2	1893-1897
87	MM-II-m-B-04705	Fosta Școala Normala, azi secție a UBB Cluj	Str. Avram Iancu, 6	Sec. XIX
88	MM-II-m-B-04706	Vechea Fabrica de perii Părplast, azi spații comerciale și birouri	Str. Avram Iancu, 20	Înc. Sec. XX
89	MM-II-a-B-04707	Ansamblul pavilioanelor vechi ale Spitalului Municipal	Str. Avram Iancu, 22	Sec. XIX
90	MM-II-m-B-04708	Vila Szollossyi, laboratorul Spitalului Municipal	Str. Avram Iancu, 22	Sec. XIX
91	MM-II-a-B-04709	Ansamblu urban str. Alexandru Ivasiuc	str. Alexandru Ivasiuc, 1-50	Sec. XIX
92	MM-II-a-B-04710	Ansamblu urban str. Mihail Kogălniceanu	str. Mihail Kogălniceanu, 2-24	Sec. XIX
93	MM-II-m-B-04671	Primăria Veche, azi Casa Armatei	Str. Vasile Alecsandri, 2	Sec. XIX
94	MM-IV-m-B-04834	Casa Solomon Wiesel	Str. Dragoș Vodă, 7	Sf. sec. XIX
95	MM-IV-m-B-04838	Casa Elie Wiesel	Str. T. Vladimirescu, 1	Sec. XX
96	MM-IV-m-B-04837	Monument funerar al pictorului Hollosy Simon	Str. Rodnei, cimitirul romano-catolic	1917
97	MM-IV-m-B-04836	Monument pentru cinstirea eroilor din primul război mondial	Str. Rodnei, cimitirul ortodox	1920
98	MM-I-s-A-04418	Așezare fortificată	Dealul Solovan	Hallstatt, Cultura Gava
99	MM-I-s-B-04419	Așezare	Valea Mare	Sec. XII-XIII

Tabelul 8. Monumentele istorice din Municipiul Sighetu Marmației

Sursa datelor: Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 113bis/15.02.2016

Numele atracției/ sitului/ resursei turistice	Scurt istoric	Observații
Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței	Înființat în locul unde a fost „Închisoarea miniștrilor din Sighetu Marmăției” transformată după 1989 în muzeu, este loc de reculegere și omagiu în amintirea numeroaselor personalități politice, istorice și bisericești, epurate datorita ostilității față de regimul instaurat în martie 1945	unic în Europa de sud-est
<p>Muzeul Maramureșean, cu secțiile:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzeul Satului Maramureșean • Muzeul Etnografic al Maramureșului; • Muzeul de Istorie și Etnografie; • Muzeul de Științele Naturii; 	<p>Este situat pe Dealul Dobăieș, la ieșirea din municipiu spre Vadu Izei. Aici sunt restaurate și conservate cele mai valoroase monumente de arhitectura populară din Țara Maramureșului (majoritatea acestora fiind datate cert cu inscripții gravate sau săpate în lemn pe parcursul secolelor al XVI-lea, XVII-lea, XVIII-lea și XIX-lea). Muzeul este cuprins în rețelele ICOM și UNESCO, iar ca o recunoaștere valorică pe plan internațional, aici s-a ținut în septembrie 1993 a XVI-a Conferința a Asociației Europene a Muzeelor în Aer Liber, iar în iunie 2000 sub egida Diviziei de Patrimoniu din cadrul Consiliului European, în Muzeul Satului Maramureșean s-a desfășurat conferința europeană “Drumul lemnului în Europa”</p> <p>Este situat în strada Bogdan Vodă, nr. 1. Este amplasat într-o clădire monumentală (sec. al XIX-lea), ea însăși monument istoric și de arhitectura. Are o expoziție permanentă de etnografie și artă populară, având și spații pentru expoziții tematice, temporare, cu o suprafață totală de expunere de 1300 mp. Este deschis pentru public tot anul și integrat în circuitul ICOM – UNESCO;</p> <p>Este situat în complexul de clădiri situate în Piața Libertății, nr. 15, clădire datată din 1730 și trecută în lista monumentelor. Muzeul deține colecții de mare valoare recunoscute pe plan național (colecții din epoca bronzului, documente). Funcționează cu expoziție tematică într-un spațiu de 250 mp. Secția dispune de un bogat sector documentar, depozite științific organizate, cabinet/ laborator.</p> <p>Este situat în complexul de clădiri din Piața Libertății, nr. 15. În cadrul secției se păstrează cea mai valoroasă și bogată colecție de floră a Maramureșului “Ierbarul Ing. Arthur Coman”, precum și apreciate colecții de faună, micromicete, dar și mineralogie etc. Într-un spațiu de circa 250 mp este organizată o expoziție tematică permanentă cuprinzând exponate rarități din colecții. Un valoros sector documentar științific (mii de clișee și diapozitive, note de teren etc.), precum și laboratorul de preparare și cercetare completează inventarul secției. Edificiul cuprinde la parter galeriile de artă ale muzeului</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Casa Muzeu „Dr. Ioan Mihalyi de Apșa” și galeriile de artă; • Muzeul Culturii Evreiești din Maramureș– Casa memorială Elie Wiesel; • Casa muzeu „Stan Ioan Pătraș”, Săpânța • Casa muzeu „Vasile Kazar”, Vadu Izei; • Casa muzeu Lazar, Giulești; • Casa „muzeu școlar”, Bârsana; • Casa muzeu „Dunca Pățu”, Ieud 	<p>(cu colecții ale artiștilor Traian Bilțiu-Dăncuș, Gheorghe Chivu, Vasile Kazar, și lucrări din Școala baimăreană, muncheneză, austriacă, etc.). La etaj este organizată o expoziție de istoria culturii, iar în patru încăperi sunt prezentate marturii de epoca într-o formă neschimbata din viața și activitatea Academicianului Ioan Mihalyi de Apșa. Încăperea din dreapta scărilor, la etaj, găzduiește Biblioteca de specialitate a muzeului precum și colecții de memorialistică (Fondul Arthur Coman, Artemie Anderco etc.). Încăperile corespunzătoare de la parter adăpostesc depozitele de ceramică și parțial de artă. Clădirea este monument istoric, aici s-a arborat pentru prima dată Tricolorul românesc la 26 mai 1918.</p> <p>Spațiu de reculegere a supraviețuitorilor holocaustului și a urmașilor acestora înființat în casa în care a trăit Elie Wiesel, laureat al Premiului Nobel pentru Pace</p> <p>Picturi ce reprezintă personalitățile care l-au vizitat (unele contestate acum)</p> <p>Casa de lemn din sec. XVIII care în loc de fundație este așezată pe o talpă înaltă din lemn de stejar. Adăpostește o bogată colecție etnografică</p> <p>Casa de lemn cu acoperiș înalt ca de biserică, dar fără turn, a fost ridicată în anul 1826. Este prezentată o expoziție cu mobilier de epocă și panouri cu fotografii care prezintă mari personalități politice ale României Mari.</p> <p>A adăpostit școală confesională din sec. XVIII, actualmente transformată în muzeu</p> <p>Casa a fost donată Muzeului de familia Dunca, una dintre cele mai vechi familii din zonă, atestată documentar din anul 1349. Casa adăpostește un muzeu etnografic, iar o încăpere prezintă istoria locală și pune în evidență lupta localnicilor împotriva ocupației sovietice.</p>	
Casa Memorială Alexandru Ivasiuc	Casa în care s-a născut prozatorul sighetean. Este marcată cu plăcuță memorială	
Casa pictor Gheorghe Chivu	Casa în care a trăit artistul plastic. Este marcată cu plăcuță memorială	
Marea Sinagoga	Construită în sec XIX.	
Monumentul Holocaustului	Monument ridicat în memoria celor 38.000 de evrei din Maramureș deportați în lagărele naziste în mai 1944	
Cimitirul din Cearda (Cimitirul Săracilor)	Inițial a fost loc de înmormântare a săracilor, dar după anul 1950 aici sunt înmormântate multe din personalitățile politice, științifice, culturale sau bisericesti din perioada interbelică, închise la închisoarea din Sighetu Marmației. O troiță ridicată	

	după anul 1989 marchează acest loc	
Casa natala a pictorului Hollosy Simon	Casa în care s-a născut marele pictor Hollosy Simon	Mormântul pictorului, vegheat de un mic basorelief din bronz se află în cimitirul de pe str. Rodnei
Palatul Culturii	Construcție ridicată în 1931 de către „Asociația Culturală Maramureșeană”, societate culturală înființată în anul 1886. În prezent aici se află sediul Bibliotecii Municipale, Casei de Cultură și Școlii Populare de Artă	
Biserica Reformată	Cea mai veche clădire de pe teritoriul orașului, care de-a lungul secolelor a suferit mai multe modificări în structură și stil. Păstrează încă câteva elemente gotice de mare frumusețe. În fața bisericii reformate sunt două obeliscuri ridicate în anul 1887	a II-a jumătate a sec XV
Biserica Ortodoxă	Fosta greco-catolică cu iconostasul realizat în anul 1924 de Traian Bilțiu Dancuș	ridicată în 1892
Biserica Ortodoxă Ucraineană		ridicată în 1791
Clădirea Administrativă a Comitatului Maramureș (Curtea Veche)	Pe intrarea de pe latura vestică a clădirii se păstrează vechea stemă a Maramureșului, ulterior a fost sediu al Prefecturii Maramureș, actual complex de alimentație publică (Curtea Veche)	1690-1691
Clădirea liceului „Regele Ferdinand”	Construită în 1802 a găzduit inițial Liceul Reformat. Din 1836 până în 1920 a funcționat aici Academia de Drept (Cu secții de Drept și Filozofie). În clădire funcționează acum Liceul Regele Ferdinand cu profil pedagogic	1802
Parcul Grădina Morii	Parc pe malul Izei în care se află câțiva arbori seculari, ștrand natural în apele Izei, complexul Marmația, punct de plecare spre Dealul Cetății - Solovan - Agriș	

Tabelul 9. Clădiri - atracții și resurse turistice din municipiul Sighetu Marmației

Sursa datelor: PUG Sighetu Marmației

Muzeul Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței este cel mai vizitat obiectiv turistic din municipiul Sighetu Marmației. Muzeul a fost amenajat pe locul fostei închisori de drept comun ce a fost folosită pentru încarcerarea deținuților politici în perioada 1948-1975. Fosta închisoare a devenit un decor-cadru pentru a rememora ceea ce s-a petrecut în timpul comunismului în România și în celelalte țări din centrul și estul Europei.

”**Infrastructura turistică** însumează totalitatea bunurilor și mijloacelor prin care resursele atractive ale unui teritoriu sunt exploatate turistic” (Cocan, 1999, p. 147). Infrastructura turistică include: bazele de cazare și alimentație publică, căile și mijloacele de transport turistic, dotările pentru recreere și cură, dotările complementare.

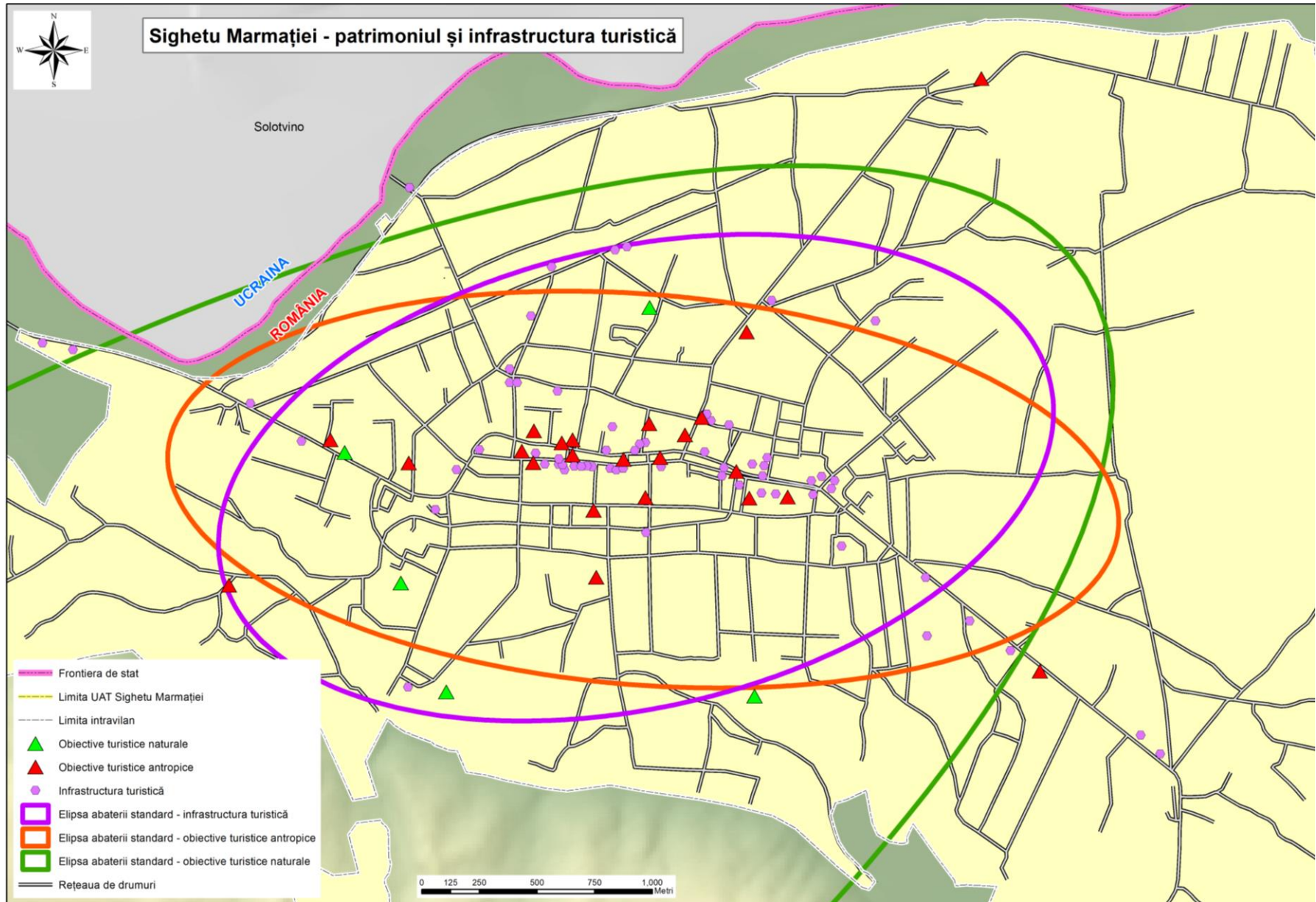

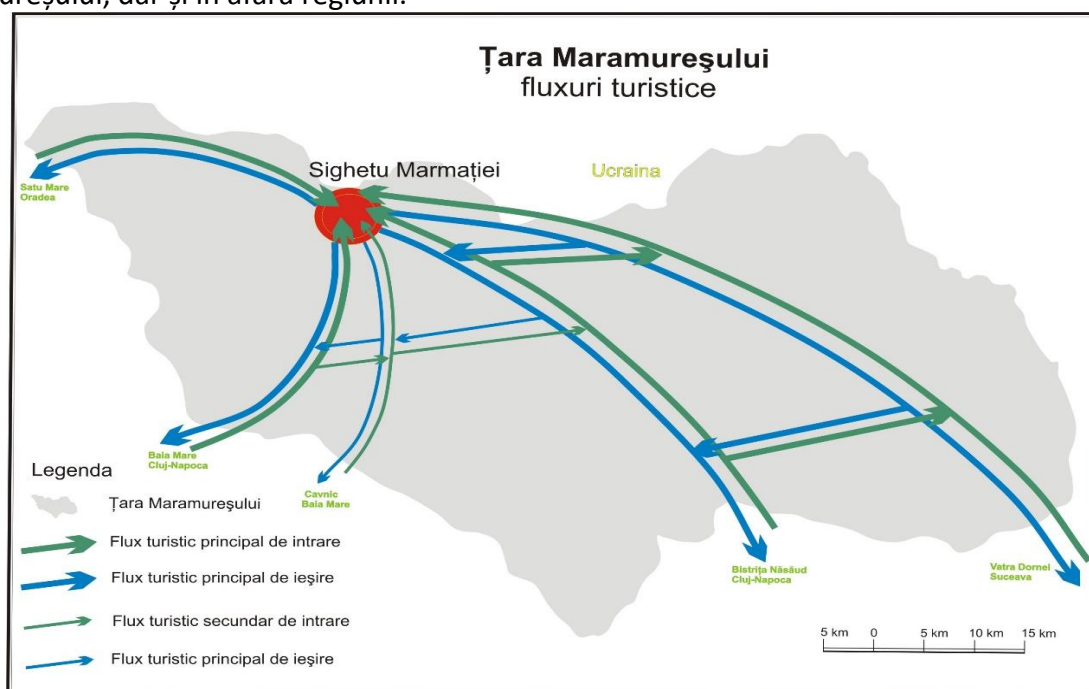
Figura 42. Patrimoniul și infrastructura turistică din Sighetu Marmăției

Hotelul Grădina Morii este situat în parcul omonim, la poalele Dealului Solovan, fiind un hotel clasificat la 3 stele care are 49 de camere. Hotelul Nova este situat la intrarea în Sighetu Marmației în apropiere de Muzeul Satului Maramureșean și are 23 de camere. Hotel Apartament Punct pe I situat în apropiere de Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței având 9 camere. Dintre moteluri se remarcă Casa Iurca de Călinești, Buți, Siesta și Perla Sigheteană, ultimele două fiind situate la intrarea în oraș dinspre vest.

Din punctul de vedere al numărului de locuri de cazare se observă un trend ascendent care este amplificat în ultimul deceniu, când numărul de **locuri de cazare** ajunge de la 250 la 634.

Dintre căile și mijloacele de transport turistic se remarcă trenulețul care face curse din două în două ore în special pentru copii pe perioada de vară, urmând pe un traseu care merge din centrul orașului spre Muzeul Satului Maramureșean.

În Parcul Grădina Morii s-au amenajat primele piste de bicicletă deși lungimea acestora este insuficientă pentru cerințele turiștilor și a locuitorilor. Firmele de transport local și regional, precum și Societatea Națională de Căi Ferate permit turiștilor să călătorească spre satele din Țara Maramureșului, dar și în afara regiunii.

Figura 43. Țara Maramureșului – fluxuri turistice

Viața culturală a municipiului Sighetu Marmației are continuitate, fiind definită de moștenirea istorică și de tradiția bogată, bine păstrată. Cultura populară exprimă însăși esența Maramureșului și are renume mondial. Totodată, constituie un mod de a fi al comunității locale, ca și centru al Țării Maramureșului și prin aceasta, o carte de vizită a județului.

Principalii mesageri și catalizatori ai culturii sunt:

- Muzeul Maramureșean, care cuprinde:
  - Secția de etnografie; Secțiile de istorie, arheologie și științe naturale;
  - Muzeul Satului Maramureșean (în aer liber);
  - Casa Muzeu „Dr. Ioan Mihalvi de Apșa”;
  - Casa Muzeu Elie Wiesel;
  - Casa Muzeu Stan Ioan Pătraș, Săpânța;
  - Casa Muzeu Ilie Lazăr, Giulești;
- Centrul Cultural Sighetu Marmației, cu secțiile:
  - Școala de artă „Gheorghe Chivu”;
  - Casa de Cultură;
  - Biblioteca „Laurențiu Ulici”.
- Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței.

Atractivitatea municipiului este dată și de evenimentele care se desfășoară aici; în decursul fiecărui an au loc o serie de acțiuni social-culturale, politice și religioase, cu participarea unui număr însemnat de persoane, agenți economici și personalități din diverse domenii, sens în care pot fi menționate:

- Festivalul de datini și obiceiuri de iarnă Marmația;
- Serbările laice ucrainene;
- Simpozioane la Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței;
- Zilele Municipiului;
- Festivalul de poezie „Laurențiu Ulici”;
- Comemorări și depuneri de coroane cu ocazia Zilei Naționale, Ziua Eroilor, la principalele monumente istorice din municipiu.

Cel mai emblematic este **Festivalul de Datini și Obiceiuri de Iarnă "MARMATIA"**, care a devenit "*un obicei, un semn al locului, dovadă a puterii de creație și permanență, dar și un semn al solidarității spirituale, a unității și continuității noastre pe întregul pământ românesc*" (programul ediției XXX), reușind să informeze publicul național și internațional asupra tradițiilor, costumelor și obiceiurilor de iarnă (colinde și jocuri cu măști), desfășurate de la Crăciun și până la Bobotează.

Festivalul se realizează fără întreruperi din anul 1968, în data de 27 decembrie, când are loc "alaiul", defilarea și prezentarea participanților pe străzile orașului.

Pe lângă reprezentanții satelor și ansamblurilor folclorice maramureșene, la Sighet vin și iubitori și păstrători ai obiceiurilor strămoșești din alte regiuni ale țării, ca de exemplu: Banat, Bucovina, Moldova, Dobrogea, Oltenia etc. La unele ediții ale festivalului au participat și formații din străinătate, care au "jucat" pe străzile Sighetului. Invitații au provenit din: Polonia, Ungaria, Marea Britanie, Ucraina, Republica Moldova, conferind astfel evenimentului un caracter internațional.

Festivalul se bucură de prezența a numeroși vizitatori-turiști, din țară și din străinătate, care petrec sărbătorile de iarnă în Maramureș sau care vin special pentru a participa la acest eveniment.

Majoritatea evenimentelor culturale se desfășoară an de an la aceeași dată, cunoscută deja de iubitorii tradițiilor maramureșene și a culturii inestimabile de care se bucură Sighetu Marmației. Festivalul de datini și obiceiuri de iarnă Marmația, este un eveniment care se bucură de atenția și participarea unui public numeros, din țară dar și de peste hotare și are loc în fiecare an, în a doua zi de Crăciun, pe 27 decembrie, iar Festivalul internațional de poezie, cea mai longevivă sărbătoare de gen din țară, adună în luna septembrie în orașul de pe Tisa, nume mari ale celor care se hrănesc din vers. Există însă și unele evenimente culturale a căror dată este stabilită în funcție de sărbătorile religioase, de exemplu un festival mai nou este "Paști în Maramureș".

CALENDARUL principalelor manifestări culturale organizate în anul 2016

IANUARIE

10 ianuarie, Sala de spectacole George Enescu - Festivalul obiceiurilor și datinilor de iarnă - calendarul pe stil vechi,

15 ianuarie, Sala de spectacole a Centrului Cultural Sighetu Marmației - Ziua Culturii Naționale,

24 ianuarie, Sala de spectacole a Centrului Cultural Sighetu Marmației - Ziua Unirii Principatelor Române,

27 ianuarie, Sala de spectacole a Centrului Cultural Sighetu Marmației - Ziua internațională pentru Comemorarea Victimelor Holocaustului,

30 ianuarie, Sala de conferințe a Centrului Cultural Sighetu Marmației – Caragiale - clasic și modern.

FEBRUARIE

5 februarie, Sala de conferințe a Centrului Cultural Sighetu Marmației - Reuniunea doctorilor în științe din zona Sighetu Marmației,
10 februarie, Sala de conferințe a Centrului Cultural Sighetu Marmației - În orașul cu poeți,
19 februarie, sala de expoziții a Centrului Cultural Sighetu Marmației - Vernisajul expoziției de sculptură dedicată Zilei Brâncuși-sărbătoare națională,
24 februarie, Clubul tinerilor de la Palatul Cultural - Episcopal - Ziua dragostei și a bunăvoinței – Dragobetele.

MARTIE

1 martie, Secția pentru copii a Bibliotecii municipale "Laurențiu Ulici" - Mărțișoare la bibliotecă,
3 martie – Ziua mondială a scriitorilor - Scriitorul, regele cuvintelor,
7 martie, Sala de spectacole a Centrului Cultural Sighetu Marmației - Spectacol de muzică și poezie,
8 martie, Secția pentru copii a Bibliotecii municipale "Laurențiu Ulici" - Spectacol omagial în cinstea femeii,
8 martie, Sala de spectacole a Centrului Cultural Sighetu Marmației - Spectacol folcloric dedicat zilei femeii,
21 – 25 martie, Sala de spectacole a Centrului Cultural Sighetu Marmației – Festival de teatru scurt,

APRILIE

1-2 aprilie, Secția pentru copii a Bibliotecii municipale "Laurențiu Ulici" - Săptămâna lecturii și a cărții pentru copii,
12 aprilie, Sala de conferințe a Centrului Cultural Sighetu Marmației - Colocviile Radu Săplăcan,
16 aprilie, Sala de conferințe a Centrului Cultural Sighetu Marmației - Grigore Grigurcu, poet, critic literar - 80 de ani de la naștere,
18-22 aprilie, Centrul cultural și liceele din municipiu - Săptămâna „Să știi mai multe, să fii mai bun”,
22 aprilie, Sala de expoziții a Școlii de artă "Gheorghe Chivu" - Lumină din Lumină - Expoziție de icoane pe sticlă și artă populară,
23 aprilie, Centrul municipiului - FLORII ÎN MARAMUREȘ - Procesiune dedicată sărbătorilor Pascale și Concert de cântece religioase,
28 aprilie, Secția pentru copii a Bibliotecii municipale "Laurențiu Ulici" - Surprize de Paști, ouă încondeiate - Expoziție de lucrări cu ocazia sărbătorilor pascale.

MAI

2 Mai 2016, Muzeul satului maramureșean - PASTI IN MARAMURES,
9 mai, Monumentele eroilor din Sighetu Marmației - Ziua Victoriei și a Comemorării Eroilor căzuți pentru Independența Patriei,
18 mai, Sala de conferințe a Centrului Cultural Sighetu Marmației - Zilele Revistei Tribuna la Sighetu Marmației,
18-25 mai, municipiul Sighetu Marmației - EVENIMENT COMEMORATIV: HOLOCAUST,
25 mai – 15 iunie, Sălile de expoziție ale Centrului Cultural - Salonul Anual al Cenaclului de pictură a Centrului Cultural Sighet.

IUNIE

1 iunie, Sala de spectacole a Centrului Cultural - Ziua Internațională a Copilului,
9 iunie, Înălțarea Domnului, Ziua Eroilor - Cinstire eroilor neamului!

IULIE

6-11 iulie, Muzeul satului de pe dealul Dobăieș - TABĂRA DE CREAȚIE, ediția a III-a,
12 iulie, Centrul Cultural - Ziua scriitorului sighetean, ediția I.

AUGUST

5-7 august, Centrul oraşului - ETERNUL MARAMURES – AETERNUS MARAMOROSIENSIS,
20-21 august, Centrul municipiului Sighetu Marmăţiei - Floare de colţ"- festival de muzică folk ediția a IV-a.

SEPTEMBRIE

8 septembrie, Sala de spectacole a Centrului Cultural - "Drag mi-i cântecu și jocu !" - Deschiderea stagiunii Ansamblului folcloric MARA,
22 septembrie, Centrul Cultural Sighetu Marmăţiei – Parada modei - Ileana Vassiliev și moda anului 2016,
22 - 23 septembrie Sala de spectacole a Centrului Cultural Sighetu Marmăţiei - Deschiderea stagiunii secției de TEATRU: Spectacol cu piesa "D-ale carnavalului" de I.L. Caragiale,
26-27 septembrie, Secția pentru copii a Bibliotecii municipale "Laurențiu Ulici" - Taina raftului cu cărți, Expoziție de carte, expuneri literare, interacțiuni între bibliotecar, elevi și profesori,
26 - 28 septembrie Centrul Cultural Sighetu Marmăţiei – Festivalul internațional de poezie.

OCTOMBRIE

1 octombrie, Sala de spectacole a Centrului Cultural Sighetu Marmăţiei - Spectacol dedicat Zilei Internaționale a persoanelor în Vârstă,
21 octombrie, Sala de conferințe a Centrului Cultural Sighetu Marmăţiei - Editori și scriitori transilvăneni în Maramureș,
26 octombrie, sala de spectacole a Centrului Cultural - Bătălia cărților - Concurs de lectură pentru elevii din municipiu,
29 - 30 octombrie, Sala Polivalentă - FESTIVALUL DE DANS SPORTIV și Cupa „Chris Teens”.

NOIEMBRIE

7- 8 noiembrie, ZIUA ORAȘULUI SIGHETU MARMAȚIEI - 690 de ani de la atestarea documentară a orașului Sighetu Marmăției,
17 noiembrie, Biblioteca „Laurențiu Ulici” - „Tradiții și personalități din cultura României”: Laurențiu Ulici,
25 noiembrie, Sala de spectacole a Centrului Cultural, - Sărbătorile ansamblului Folcloric „MARA”, 40 de ani de la cucerirea Discului de aur și a Colierului de argint la Dijon-Franța.

DECEMBRIE

1 Decembrie, Sala "George Enescu" - Ziua Națională a României,
2 decembrie, Sala de expoziții a Școlii de artă "Gheorghe Chivu"- Concurs de pictură "Gheorghe Chivu" ediția a V-a,
5 decembrie, Parcul din centrul orașului - Recital de colinde la Pomul de Crăciun, prezentat de elevii Școlii de artă "Gheorghe Chivu" și artiști invitați din județ și din țară,
14 decembrie, Sala de expoziții a Centrului Cultural Sighetu Marmăției – Salonul de iarnă, Expoziție organizată de Cenaclul de pictură a Centrului Cultural Sighetul Marmăției,
15 decembrie, Biblioteca municipală - Primiți colinda?,
17 decembrie, Sala de spectacole a Centrului Cultural Sighetu Marmăției - Crăciunul – darul bucuriei – Concertul de colinde al corurilor bisericesti din zona Sighet,
27-28 decembrie, municipiul Sighetu Marmăției - FESTIVALUL DE DATINI „MARMAȚIA” 2016.

I.3. DOMENIUL SOCIAL

Figura 44. Vedere din Sighetu Marmăției

I.3.1. Demografie

Evoluția demografică:

Evoluția demografică a municipiului Sighetu Marmăției reflectă principalele evenimente istorice, procesele de dezvoltare urbană și economică, precum și modificările teritoriale care au însoțit evoluția orașului.

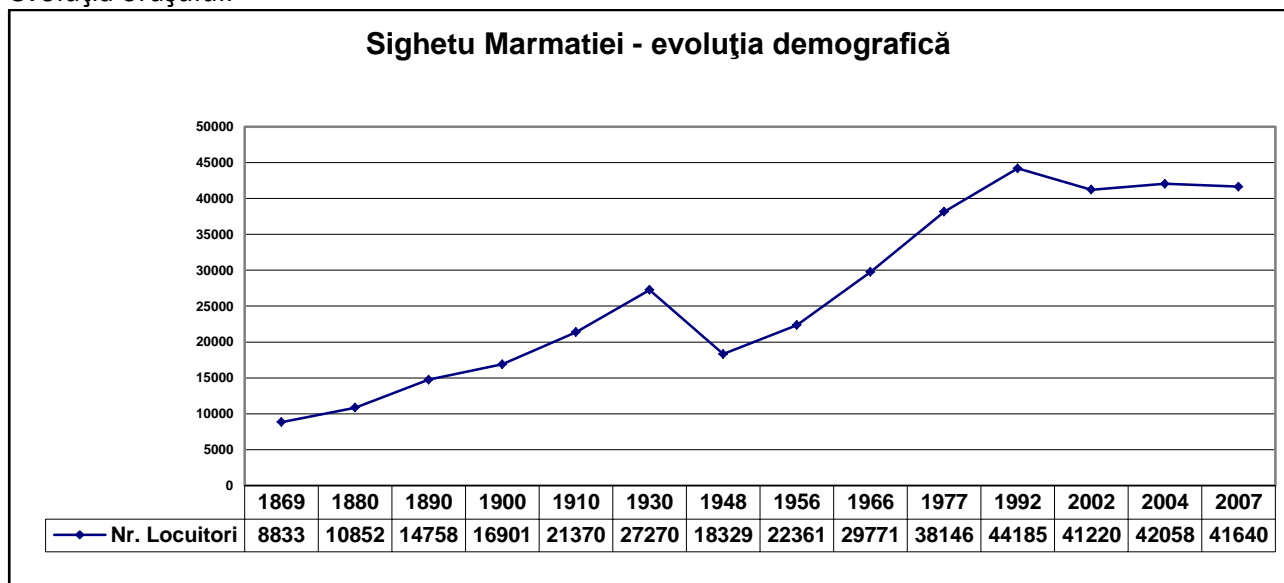

Figura 45. Evoluția demografică a municipiului Sighetu Marmăției

Populația stabilă a municipiului Sighetu Marmăției cunoaște o continuă scădere în ultimii 30 de ani. Dacă în urma recensământului din anul 1992 populația stabilă a municipiului era de 44.185 locuitori, în anul 2002 în municipiul Sighetu Marmăției trăiau 41.1219 locuitori.

Populația **stabilă** a municipiului Sighetu Marmăției, conform Recensământului general al populației și locuințelor (2011) este de 37.640 locuitori.

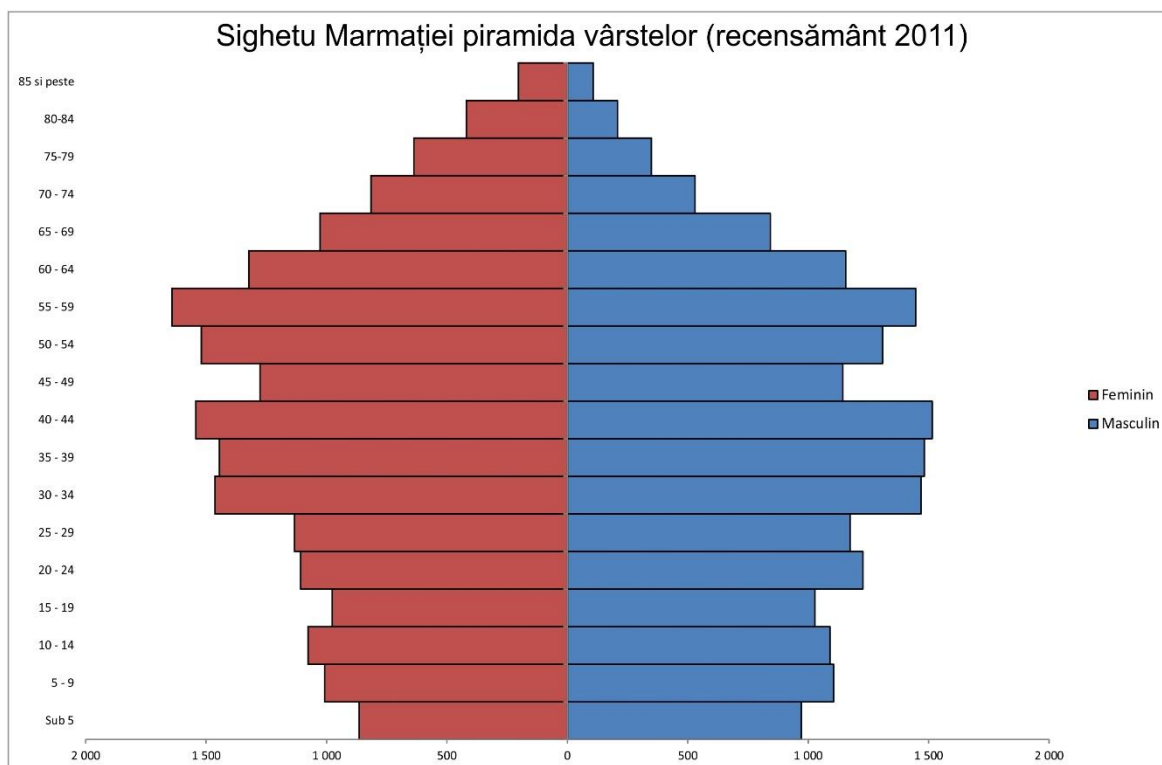
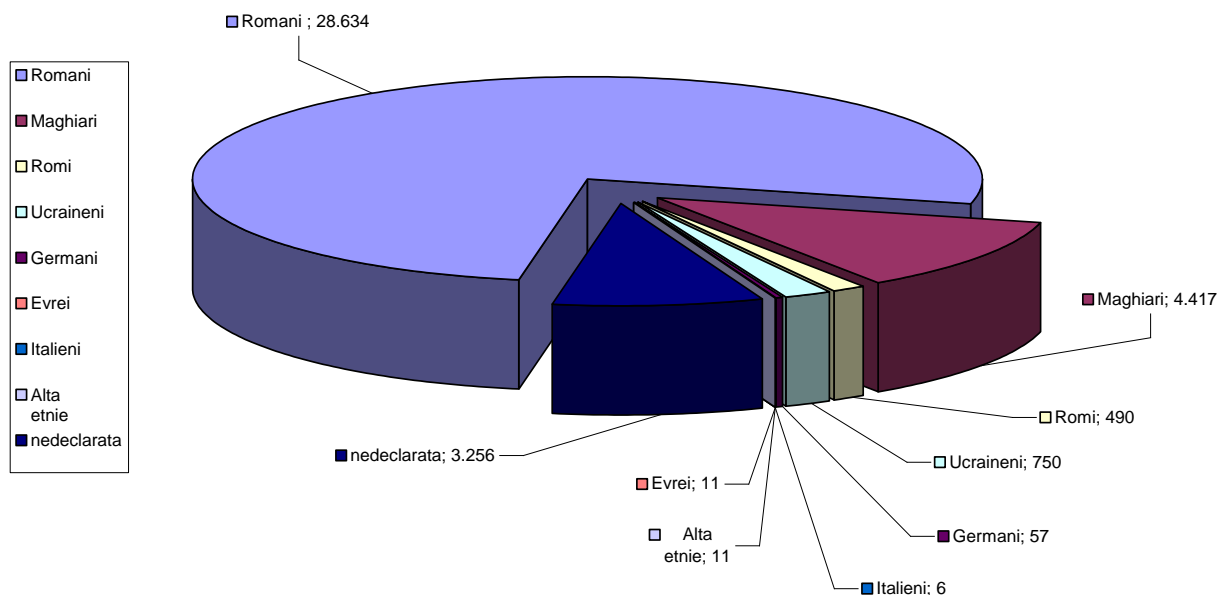

Figura 46. Sighetu Marmăției – piramida vârstelor (anul 2011)

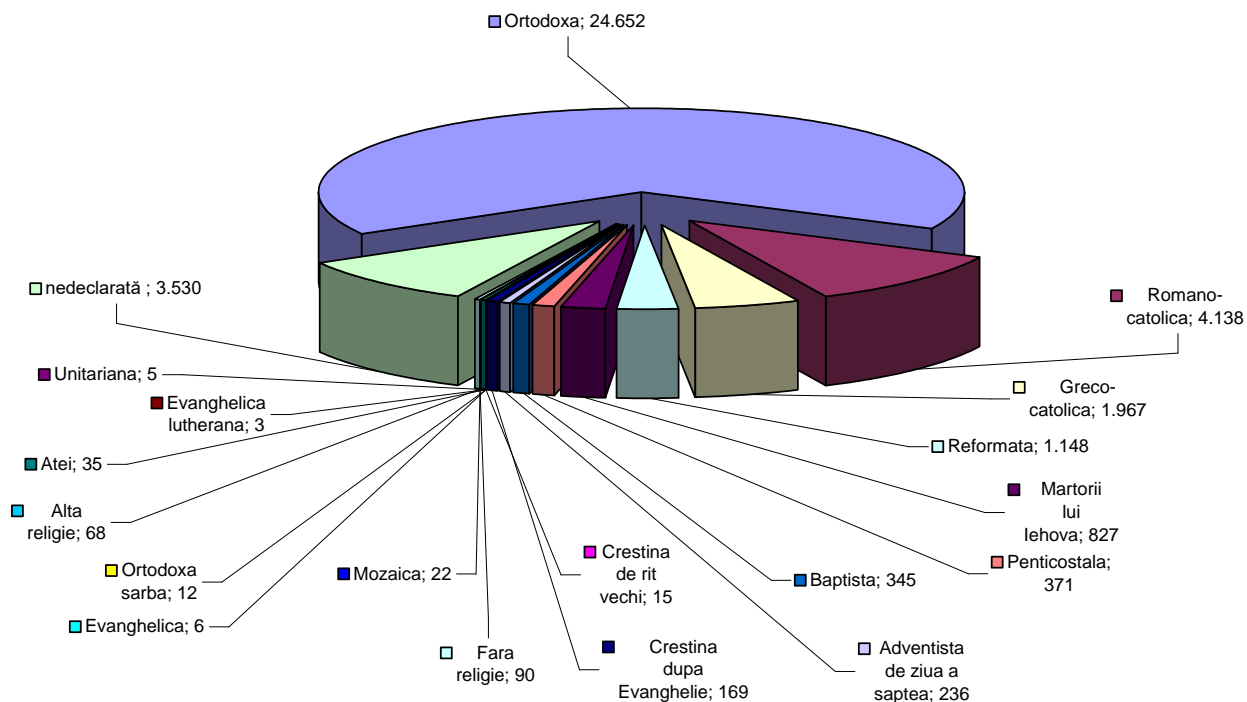
Conform Recensământului populației și locuințelor (2011), populația municipiului Sighetu Marmației este împărțită astfel:

→ după etnie:

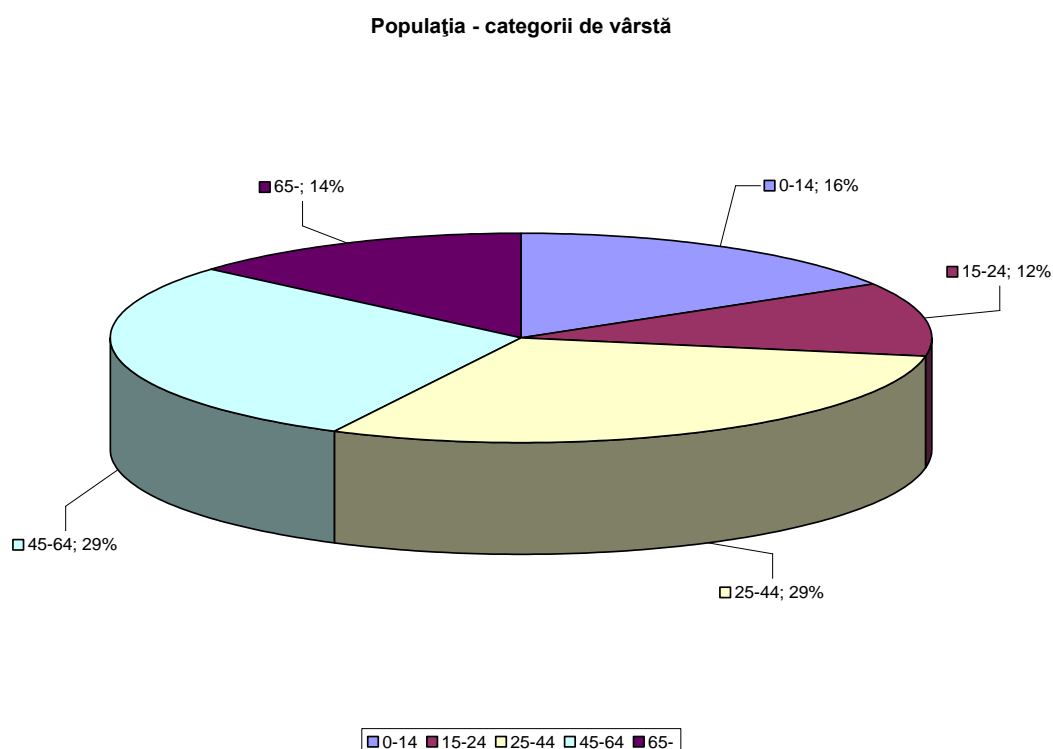
Figura 47. Sighetu Marmației – structura etnică
Sursa datelor: INS

→ după religie:

Figura 48. Sighetu Marmației – structura religioasă
Sursa datelor: INS

→ categorii de vârstă:

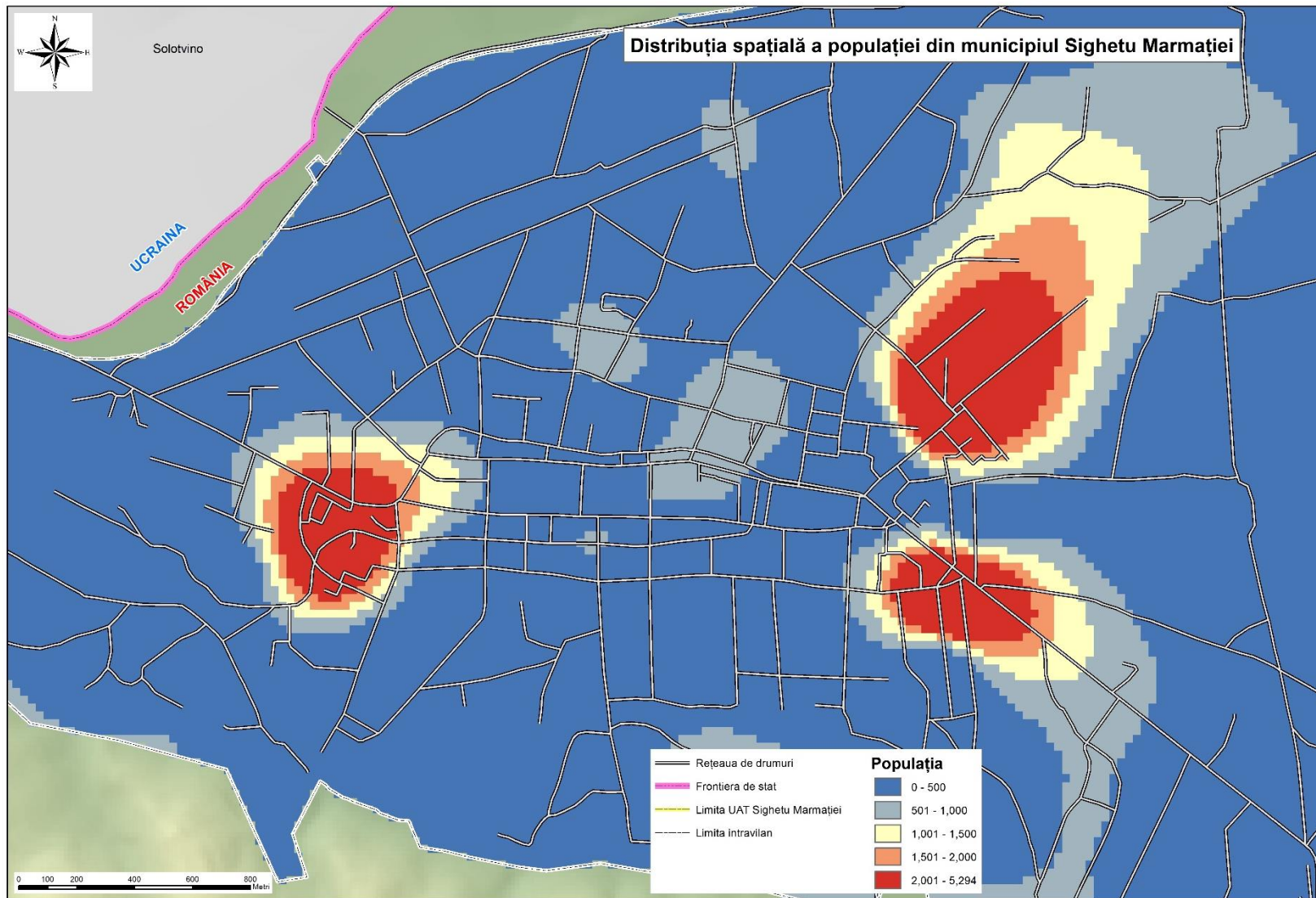
Figura 49. Sighetu Marmăției – categorii de vârstă
Sursa datelor: INS

Populația județului Maramureș a scăzut comparativ cu anul 2002 cu 6,2%, situându-se în prezent pe locul 15 în ierarhia județelor României. Populația stabilă a celei mai mari localități din Maramureș, Baia Mare, este de 123.700, urmată de municipiul Sighetu Marmăției.

Conform statisticilor realizate privind distribuția populației pe medii de rezidență a reieșit că în municipii și orașe trăiesc 57.5% din populația stabilă a județului. Față de ultimul recensământ ponderea populației din mediul urban a crescut cu 2.6 puncte în detrimentul mediului rural unde a scăzut cu 4 puncte.

Figura 50. Sighetu Marmăției – vedere din parcul central

Figura 51. Sighetu Marmației – distribuția spațială a populației

I.3.2. Condiții de locuire

Condițiile de locuire de care dispune o persoană sunt date de accesul la servicii publice și utilități. **Gradul de dotare cu utilități** a locuințelor populației este indicatorul de confort al locuitorilor.

Potrivit datelor furnizate de către Serviciul tehnic al municipiului Sighetu Marmației, situația utilităților în municipiu, se prezintă conform tabelului de mai jos:

UTILITĂȚI din total 109 străzi	DA	NU
APĂ	105 străzi	4 străzi Cămării Șugău Dr. comunal C2;C3 Sighet - Piatra Prelungire N. Titulescu
CANAL	105 străzi	4 străzi Cămării Șugău Dr. comunal C2;C3 Sighet - Piatra Corneliu Coposu
GAZ METAN	67 străzi	42 străzi Ana Ipătescu Bobâlna Muzeului Cămării Ioan Luca Caragiale Cloșca Corbului Cîmpu Negru Valea Cufundoasă Dobrogeanu Gherea Dobăieș Dealul Cetății Făget Gheorghe Barițiu Horea Izei Lazul Baciului Morii Mocăniței Titu Maiorescu Mioriței Dorobanților Muncitorilor Mărășești Nicolae Bălcescu Vasile Ilea Primăverii Pietrosului Progresului Pescarilor Șerpilor Solovanului Șugău Tractorului Locul Țirgului

		Tepliței Valea Mare Valea Hotarului Iapa Dr. comunal C2;C3 Sighet - Piatra Dr Mihai Marina Prelungire N. Titulescu
ILUMINAT PUBLIC	104 străzi	5 străzi Cămării Gutinului Izei Dr. comunal C2;C3 Sighet - Piatra Prelungire N. Titulescu
TRANSPORT URBAN	15 străzi Avram Iancu Nicolae Titulescu Dragoș Vodă Făget Lazul Baciului P-ța Libertății 22 Decembrie 1989 B-dul 1 Decembrie 1918 Dr. I. Mihalyi de Apșa Iuliu Maniu Șugău Traian Uniri Iapa Bogdan Vodă 1 și 2	84 străzi

Tabel 10. Evidența utilităților pe străzile din municipiul Sighetu Marmației, anul 2016

Lipsa locuinței și exclusiunea de la locuință reprezintă unul dintre fenomenele extreme de sărăcie și exclusiune socială. Principala categorie de persoane cu risc de sărăcie sunt cele care au locuințe/gospodării amplasate în zone marginalizate.

Zone urbane marginalizate

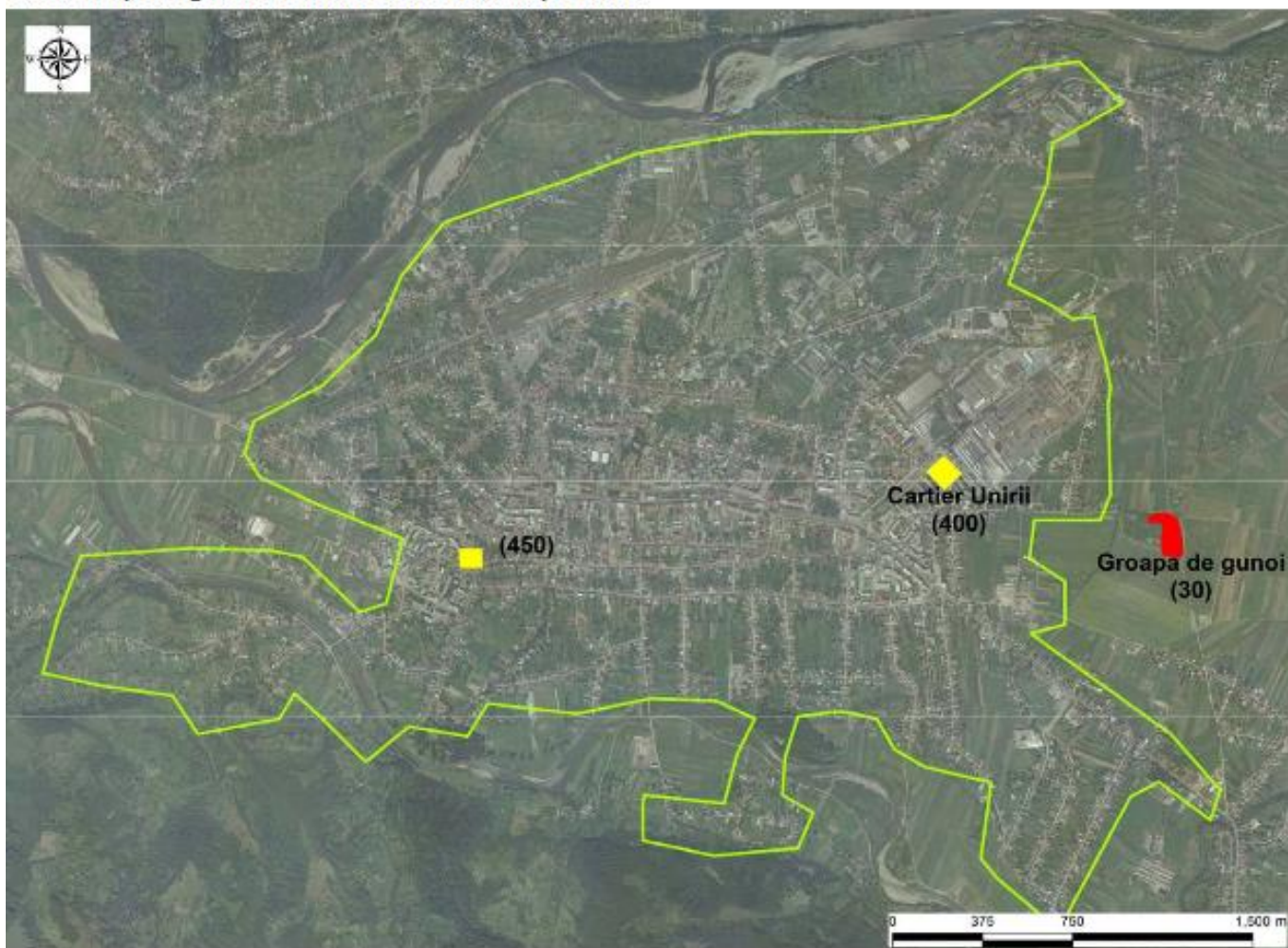
În ceea ce privește situația zonelor marginalizate în cadrul centrelor urbane, *Atlasul zonelor urbane marginalizate din România* realizează un profil al municipiilor și orașelor din județul Maramureș, reliefând principalele categorii de zone dezavantajate în funcție de locuire, ocupare și capital uman.

În municipiul Sighetu Marmației sunt identificate trei zone marginalizate, distribuite la periferia municipiului, aparținând următoarelor categorii:

- 2 zone de tip ghetou cu blocuri (Cartier Cuza Vodă – 450 locuitori și Cartier Unirii – 400 locuitori);
- 1 zonă de tip mahala, cu adăposturi improvizate, la Groapa de gunoi – 30 locuitori).

Comunități marginalizate declarate de autoritățile locale

Regiunea: Nord-Vest
Județul: Maramureș
Municipiul: Sighetu Marmației

Legenda

Limita intravilan

Tipuri de comunități urbane marginalizate

- Zone de tip ghetou cu blocuri
- Zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori
- Zone de tip mahala cu case
- Zone de tip mahala cu adăposturi improvizate
- Zone de locuințe sociale modernizate
- Zone istorice (centrale) cu locuințe sociale și/ sau clădiri ocupate abuziv
- Zone mixte

(număr) Estimare număr locuitori în zonă

Cartografie: ESRI, ArcGIS 10.1

Lângă zona marginalizată sunt menționate numele zonei și numărul lui estimat de locuitori din zonă doar dacă și așa cum au fost declarate acestea de către autoritățile locale.

Figura 52. Sighetu Marmației – zone urbane marginalizate

I.3.3. Fondul locativ

Locuința este o parte importantă a economiei, dar care este influențată și de sectorul social și de crearea condițiilor necesare traiului uman. Pentru dezvoltarea economică, creșterea numărului de locuințe existente este esențială. Asigurarea unei locuințe acoperă nevoia de siguranță a unei persoane, asigurându-i menținerea și îmbunătățirea calității vieții.

Suprafața totală locuibilă a Municipiului Sighetu Marmației (conform INS, 2015) este de 92,85 ha, ceea ce reprezintă aproximativ 2,76 % din suprafața intravilanului municipiului (3.356 ha).

Numărul locuințelor (conform INS, 2015) este de 16.926, din care 16.419 sunt în proprietate privată, iar 507 în proprietate publică.

Locuințele colective sunt dispuse în construcții cu un regim mediu de înălțime P+4, fiind concentrate în partea de vest și sud-vest a orașului - în cartierele Independenței și Cuza Vodă, respectiv în partea de nord-est și sud-est, în cartierele Bogdan Vodă și Unirii.

Cu toate că ocupă o suprafață considerabilă, ponderea majoritară a locuințelor individuale nu sugerează în mod automat un confort ridicat al locuirii în municipiul Sighetu Marmației. O parte considerabilă a acestor locuințe este de tipologie rurală, în cartierele Iapa, Valea Cufundoasă, Dobăieș, Valea Hotarului, Lazu Baciului și Șugău. Locuințele individuale mai sunt întâlnite în centrul municipiului și în zonele pericentrale, fiind reprezentate de locuințe vechi, multe din acestea fiind reabilitate și îmbunătățite

Zona de locuit este compusă din diferite tipuri de țesut urban, diferențiat în subzone, în funcție de funcționalitate, morfologie, vechimea și calitatea construcției, astfel:

⇒ funcțional - zona de locuit este divizată în subzone de locuit, cu locuințe individuale și colective, existând de asemenea spații de locuit suprapuse cu zone comerciale (mai ales în zona centrală a orașului unde la parter sunt spații comerciale și de servicii iar la etaj sunt spații de locuit). În centrul orașului regăsim construcții în regim de înălțime parter + 2 niveluri, în timp ce clădirile situate pe străzile adiacente zonei centrale (cele mai vechi, construite în secolele XVIII-XIX) au în general doar parter și pe alocuri un etaj. O a treia zonă de locuit este zona locuințelor colective, cu clădiri tip bloc în care înălțimea este dată de parter + patru etaje, aceste cartiere sunt: Independenței, Cuza Vodă, Constructorului, Tudor Vladimirescu, Unirii, Bogdan Vodă, 9 Mai. Doar patru clădiri depășesc aceste limite, este vorba de 3 blocuri cu zece etaje din cartierele Independenței și Cuza Vodă precum și o clădire în cartierul Unirii. Un număr mare de firme mici și mijlocii își au sediul în zona de locuit fie în cadrul locuințelor individuale fie în cadrul locuințelor colective.

⇒ morfologic se pot diferenția cartierele cu locuințe mici, având doar parter sau P+1 și cartierele de blocuri unde locuințele au P + 4 (doar patru blocuri depășesc 4 etaje în oraș). Cartierele Independenței, Cuza Vodă, Constructorului, Tudor Vladimirescu, Bogdan Vodă, Unirii, 1 Mai, Piața 1 Decembrie sunt cartiere noi construite în perioada de dezvoltare industrială clădirile sunt de tip bloc cu parter și patru etaje. În oraș există și patru blocuri care depășesc nivelul de 4 etaje, acestea sunt localizate în cartierul Independenței sunt 2 blocuri cu 10 etaje, în cartierul Cuza Vodă există un bloc de 10 etaje iar în cartierul Unirii există un bloc cu 8 etaje.

⇒ vechimea și calitatea construcțiilor - clădirile care au funcțiune de locuințe situate în zona mai veche a orașului au vechime de două sau trei sute de ani, clădirile colective au câteva zeci de ani fiind edificate în perioada socialistă, clădirile cele mai noi fiind cele construite de regulă la periferie în zonele în care terenurile agricole au fost utilizate pentru construcții de locuințe. În zona centrală clădirile sunt construite din piatră și cărămidă, în zona imediat înconjurătoare cu construcții din perioada anilor 50-70 (sec. XX) există o serie de construcții din chirpici. Clădirile de locuințe colective de tip bloc au fost construite din prefabricate de beton armat fiind organizate să funcționeze cu încălzire centralizată. În urma unui proces de degradare treptată a instalațiilor tehnico-sanitare o serie de clădiri au ajuns să aibă subsolurile inundate, difuzarea apei calde și a încălzirii centralizate a încetat în anul 2000 pentru cartierele deservite de către firma Acaterm SA.

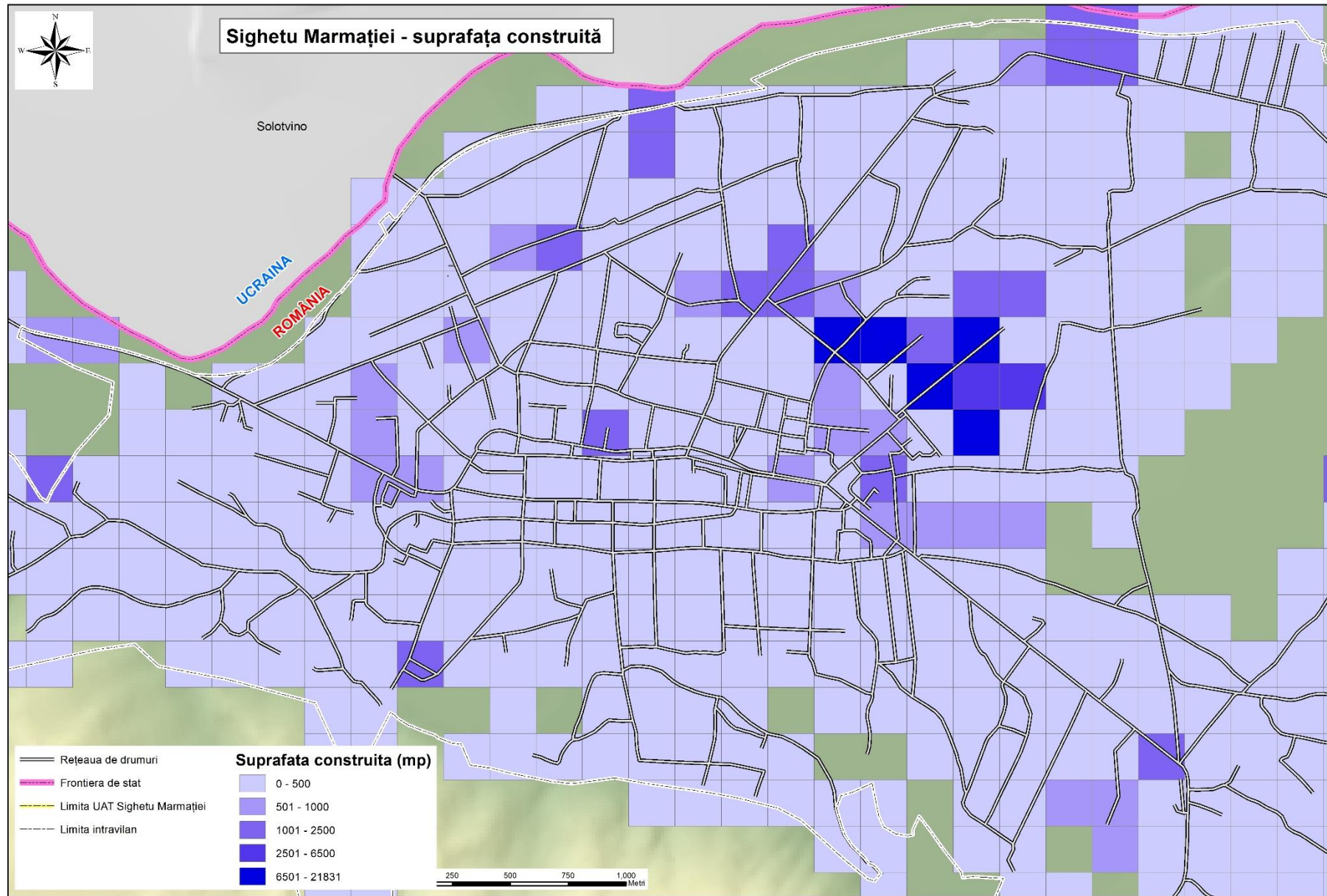

Figura 53. Sighetu Marmăției – suprafața construită

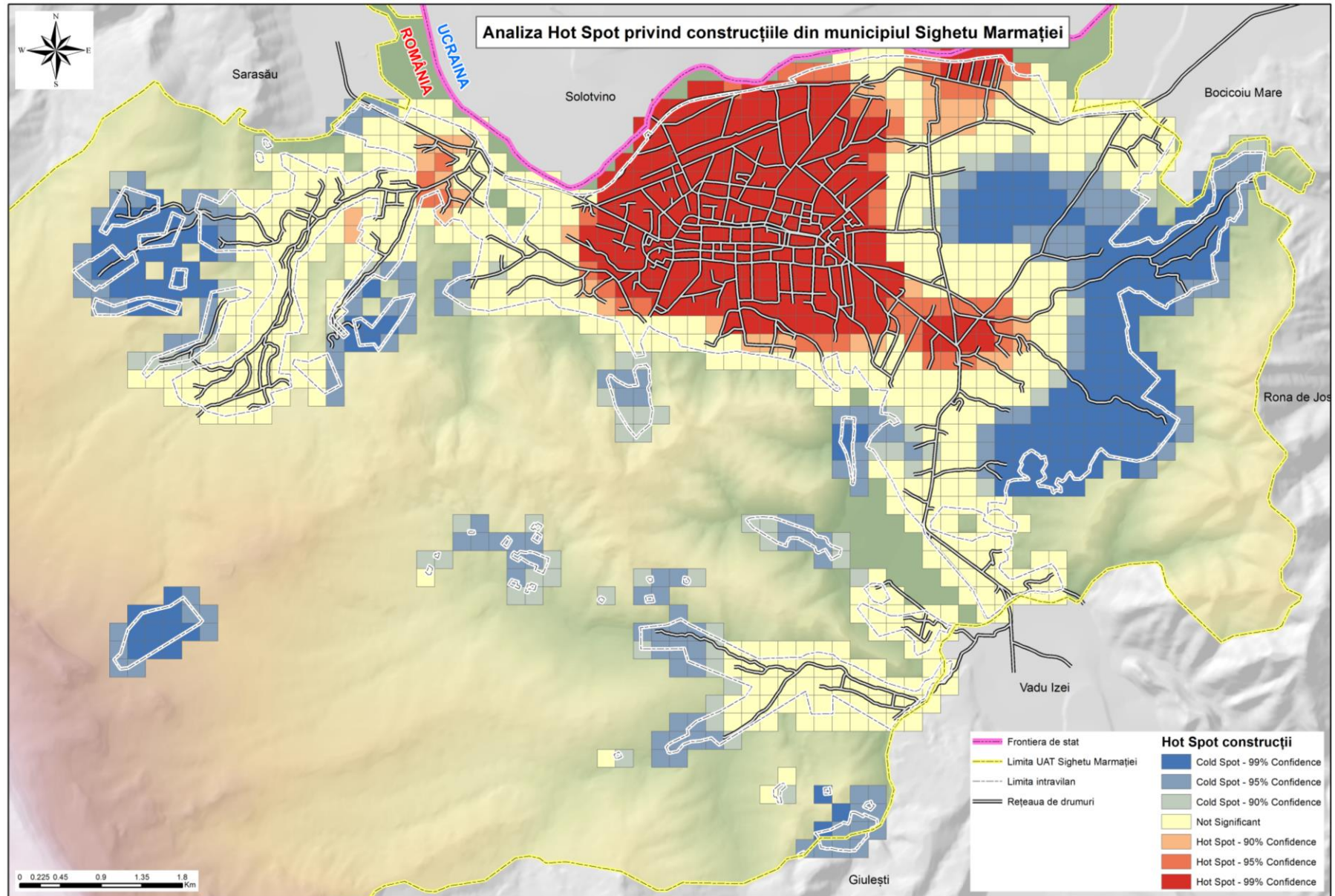
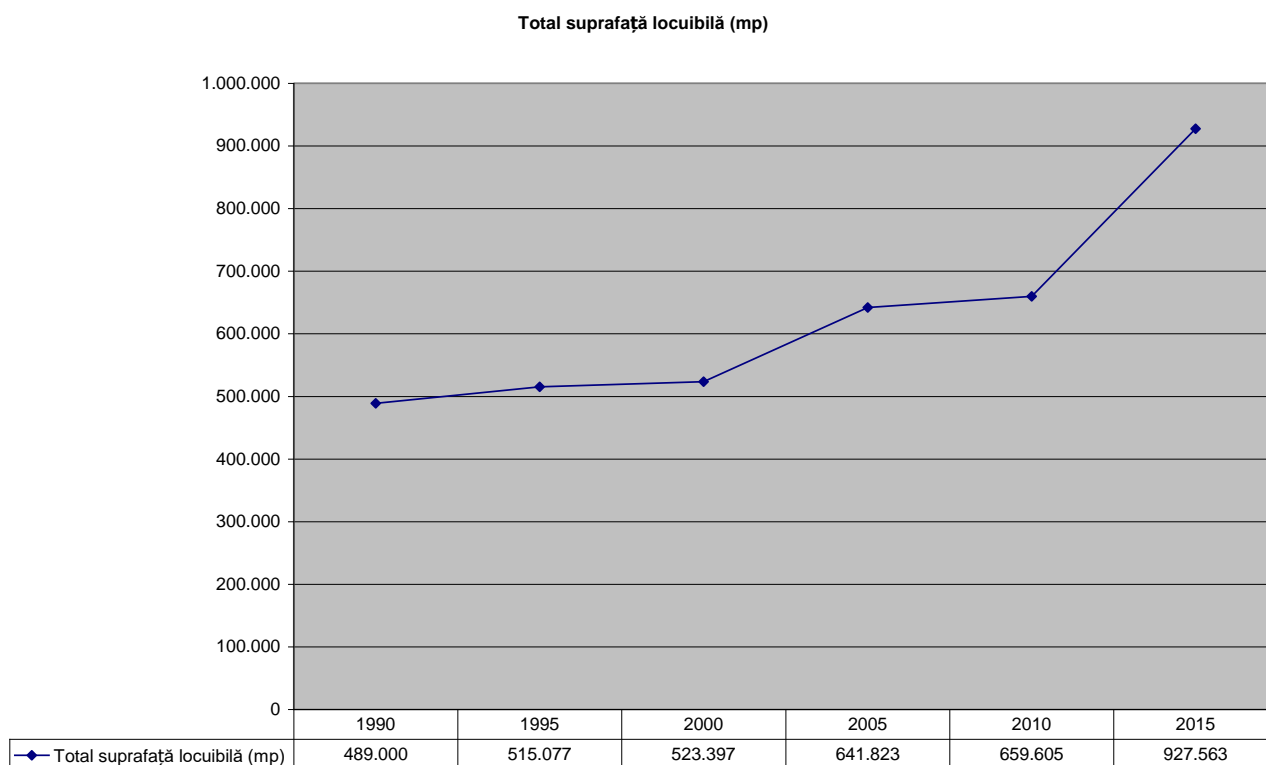
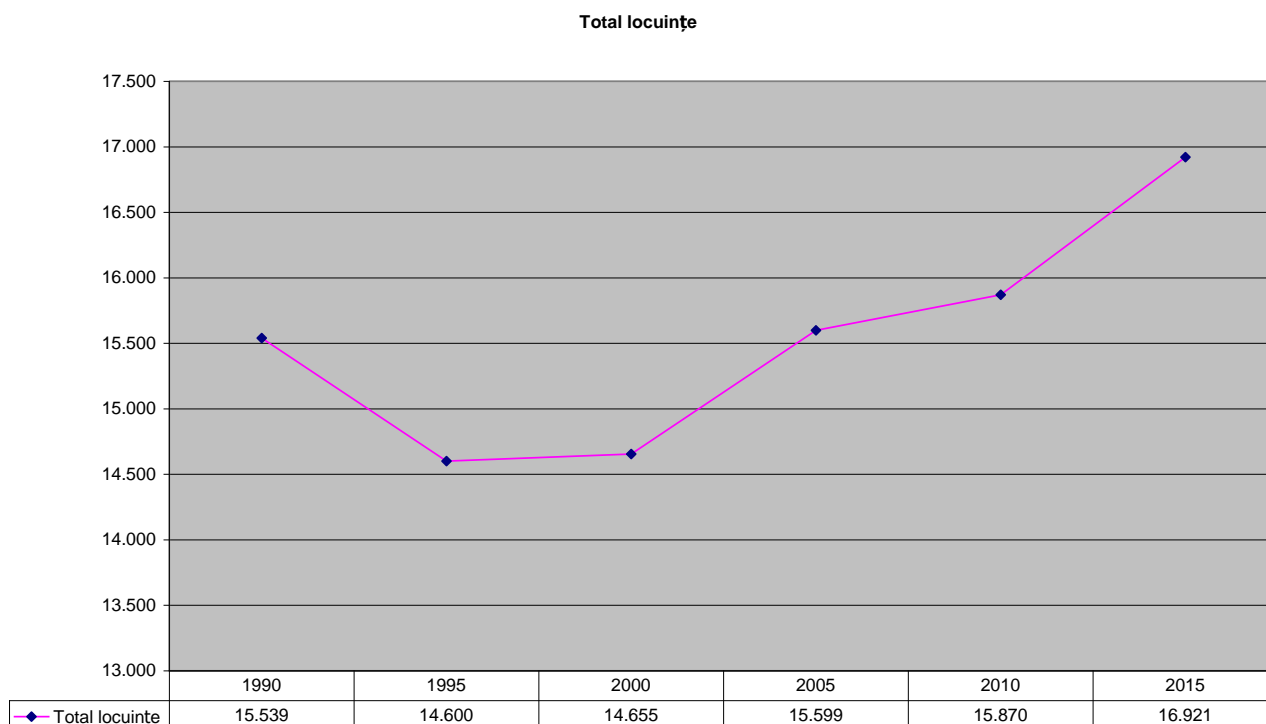

Figura 54. Sighetu Marmatiei – analiză privind construcțiile

Conform datelor furnizate de către INS pentru perioada 1990 – 2015, situația locuirii în municipiul Sighetu Marmației se prezintă astfel:

Figura 55. Sighetu Marmației – evoluția suprafeței locuibile
Sursa datelor: INS

Figura 56. Sighetu Marmației – evoluția numărului de locuințe
Sursa datelor: INS

În tabelul de mai jos se poate observa și situația locuințelor, respectiv a suprafeței locuibile (mp), în funcție de forma de proprietate:

An de referință	Suprafața locuibilă (mp) Proprietate majoritară privată	Suprafața locuibilă (mp) Proprietate majoritară de stat	Total suprafață locuibilă (mp)	Locuințe Proprietate majoritară privată	Locuințe Proprietate majoritară de stat	Total locuințe
1990			489.000			15.539
1995	456.464	57.220	515.077	13.319	1.248	14.600
2000	492.449	30.948	523.397	13.908	747	14.655
2005	617.216	24.607	641.823	14.656	943	15.599
2010	634.346	25.259	659.605	14.894	976	15.870
2015	910.451	17.112	927.563	16.404	517	16.921

Tabel 11. Sighetu Marmației - situație locuire perioada 1990 – 2015 (sursa datelor: INS)

Conform datelor furnizate de către Compartimentul Urbanism, în anul 2015 au fost eliberate 610 certificate de urbanism, 327 autorizații de construire și 62 autorizații de desființare, în municipiul Sighetu Marmației.

I.3.4. Sănătate și servicii sociale

Sănătate

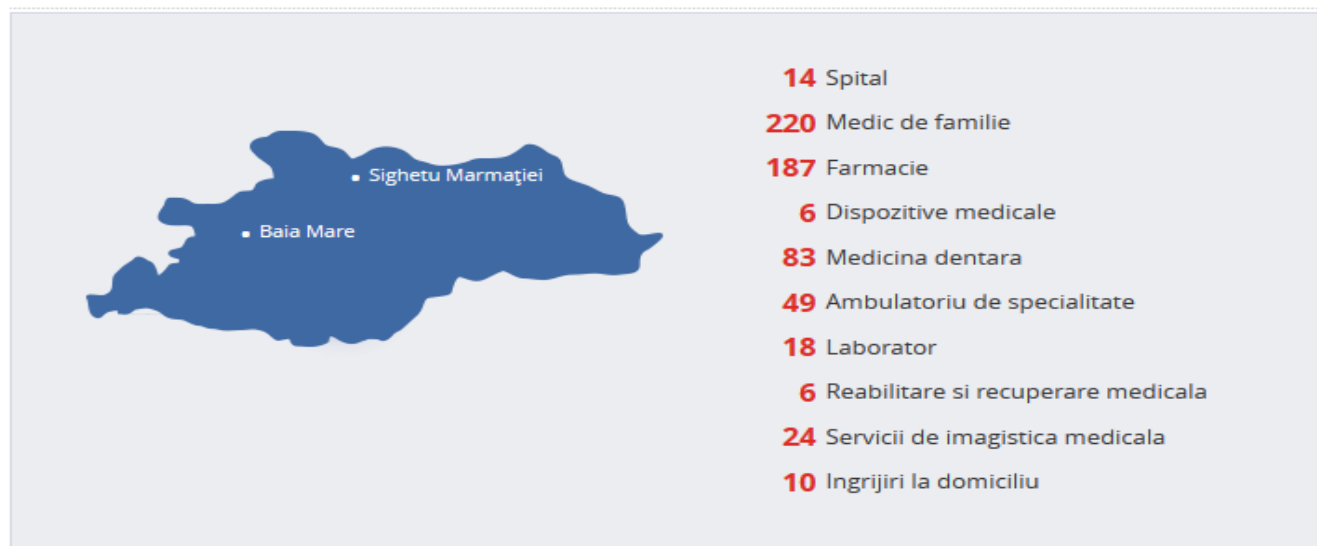
Organizarea sistemului sanitar din județul Maramureș este prezentată succint în Comunicatul de presă transmis de către Direcția de Sănătate Publică Maramureș (2015), astfel:

”În județul Maramureș funcționează un număr de 8 spitale publice (Spitalul Județean de Urgență 'Dr. C-tin Opreș' Baia Mare, Spitalul de Pneumofiziologie 'Dr. Nicolae Rușdea' Baia Mare, Spitalul de Boli Infecțioase și Psihiatrie - Baia Mare, Spitalul Municipal Sighetu Marmației, Spitalul Orășenesc Vișeu de Sus, Spitalul de Psihiatrie Căvnic, Spital Orășenesc Tg. Lăpuș și Spitalul de Recuperare Borșa — în subordinea MS) la care se adaugă Serviciul Județean de Ambulanță Maramureș, Centrul de Transfuzii Sanguine Maramureș și 5 unități medicale private cu paturi în spitalizare continuă și spitalizare de zi: 'Euromedica Hospital — Baia Mare, CHE Cosmedica Baia Mare, S.C. Fortis Diagnosis Baia Mare, SC Clinica Someșan S.A Baia Mare, SCM Policlinica Sf. Maria, 20 laboratoare de analize medicale.

Asistența medicală primară este asigurată prin 280 cabinete de medicină de familie/ medicină generală, din care cabinete medicale în comodat 161 și 119 private, precum și 13 centre de permanență.

Asistența medicală de specialitate este asigurată prin 336 cabinete medicină dentară, din care 67 cabinete în regim comodat și 269 cabinete private și 290 cabinete de specialitate (altele decât medicină de familie și medicină dentară), din care 46 în regim comodat și 244 cabinete medicale private, precum și 81 cabinete tehnică dentară, din care 17 în regim comodat, iar 64 în regim privat.”

Statistici Maramureș

Figura 57. Servicii publice și private adresate ocrotirii sănătății în județul Maramureș
Sursa: Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Maramureș

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică pentru anul 2015, situația serviciilor publice și private adresate ocrotirii sănătății în municipiul Sighetu Marmației, este următoarea:

Dotări	Unități funcționale
Paturi in spitale - sector public - număr	728
Medici - sector public - persoane	108
din total:Medici de familie sector public - persoane	1
Medici - sector privat - persoane	28
din total: Medici de familie sector privat - persoane	22
Stomatologi - sector privat - persoane	53
Farmacisti - sector public - persoane	3
Farmacisti - sector privat - persoane	47
Personal mediu sanitar - sector public - persoane	554
Personal sanitar mediu - sector privat - persoane	159
Spitale - sector public	1
Cabinete medicale școlare - total	4
Cabinete medicale individuale (de familie) - total	22
Ambulatorii de spital - sector public	1
Cabinete stomatologice(individuale) - total	54
Laboratoare medicale - total	10
Farmacii - total	16
Cabinete medicale de familie - total	22

Tabel 12. Sighetu Marmației - dotări Sanitare

Sursa datelor: INS

Asistența medicală în municipiul Sighetu Marmației este asigurată în principal de Spitalul Municipal Sighet, unitate sanitară cu paturi, proprietate și utilitate publică, cu personalitate juridică, coordonat de către Conducerea Autorității Publice Locale a Primăriei Municipiului Sighetu Marmației. Sediul central al unității este în Municipiul Sighetu Marmației, str. Avram Iancu nr. 22, iar un punct de lucru este situat pe strada Iuliu Maniu, nr. 25.

Spitalul deservește populația din oraș și localitățile aparținătoare regiunii Maramureșului Istoric: 41.087 locuitori ai orașului Sighetu Marmației și 102.830 a comunelor arondate, reprezentând 30% din populația Județului Maramureș.

Spitalul Municipal Sighetu Marmației a fost înființat în anul 1909 și a suferit unele modificări de-a lungul timpului.

- În 1949 spitalul a funcționat cu 610 paturi în 9 secții;
- În 1990 spitalul a funcționat cu 1.310 paturi în 17 secții;
- În 2005 spitalul a funcționat cu 825 paturi în 18 secții;
- În 2007 spitalul a funcționat cu 777 paturi în 16 secții.

În prezent, spitalul se întinde pe o suprafață de 73.650 mp și este compus din **14 clădiri tip pavilion** în care funcționează secțiile medicale cu destinație specifică afecțiunilor malade. O parte din clădirile Spitalului sunt monumente istorice.

Figura 58. Sighețu Marmăției – vedere Spitalul municipal

Spitalului Municipal Sighețu Marmăției are în structură:

- 26 secții și compartimente cu paturi, unde există personal de specialitate, medici specialiști care susțin calitatea de pol de servicii de sănătate a municipiului. 5 secții de psihiatrie sunt de mai mare anvergură și deservește populația la nivel județean.
- 18 cabinete medicale în ambulatoriul integrat, cu specialități care nu se regăsesc în cadrul spitalelor Borșa și Vișeu: endocrinologie, diabet;
- 9 cabinete medicale;
- Compartimentul Primiri - Urgențe;
- 4 laboratoare;
- Serviciul de anatomie patologică;
- Farmacie;
- Centrul de sănătate mintală;
- Dispensar TBC;
- Ambulanța;

Prin structura amintită mai sus sunt furnizate următoarele servicii:

- consultații în Ambulatoriul integrat al Spitalului și Ambulatoriul de spital;
- ajutor și intervenții în cazuri de urgență prin asistența medicală de urgență CPU;
- îngrijiri medicale specifice afecțiunilor în regim de spitalizare continuă și spitalizare de zi;
- investigații medicale paraclinice în cadrul Laboratorului de analize medicale și investigații medicale în cadrul Laboratorului de explorări funcționale;
- servicii de radiologie și imagistică medicală, tomografie computerizată;
- servicii de recuperare Medicină fizică și balneologie;
- servicii administrative servicii tehnice și de întreținere.

Figura 59. Sighețu Marmăției – vedere Ambulatoriu integrat al spitalului

Servicii sociale

În subordinea Consiliului Local al municipiului Sighetu Marmăției, funcționează Direcția de Asistență Socială, instituție ce are ca scop prevenirea și limitarea situațiilor de dificultate sau vulnerabilitate care pot duce la marginalizare sau excluziune socială. DAS urmărește realizarea acestui scop prin acordarea de prestații sau servicii sociale.

Prestațiile acordate de DAS sunt: ajutorul social, ajutorul de înmormântare, ajutorul de urgență, alocația pentru susținerea familiei, indemnizația lunară pentru creșterea copilului, ajutorul pentru încălzirea locuinței și hrană la cantina socială. Aceste prestații sunt destinate persoanelor care se află în situație de nevoie socială și care îndeplinesc condițiile legale de acordare a acestora.

Serviciile sociale sunt furnizate de DAS Sighetu Marmăției prin intermediul unor structuri specializate:

1. **Centrul de zi pentru Copii cu nevoi speciale**, situat pe strada Avram Iancu, este un serviciu pentru protecția copilului, având ca misiune prevenirea abandonului și instituționalizarea copilului cu dizabilități. Sunt asigurate în acest scop, pe timpul zilei, activități de îngrijire, educație, abilitare, reabilitare, recreere, socializare, consiliere, dezvoltarea deprinderilor de viață independentă, orientare școlară și profesională, dar și a unor activități de sprijin, consiliere și educare pentru părinți sau reprezentanții legali ai copiilor, precum și pentru alte persoane care au în îngrijire copilul. Centrul are o capacitate de 20 de locuri.

2. **Centrul de zi Acasă**, este o unitate de asistență socială cu o capacitate de 50 locuri, destinată efectuării de activități menite să prevină marginalizarea socială și să sprijine reintegrarea socială a copiilor și vârstnicilor din municipiu;

3. **Cantina de ajutor social**, oferă masă caldă zilnic, unui număr de 95 de persoane defavorizate;

4. **Creșa Piticot și Creșa Sf. Elena**, fiecare cu o capacitate de 70 de locuri.

Pe lângă DAS Sighet, în municipiul Sighetu Marmăției serviciile sociale mai sunt furnizate și de către alți actori:

a. Direcția de Asistență Socială și Protecție a Copilului Maramureș funcționează pe raza municipiului Sighet prin următoarele centre: Centrul de Primire în Regim de Urgență a Copilului abuzat, exploatat sau neglijat, Centrul Maternal, Centrul de Zi pentru copii în risc de separare, Centru de Recuperare și Reabilitare a Persoanelor cu handicap, centru rezidențial destinat persoanelor adulte cu handicap.

b. În sprijinul comunității, își aduc serviciile și organizații non-profit: Fundația Madre Colomba, Centrul de Zi Micul Prinț, Oratoriul Fraților Minori Capucini, Asociația Sfântul Tadeu Iuda, Organizația Caritas-filiala Sighet, Structuri de economie socială: Restaurantul Social Kis Pipa, Centrul de zi Marmăția.

Probleme la nivel local:

- populația activă a migrat în străinătate, lăsând copiii în grija altor persoane (la sfârșitul anului 2015 s-au înregistrat 375 cazuri de copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate);

- sistemul de ajutor social nu încurajează reintegrarea în muncă (în prezent există 248 de persoane care beneficiază de această prestație);

- societatea civilă și instituțiile religioase nu sunt implicate suficient;

- nu este dezvoltată o rețea de îngrijire la domiciliu pentru persoanele cu dizabilități, iar numărul de asistenți personali angajați este în continuă creștere; în prezent există un număr de 270 de persoane cu handicap grav, care necesită îngrijire permanentă;

- lipsa serviciilor de tip economie socială (unități protejate, ateliere protejate) necesare pentru creșterea șanselor de integrare a persoanelor cu dizabilități pe piața muncii.

I.3.5. Educația

Infrastructura de educație a municipiului Sighetu Marmației este formată din unități de învățământ pentru toate nivelurile de educație (creșe, grădinițe, școli primare și gimnaziale, licee și universități), majoritatea în sistem public.

Creșele din municipiu se află în subordinea Direcției de Asistență Socială Sighetu Marmației, iar unitățile de învățământ sunt subordonate Consiliului local al municipiului Sighetu Marmației și Inspectoratului Școlar Județean Maramureș.

Conform datelor Inspectoratului Școlar Județean Maramureș pentru anul școlar **2015-2016**, **învățământul preuniversitar** în municipiul Sighetu Marmației este organizat astfel:

- I. învățământul de masă: 17 unități de învățământ cu personalitate juridică (preșcolar, primar, gimnazial, liceu, școală profesională),
- II. învățământ special: o unitate de învățământ cu personalitate juridică (preșcolar, primar, gimnazial),
- III.a. un club al copiilor,
- III.b. un club școlar sportiv,
- IV. învățământul particular: 3 unități acreditate (grădiniță, liceu teoretic și școală postliceală sanitară) și 2 unități autorizate (grădiniță și școală postliceală sanitară).

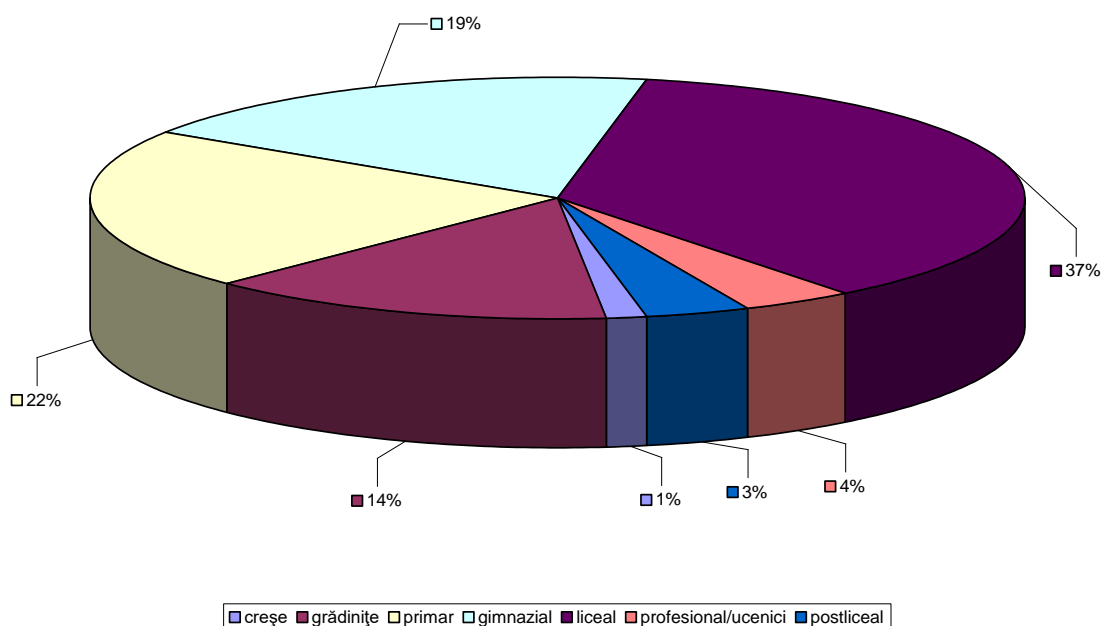
ÎNVĂȚĂMÂNT DE MASĂ		
Nr. crt.	Unitatea de învățământ cu personalitate juridică	structură arondată
1	Grădinița cu program prelungit nr. 7	
2	Grădinița cu program prelungit nr. 8	
3	Grădinița cu program prelungit nr. 9	
4	Grădinița cu program prelungit nr. 12	
5	Școala gimnazială nr. 1	
		Școala gimnazială "Gherman Vida"
		Școala gimnazială nr. 11
6	Școala gimnazială nr. 2	
7	Școala gimnazială "Dr. Ioan Mihalvi de Apșa"	
		Grădinița cu program prelungit nr. 13
8	Școala gimnazială nr. 5	
		Școala gimnazială nr. 6
		Școala gimnazială nr. 7
9	Școala gimnazială "George Coșbuc"	
10	Școala gimnazială nr. 10	
		Grădinița cu program prelungit nr. 1
11	Școala gimnazială de arte	
12	Liceul Tehnologic forestier	
13	Liceul Tehnologic "Marmația"	
14	Colegiul Național "Dragoș Vodă"	
15	Liceul Pedagogic "Taras Sevcenko"	
16	Liceul Pedagogic "Regele Ferdinand"	
17	Liceul Teoretic "Leowey Klara"	

Tabel 13. Sighetu Marmației - unități de învățământ public 2015-2016

Sursa datelor: ISJ MM

Totalul populației școlare din anul 2015 (în regim public de învățământ, exceptându-l pe cel universitar) este de 9.089 copii și elevi, conform INS.

Populația școlară (preuniversitar)

Figura 60. Sighetu Marmației - populația școlară din învățământul preuniversitar
Sursa datelor: INS

Învățământul universitar este reprezentat de Universitatea Babeș-Bolyai Cluj Napoca – Extensiunea Sighetu Marmației (sistem public de stat).

Alți indicatori, conform INS, 2015:

Indicator „număr terenuri de sport”: 15 în total, din care 8 sunt în sistemul de învățământ primar și gimnazial, iar 7 în cel liceal.

Indicator „săli de gimnastică”: 11 în total, din care 6 sunt în sistemul de învățământ primar și gimnazial, iar 5 în cel liceal.

Indicator „numărul PC-urilor”: 707 în total, din care 275 sunt în sistemul de învățământ primar și gimnazial, iar 432 în cel liceal.

O școală cu tradiție și cu rezultate remarcabile este Școala gimnazială de arte Sighetu Marmației.

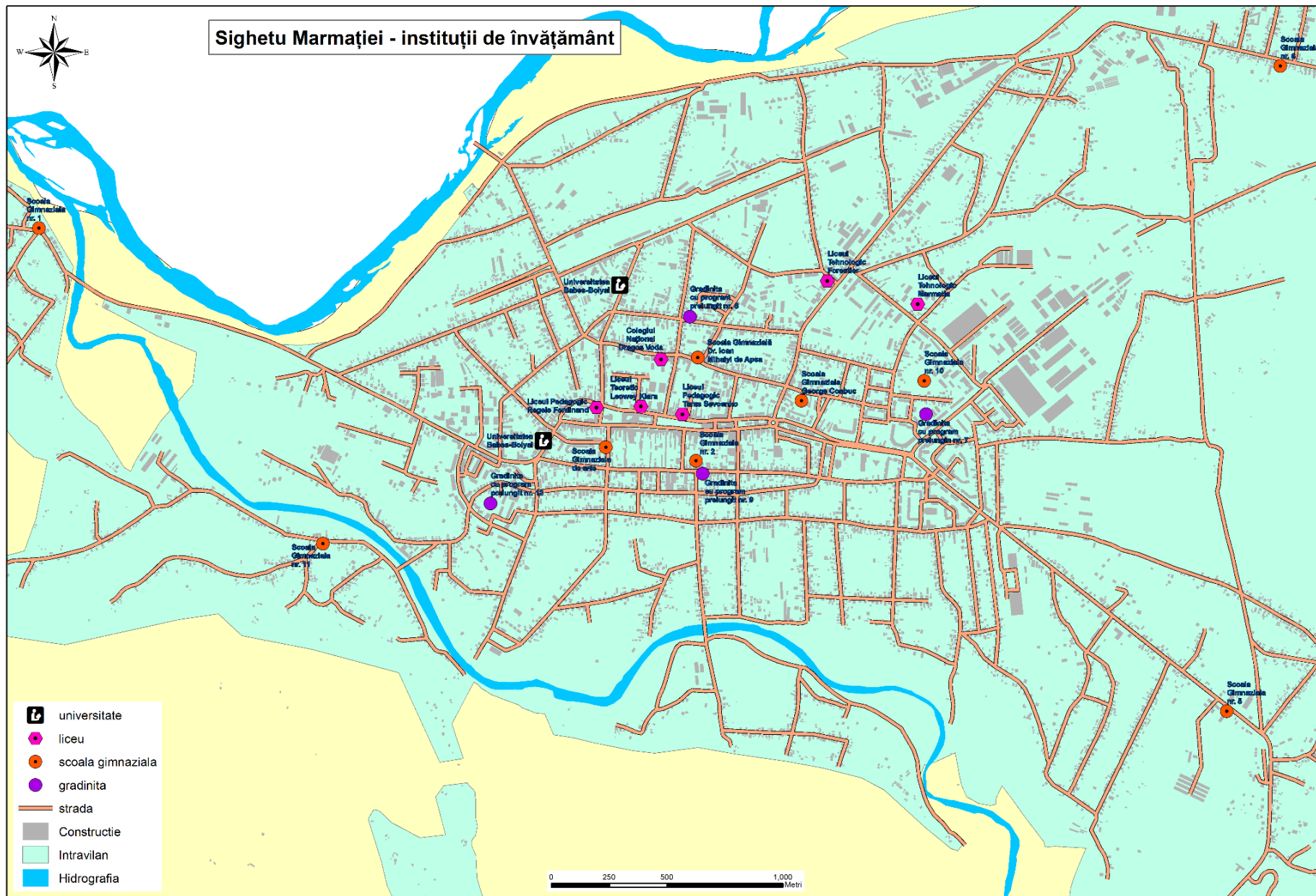

Figura 61. Sighetu Marmăției – instituții de învățământ

I.3.6. Siguranța populației

Siguranța populației din municipiul Sighetu Marmației este analizată în funcție de indicatorii statistici ai ratei criminalității, infraționalității și al numărului de infracțiuni cercetate de Poliție.

Astfel, pe parcursul anului 2015 s-a constatat săvârșirea de fapte penale și contravenționale în majoritatea zonelor cunoscute ca având un astfel de specific, mai exact în zonele discotecilor și a barurilor, a localurilor cu program prelungit. Un exemplu în acest sens îl reprezintă zona Cuza Voda, unde situația blocului 2 nu a cunoscut îmbunătățiri deosebite datorită nivelului scăzut de trai al locuitorilor. De asemenea, Parcul Grădina Morii și zona centrală a municipiului sunt zone cu potențial infrațional, în special în timpul nopții. În total, pe parcursul anului 2015 au fost aplicate un număr de 720 sancțiuni contravenționale.

Dacă la nivelul județului Maramureș, coeficienții de criminalitate specifică pe anul 2015 arată o medie de 9,60, domeniul de încadrare a ratei de criminalitate fiind unul ridicat, municipiul Sighetu Marmației urmărește același trend. Conform datelor furnizate de Inspectoratul Poliției Județului Maramureș, domeniul de încadrarea ratei de criminalitate și pentru Sighetu Marmației este unul ridicat. Totalul proceselor verbale întocmite de Poliția Locală în domeniile ordinii publice și circulației în anul 2015 s-au ridicat la 2.122, iar încasările aferente au însumat un total de 226.850 lei.

I.4. MEDIU

I.4.1. Factori de mediu și poluare urbană

Riscuri naturale

Principalele riscuri naturale care pot afecta dezvoltarea urbană în municipiul Sighetu Marmației sunt inundațiile și alunecările de teren.

În perioadele cu debite maxime râul Tisa afectează terenurile arabile din zona de luncă situată la nord de DN 19 (partea nordică a străzilor: Miorița, Dorobanților, Morii, Pietrosului, Muncitorilor, Progresului) și zona situată la nord de digul de apărare al orașului, care este paralelă cu strada Crișan.

O altă zonă inundabilă este lunca râului Iza, în zona cartierelor Făget, Câmpul Negru – Dealul Cetății și Valea Cufundoasă, în partea sudică a străzilor: Dobrogeanu Gherea, Balc Vodă, Arieșului, Xenopol, Simion Bărnuțiu.

Structura geologică a zonei deluroase (piemontane) care delimitează intravilanul spre sud este compusă din strate alternative de argilă și gresii, ceea ce favorizează producerea alunecărilor de teren. Limita intravilanului este trasată în afara acestor zone cu alunecări active (versantul nordic al Dealului Solovan și dealurile din apropierea râului Ronișoara).

Măsuri

În vederea eliminării riscurilor de inundații, care apar de regulă primăvara, este necesară construirea unor diguri care să apere zona cartierelor Valea Cufundoasă, Făget, Câmpul Negru și Dealul Cetății, precum și partea sudică a străzilor Dobrogeanu Gherea, Balc Vodă, Arieșului, Xenopol.

Pentru eliminarea alunecărilor de teren și a eroziunii de suprafață de pe pantele Dealului Solovan sunt necesare replantări și interzicerea despăduririlor (urmările celor efectuate până acum sunt vizibile de la intrarea în oraș, de pe DN 18, în zona cartierului Făget).

În zona rezervației naturale de pe Dealul Solovan este necesară interzicerea tăierii stejarilor, iar în zona arheologică de pe același deal trebuie delimitat clar perimetrul care face obiectul protecției și marcarea acestui spațiu de protecție.

De asemenea, în zona arheologică de pe Valea Mare trebuie delimitat clar arealul de protecție.

Nivelul de poluare cel mai ridicat este cel din zona de depozitare a deșeurilor; Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor prevede măsuri concrete de ecologizare care vor trebui urmate.

În zonele fostelor întreprinderi industriale care și-au încetat activitatea (exemplu fiind secția de pe strada Zimbrului a fabricii de perii), precum și în zona în care au fost funcționale centralele termice și punctele termice de cartier există o serie de construcții degradate ce necesită demolare sau reconstrucție, pentru includerea zonei în cadrul zonelor de instituții și servicii.

În zonele degradate ale fostelor ferme CAP sunt necesare reconversii și transformare în zone industriale unde este posibil.

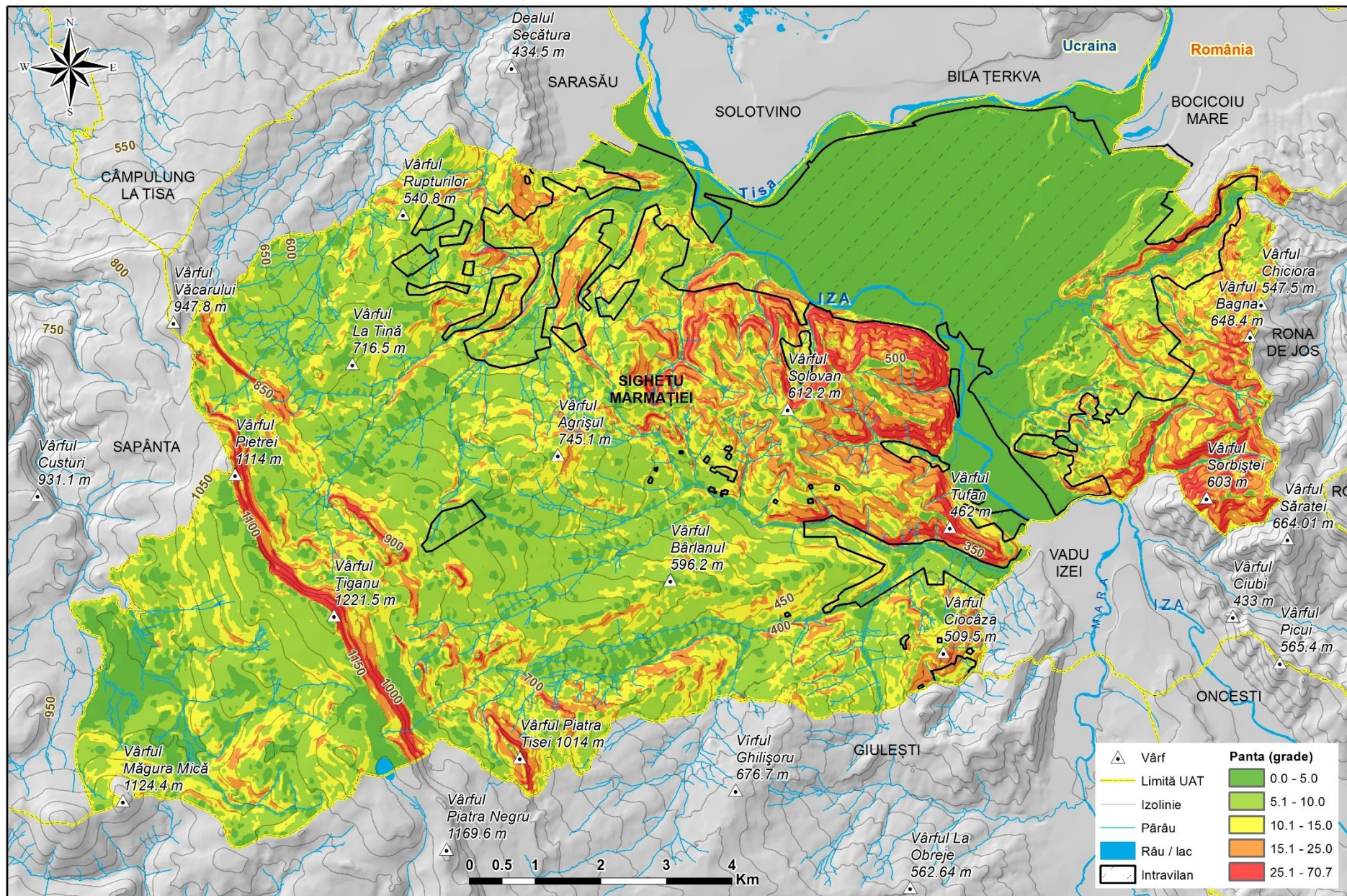

Figura 62. Sighetu Marmatiei – harta pantelor

Poluarea

Principalele surse de poluare sunt depozitul actual de deșeuri și fosele în care sunt deversate apele uzate, acolo unde nu există rețea de canalizare.

Pentru eliminarea acestor surse de poluare este prevăzut ca depozitul de deșeuri să fie închis și ecologizat, iar în locul lui să funcționeze o stație de transfer a deșeurilor.

Stația de epurare este re tehnologizată și funcționează conform normativelor NTPA001/2005, NTPA002/2005 și Directivei UE pentru apele uzate orășenești.

În zonele în care se prevede extinderea intravilanului și în zonele în care nu există rețea de canalizare, inclusiv în cartierele situate la sud de râul Iza, este prevăzută extinderea rețelei de canalizare pentru a deservi toate gospodăriile și unitățile economice din zonă.

Nivelul de poluare cel mai ridicat este cel din zona de depozitare a deșeurilor. În cadrul strategiei din Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor sunt prevăzute măsuri concrete de ecologizare care vor trebui implementate.

În zonele fostelor întreprinderi industriale care și-au încetat activitatea precum și în zona în care au fost localizate centralele termice și punctele termice de cartier există o serie de construcții degradate care necesită demolare sau reconstrucție pentru includerea zonei în cadrul zonelor de instituții și servicii. În zonele degradate ale fostelor ferme CAP sunt necesare reconversii și transformare în zone industriale, unde este posibil.

Poluarea aerului

Traficul auto poluează atmosfera printr-o serie de poluanți gazoși și solizi, de natura organică și anorganică: monoxizi de carbon, oxizi de azot, pulberi cu conținut de plumb, hidrocarburi și alți compuși organici volatili. Traficul rutier este sursa cu cea mai mare pondere în poluarea cu CO și practic singura responsabilă pentru poluarea cu plumb. Nivelul de poluare maxim al unei artere de circulație este la o înălțime de 2 m, deci la nivelul respirației umane.

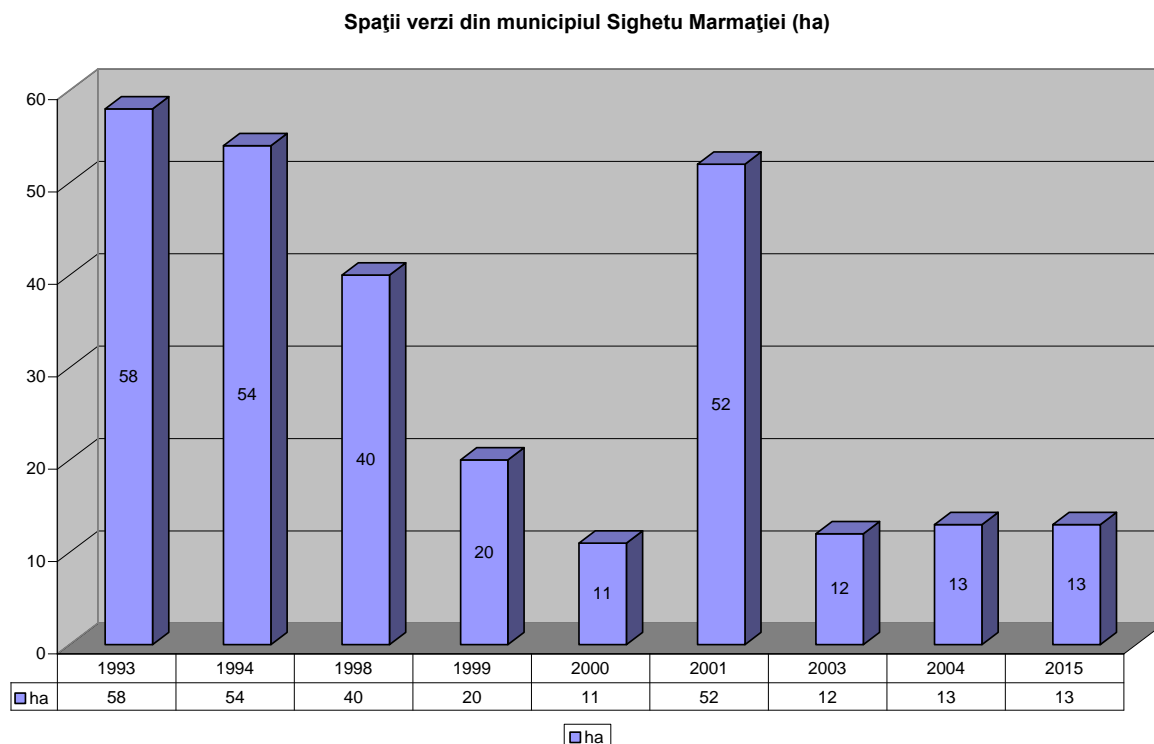
Existența în zona centrală a orașului (într-o zonă de locuit) a două stații de alimentare cu carburanți (una chiar în vecinătatea Liceului Regele Ferdinand) provoacă poluarea aerului, solului și apelor meteorice și prezintă risc ridicat de incendii și explozii.

Poluarea sonoră în municipiul Sighetu Marmăției provine din traficul rutier și feroviar, iar în zona industrială de la utilaje și mașinile aflate în funcționare. Conform art. 17 din O.M.S. 536-97 amplasarea obiectivelor economice cu surse de zgomot și vibrații și dimensionarea zonelor de protecție sanitară, se va face în așa fel încât în teritoriile protejate, nivelul acustic echivalent conținut (Lech) măsurat la 3 m de la peretele exterior al locuinței, la 1,5 m de la sol, să nu depășească 50 dB (A) și curba de zgomot 45. Pentru școli (săli de clasă), nivelul acustic echivalent continuu (Lech) măsurat în interiorul sălii de clasă cu fereastra închisă, să nu depășească 35 dB(A) cu curba de zgomot 30.

I.4.2. Spații verzi din mediul urban

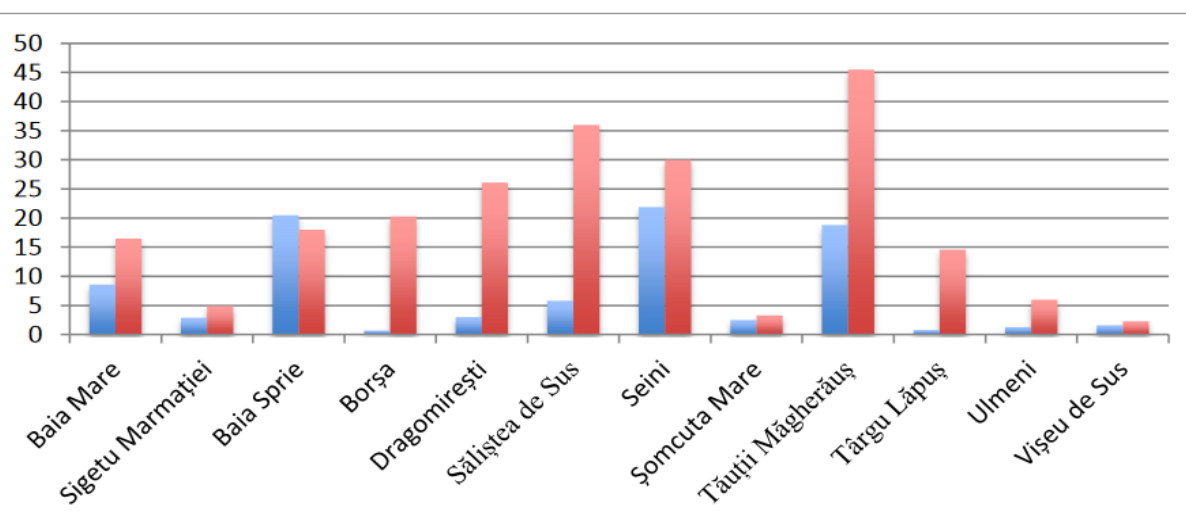
La nivelul Municipiului Sighetu Marmației, organizarea și amenajarea sistemelor de spații verzi este exercitată de autoritățile administrației publice locale. Spațiile verzi din municipiu trebuie să funcționeze ca un sistem unitar în care ecosistemele seminaturale formate din parcuri, scuaruri și aliniamentele plantate să aibă rol estetic, de reducere a poluării și recreativ.

Suprafața totală a spațiilor verzi din intravilanul municipiului Sighetu Marmației, pentru anul 2015 este de 13 ha (INS, 2015).

Figura 63. Sighetu Marmației – evoluția suprafeței spațiilor verzi
Sursa datelor: INS

Conform Strategiei de dezvoltare durabilă a județului Maramureș 2014-2020, referitor la suprafața medie de spații verzi (mp)/locuitor, cea mai bună situație se înregistrează în orașul Cavnic (658 mp/locuitor), urmat de Seini și Baia Sprie (cu 21,9, respectiv 20,5 mp/locuitor), iar cea mai deficitară în Borșa, Târgu Lăpuș, Ulmeni, Vișeu de Sus, Sighetu Marmației, Șomcuta Mare, Dragomirești, Săliște de Sus și Baia Mare (sub 10 mp/locuitor).

Figura 64. Suprafața medie de spații verzi (mp)/locuitor în centre urbane din județul Maramureș, în anul 2013
Sursa datelor: INS

Bilanțul teritorial al Municipiului Sighetu Marmației, conform PUG:

Zone funcționale	Subzone funcționale	Suprafață ha	%
Spații verzi, sport, agrement, protecție	Total	172,58	5,14
	Parcuri	9,55	0,28
	Scuaruri	23,61	0,7
	Protecție ape	49,11	1,46
	Trama stradala, fâșii plantate	41,37	1,23
	Zona agrement, sport	48,94	1,49

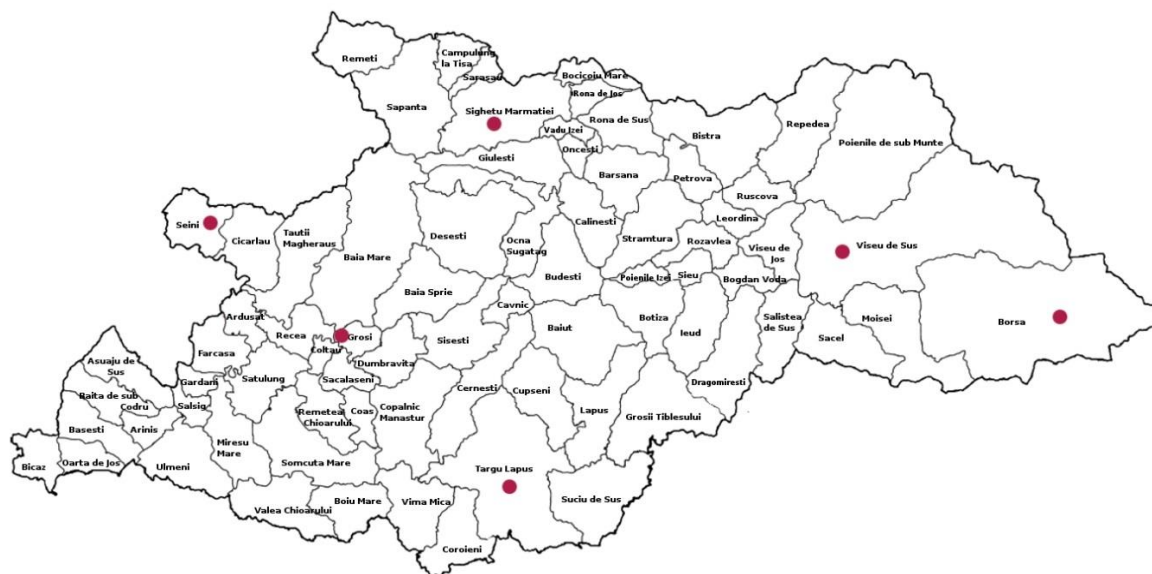
Tabel 14. Sighetu Marmației – bilanț teritorial PUG

Sursa datelor: INS

Principalele zone verzi din municipiu sunt: Parcul Grădina Morii, Parcul Dendrologic, Parcul Central (suarul din Piața Libertății), malurile râului Iza și Dealul Solovan.

Digul orașului dinspre râul Iza este utilizat ca zonă de promenadă, în timp ce Dealul Solovan este locul pentru ieșiri în aer liber și în același timp oferă un bun punct de belvedere. O altă zonă de relaxare în aer liber este Muzeul Satului de pe Dealul Dobăieș. Unele zone verzi au fost amenajate (Parcul Grădina Morii, scuaruri), iar altele necesită lucrări de amenajare (Parcul Dendrologic).

I.4.3. Managementul deșeurilor

Figura 65. Județul Maramureș – depozitarea actuală a deșeurilor
(Sursa rezentare ADI MM deșeurii.ppt – site CJ MM - <http://www.cjmaramures.ro/adi-uri>)

Serviciile de salubritate la nivelul Municipiului Sighetu Marmației sunt asigurate de către S.C. HERODOT GRUP SRL – operator privat. Deșeurile menajere de proveniență casnică și comercială sunt colectate, transportate și apoi depozitate la centrul amplasat în Teplița - Sighetu Marmației. Acest depozit a fost declarat neconform, în virtutea normelor europene.

Municipiul Sighetu Marmației este membru al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară pentru Gestionarea Integrată a Deșeurilor Menajere Județul Maramureș (ADIGIM-MM), care a fost înființată cu scopul de a furniza servicii de salubritate pentru populație, instituții publice și operatori economici de pe teritoriul unităților administrativ-teritoriale ale județului Maramureș.

Activitățile serviciului de salubritate din municipiul Sighetu Marmăției sunt în concordanță cu prevederile Regulamentului Serviciului de Salubritate pentru județul Maramureș:

- a) Colectarea separată și transportul separat al deșeurilor municipale și al deșeurilor similare provenind din activități comerciale, din industrie și instituții, inclusiv fracții colectate separat, fără a aduce atingere fluxului de deșeuri de echipamente electrice și electronice, baterii și acumulatori. Conform SNGD sunt incluse aici deșeurile municipale și asimilabile/similare din comerț, industrie/operatori economici, instituții, inclusiv fracții colectate separat, precum: deșeuri biodegradabile, deșeuri de ambalaje, deșeuri voluminoase din gospodărie (gen: obiecte de mobilier, dulapuri, paturi, saltele, etc.), deșeuri cu conținut periculos provenite din gospodărie (care vor fi colectate și depozitate separat și în condiții de siguranță pentru mediu și sănătate, urmând a fi preluate, tratate/eliminate de operatori special autorizați/licențiați). Sunt prevăzute 7 centre de colectare a deșeurilor voluminoase: Borșa, Seini, Șomcuta Mare, Baia Mare, Vișeu de Sus, Târgu Lăpuș, Sighetu Marmăției care vor avea în dotare câte un container special de deșeuri periculoase din deșeuri menajere.
- b) Colectarea și transportul deșeurilor provenite din locuințe, generate din activități de reamenajare și reabilitare interioară și/sau exterioară a acestora doar deșeuri de mici dimensiuni care pot fi asimilate deșeurilor menajere)
- c) Organizarea prelucrării, neutralizării și valorificării materiale a deșeurilor, respectiv compostarea individuală a deșeurilor bio-degradabile în zona rurală
- d) Operarea/administrarea stațiilor de transfer Sighetu Marmăției, Moisei, Târgu Lăpuș pentru deșeurile municipale și deșeurile similare
- e) Sortarea deșeurilor municipale și deșeurilor similare în stațiile de sortare de la Sighetu Marmăției și din CMID Sârbi
- f) Organizarea tratării mecano-biologice a deșeurilor municipale și a deșeurilor similare în stația de tratare mecano-biologică TMB din Centrul de Management Integrat al Deșeurilor (CMID) de la Sârbi
- g) Administrarea depozitului conform de deșeuri municipale și deșeuri similare din CMID Sârbi, inclusiv monitorizarea post-închidere a depozitelor neconforme închise prin proiect: Satu Nou de Jos – Groși (Baia Mare), Teplița – (Sighetu Marmăției), Vișeu.

ADIGIM-MM a implementat proiectul „**Sistem de Management Integrat al Deșeurilor**” (SMID) în județul Maramureș, în cadrul Axei prioritare 2 din Programul Operațional Sectorial Mediu 2007-2013.

Obiectivul general al proiectului a fost dezvoltarea unui sistem durabil de management al deșeurilor la standarde europene în județul Maramureș, prin îmbunătățirea serviciilor și reducerea numărului de depozite neconforme din județ, în conformitate cu practicile și politicile Uniunii Europene. Sistemul de management al deșeurilor va îmbunătăți calitatea mediului și condițiile de viață ale locuitorilor din județul Maramureș.

Valoarea totală a proiectului: 229.148.934 lei fără TVA.

Durata proiectului: februarie 2014 - 31 decembrie 2015, cu posibilitatea prelungirii lui cu acordul finanțatorului.

Componente incluse în cadrul proiectului:

- Colectarea selectivă a deșeurilor în patru zone: Zona 1- Zona Sârbi, Zona 2 – Zona Sighetu Marmăției, Zona 3- Zona Moisei, Zona 4 – Zona Târgu Lăpuș
- Construcția a trei stații de transfer în Moisei (31.000 tone/an), Târgu Lăpuș (10.000 tone/an) și Sighetu Marmăției (25.000 tone/an);
- Construcția unui centru de management integrat al deșeurilor la Sârbi;

- Construirea primei celule din cele patru a depozitului ecologic de deșeuri Sârbi (450.000 mc);
- Închiderea și reabilitarea depozitelor neconforme;
- Construirea a 7 centre de colectare a deșeurilor voluminoase (Baia Mare, Târgu Lăpuș, Seini, Șomcuta Mare, Sighetu Marmăției, Vișeu de Sus, Borșa);
- Asistență tehnică privind managementul proiectului și supervizare a lucrărilor, incluzând măsuri de publicitate și conștientizare a publicului în vederea reducerii cantității de deșeuri la sursă sau colectarea selectivă a materialelor reciclabile și a deșeurilor biodegradabile la sursă.

Figura 66. Județul Maramureș – Sistemul de management integrat al deșeurilor
(Sursa prezentare_ADI_MM_deseuri.ppt – site CJ MM - <http://www.cjmaramures.ro/adi-uri>)

Pentru zona Sighetu Marmăției (zona 2) sunt propuse următoarele:

- Deșeurile menajere umede se vor transporta pe traseul DN18 Sighetu Marmăției - Baia Mare, DN1C Baia Mare – Hideaga, DJ 193 Hideaga - Pod Ardușat, DJ 108 A Pod Ardușat - Fărcașa spre CMID Sârbi;
- Deșeurile reciclabile se vor transporta pe traseul DJ 186 Săliștea de Sus - Vadu Izei, DN 18 Vadu Izei - Sighetu Marmăției spre Stația de sortare de la Sighetu Marmăției;
- Stația de transfer Sighetu Marmăției deservește partea de nord, cu o populație de 148.156 locuitori, situată la distanța de 90 km față de CMID Sârbi, cu o capacitate medie de 25.000 t/an. Stația de transfer preia deșeurile colectate separat (biodegradabil și reciclabil) din zona deservită - Zona 2, compactează deșeurile în containere de mare capacitate pentru transportul lung-curier la locul de tratare și depozitare;
- Închiderea depozitului Teplița Sighetu Marmăției (1970-2017). Cadrul legal cu privire la refacerea zonelor în care solul, subsolul și ecosistemele terestre au fost afectate este reprezentat de următoarele acte normative:
  - o Hotărârea 1403/19.11.2007 privind refacerea zonelor în care solul, subsolul și ecosistemele terestre au fost afectate,
  - o Hotărârea 1408/19.11.2007 privind modalitățile de investigare și evaluare a poluării solului și subsolului.

I.5. STRATEGII ȘI POLITICI SECTORIALE RELEVANTE

Pentru elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a municipiului Sighetu Marmației au fost analizate documente programatice și strategii existente la nivel european, național și regional și județean, asigurându-se astfel corelarea obiectivelor, priorităților și măsurilor.

Politici și documente strategice relevante de la nivel european

■ Strategia Europa 2020:

Obiectivul general al Strategiei Europa 2020 este transformarea UE într-o economie inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială.

Prioritățile stabilite în cadrul acestei strategii sunt:

1. Creștere inteligentă – dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare (cercetarea și dezvoltarea tehnologică combinată cu utilizarea eficientă a resurselor existente conduc la creșterea productivității);
2. Creștere durabilă – promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive poate conduce pe de-o parte la furnizarea de „bunuri publice” societății (cum ar fi conservarea habitatelor, biodiversitatea și menținerea patrimoniului rural), ce pot conduce în arealele vizate la crearea de noi locuri de muncă prin extensivizarea agriculturii și aprovizionarea piețelor locale;
3. Creștere favorabilă incluziunii sociale – promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială prin deblocarea potențialului economic al zonelor rurale, dezvoltarea piețelor și locurilor de muncă la nivel local, prin furnizarea de asistență în vederea restructurării agriculturii și sprijinirea veniturilor agricultorilor în vederea menținerii unei agriculturi sustenabile în întreaga Europă.

■ Alte documente relevante la nivel european :

- Cooperare teritorială: Strategia UE pentru Regiunea Dunării, Programul Transnațional Dunărea 2014-2020;
- Dezvoltare teritorială și urban/rural: Cadrul strategic pentru Amenajarea Teritoriului Uniunii Europene, Perspectiva Europeană de Dezvoltare Spațială (Potsdam, 1999), Declarația de la Toledo 2010, Agenda Teritorială 2020, Carta de la Leipzig privind Orașele Europene Durabile (2007), Politica de dezvoltare rurală pentru perioada 2014-2020, Ghid de Observare a Patrimoniului Rural (CEMAT, Lubliana, 2003);
- Transporturi și comunicații: Inițiativa Conectarea Europei, CARTE ALBĂ - Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor, Inițiativa „O agendă digitală pentru Europa”;
- Energie, mediu și schimbări climatice: Inițiativa „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”, Politica UE în domeniul energiei pentru perioada până în 2020, Foaie de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere energetic, Energie 2020: O strategie pentru energie competitivă, sustenabilă și sigură, Politica UE în domeniul schimbărilor climatice;
- Economie și antreprenoriat: Inițiativa „O politică industrială adaptată erei globalizării”, Small Business Act, Europa creativă, Politica UE în domeniul turismului, Politica agricolă comună pentru 2014-2020, Politica comună în domeniul pescuitului;
- Cercetare-inovare: Inițiativa „O Uniune a inovării”, Programul Orizont 2020, Consolidarea și concentrarea cooperării internaționale a UE în domeniul cercetării și al inovării: o abordare strategică;
- Social: Inițiativa „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă”, Inițiativa „Platforma europeană de combatere a sărăciei”, Programul pentru schimbări sociale și inovare socială; Inițiativa „Tineretul în mișcare”;
- Bună guvernare: Carta Albă privind guvernarea pe mai multe niveluri.

Politici și documente strategice relevante de la nivel național

La nivel național principalele documente strategice avute în vedere au fost **Programul Național de Reformă și Acordul de Parteneriat** negociat cu Comisia Europeană, document care a stat la baza stabilirii priorităților la nivel național și ghidează alocarea fondurilor naționale și europene pe aceste priorități, prin intermediul programelor operaționale.

■ Prin **Programului Național de Reformă**, România și-a propus următoarele ținte:

- ➔ rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 75% (70% pentru România);
- ➔ nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 3% din PIB-ul Uniunii Europene (2% pentru România);
- ➔ obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice;
- ➔ emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900 (20% pentru România);
- ➔ 20% din energia produsă să provină din surse regenerabile (24% pentru România);
- ➔ creșterea cu 20% a eficienței energetice (19% pentru România);
- ➔ rata de părăsire timpurie a școlii sub 10% (11,3% pentru România);
- ➔ ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 40% (26,7% pentru România);
- ➔ scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 20 de milioane (580.000 pentru România).

Programul Național de Reformă 2015 prezintă principalele reforme și priorități de dezvoltare economică pe termen scurt și mediu pentru România în conformitate cu recomandările specifice de țară și obiectivele asumate în cadrul Strategiei Europa 2020 în următoarele domenii: consolidarea politicii fiscal-bugetare, administrație publică, îmbunătățirea mediului de afaceri, ocuparea forței de muncă, cercetare-dezvoltare-inovare, mediu și schimbări climatice, surse regenerabile de energie, eficiență energetică, educație și incluziune socială. În cadrul Acordului de parteneriat au fost identificate obiectivele și prioritățile de dezvoltare ale României, care să asigure răspunsul la următoarele provocări: competitivitate și dezvoltare locală, oameni și societate, infrastructură, resurse, administrație și guvernare.

S-a asigurat corelarea obiectivelor și priorităților județene cu cele stabilite la nivel național în cadrul programelor operaționale, precum și cu obiectivele stabilite în cadrul strategiilor sectoriale elaborate de România (în conformitate cu condiționalitățile ex-ante):

- Cooperare teritorială: Programul de cooperare transfrontalieră ENI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina 2014-2020, Programul de cooperare transfrontalieră ENI România-Ucraina 2014-2020;
- Dezvoltare teritorială și urban/rural: Strategia pentru Dezvoltare Teritorială a României. România policentrică 2035, Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României pentru orizontul de timp 2020, respectiv 2030, Planul de Amenajare a Teritoriului Național, Programul Operațional Regional 2014-2020, Studii elaborate de Banca Mondială ("Consolidarea capacității de planificare teritorială, precondiție pentru dezvoltarea urbană"⁴⁶⁴, "Orașe Competitive – Remodelarea economiei geografice a României"⁴⁶⁵, "Identificarea modelelor de selecție a proiectelor pentru POR 2014-2020", "Criterii de prioritizare îmbunătățite pentru proiectele PNDL"), Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, Programul Național de Dezvoltare Locală;
- Transporturi și comunicații: Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, Master Planul General de Transport al României, Strategia de transport intermodal în România 2020, Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România;
- Energie, mediu și schimbări climatice: Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, Strategia Energetică a României 2007-2020, Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013-2020, Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020, Planul Național privind Managementul Deșeurilor;
- Economie și antreprenariat: Programul Operațional Competitivitate 2014-2020, Strategia Națională pentru Competitivitate 2015-2020, Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului

Național al României 2007-2026, Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România, Strategia sectorială în domeniul culturii și patrimoniului național pentru perioada 2014-2020, Strategia pentru Dezvoltarea Sectorului Agro-Alimentar pe termen mediu și lung (orizontul 2020-2030), Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020, Planul Strategic Național Multianual privind Acvacultura, Strategia Națională pentru Învățarea pe tot Parcursul Vieții, Strategia Națională pentru Ocupare în perspectiva 2020;

- Cercetare-inovare: Strategia Națională pentru Cercetare, Dezvoltare Tehnologică și Inovare 2014-2020;

- Social: Strategia pentru Sănătate 2014-2020, Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020, Strategia pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii, Strategia Națională de Reducere a Sărăciei 2014-2020, Studiul „Diagnosticul și recomandări de politică pentru sprijinirea incluziunii romilor în România”, Programul Operațional Capital Uman 2014-2020, Strategia Națională în domeniul politicii de tineret 2015-2020, Strategia Națională pentru sport 2014-2028;

- Bună guvernanță: Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020.

■ **Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR)**

Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR) este documentul programatic prin care sunt stabilite liniile directoare de dezvoltare teritorială a României la scară regională, interregională și națională precum și direcțiile de implementare pentru o perioadă de peste 20 de ani integrându-se aici și aspectele relevante la nivel transfrontalier și transnațional.

(SDTR) este prevăzută în Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, republicată cu completările și modificările ulterioare. Aceasta cuprinde viziunea de dezvoltare a teritoriului național pentru orizontul de timp 2035.

Perspectiva de dezvoltare a teritoriului național are la bază consolidarea poziției strategice a României în raport cu principalele axe de dezvoltare continentale și globale. Acest lucru se va realiza prin valorificarea avantajelor naturale ale teritoriului național și prin proiectarea unei structuri funcționale a teritoriului capabilă să susțină o creștere economică durabilă.

SDTR propune:

⇒ Susținerea dezvoltării policentrice a teritoriului național;

⇒ Sprijinirea dezvoltării zonelor economice cu vocație internațională;

Asigurarea unei conectivități crescute a orașelor mici și mijlocii cu orașele mari;

⇒ Susținerea dezvoltării infrastructurii de bază prin asigurarea accesului tuturor localităților la servicii de interes general;

⇒ Întărirea cooperării între autoritățile publice de la diferite niveluri administrative în scopul asigurării unei dezvoltări armonioase a teritoriului național.

■ **Strategia Națională pentru Competitivitate 2014-2020 (SNC)**

Viziunea Strategiei Naționale pentru Competitivitate: Dezvoltarea unui ecosistem competitiv de afaceri, bazat pe un mediu de reglementare stabil, centrat pe antreprenoriat, inovare și creativitate, care să pună accent pe încredere, eficiență și excelență și să plaseze România în primele 10 economii la nivel european.

Sectoare propuse: Turism și ecoturism, Textile și pielărie, Lemn și mobilă, Industrii creative, Industria auto și componente, Tehnologia informațiilor și comunicațiilor, Procesarea alimentelor și a băuturilor, Sănătate și produse farmaceutice, Energie și management de mediu, Bioeconomie (agricultură, silvicultură, pescuit și acvacultură), biofarmaceutică și biotehnologii.

■ **Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2014-2020 (SNDR)**

Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR) reprezintă viziunea Guvernului României privind dezvoltarea regională, prin care se stabilesc prioritățile de dezvoltare ale regiunilor, precum și relațiile instituționale care să faciliteze corelarea cu strategiile sectoriale.

Acest document reprezintă baza strategică pentru fundamentarea programelor finanțate din fonduri externe/comunitare, naționale, regionale și/sau locale care au ca scop dezvoltarea regională.

■ Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN)

Conform legii 350/2001 privind Amenajarea teritoriului și urbanismul, Planul de amenajare a teritoriului național - PATN reprezintă documentul cu caracter director care include sinteza programelor strategice sectoriale pe termen mediu și lung pentru întreg teritoriul țării.

Politici și documente strategice relevante de la nivel regional

■ Planul de Dezvoltare Regională Nord Vest 2014 – 2020

Strategia de dezvoltare propusă pentru Regiunea Nord-Vest pentru perioada 2014-2020 se bazează pe rezultatele analizei SWOT și pe nevoile și provocările, care au putut fi identificate în această analiză. De asemenea are în vedere viziunea și obiectivele identificate la nivel regional pe termen lung, precum și orientările de la nivel european și național.

Prezentarea schematică a strategiei

Figura 67. Prezentarea schematică a strategiei Regiunii de Nord-Vest

Politici și documente strategice relevante de la nivel județean

■ Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Maramureș 2014-2020

Viziune: la orizontul anului 2035 județul Maramureș va fi o comunitate durabilă, ușor accesibilă și conectată la rețelele majore de comunicații din Europa centrală și de est, o destinație turistică și de faceri de importanță europeană, cu servicii publice de calitate și o administrație proactivă, orientată către cetățean

La finalul acestui interval de timp, județul Maramureș se va caracteriza prin:

1. Accesibilitate facilă pentru cetățeni, turiști și oameni de afaceri, un județ cu legături interne de transport rapide, sigure și sustenabile, conectată la principalele fluxuri de persoane, mărfuri și informații din Europa Centrală și de Est;
2. Acces nediscriminatoriu al populației la servicii publice de calitate, de la apă, canalizare, energie, telecomunicații, până la educație, sănătate, asistență socială, siguranță publică, cultură și

agrement, dar și la spații publice atractive, care să contribuie la reducerea fenomenului migrației interne și externe;

3. O destinație turistică de importanță europeană și un brand național al României, care să valorifice autenticitatea arhitecturii, cultura lemnului, arta populară, folclorul, meșteșugurile și tradițiile locale bine conservate, gastronomia, muzeele, producția culturală contemporană, dar și unicitatea peisajelor, diversitatea resurselor naturale sau moștenirea istorică a județului;

4. Un județ verde, cu un mediu curat, spații verzi, oportunități atractive de petrecere a timpului liber și de practicare a sporturilor, capabil să conserve natura, peisajele, flora și fauna generoasă de care se bucură, atractiv pentru locuire, turism și agricultură ecologică;

5. Un mediu de afaceri dinamic, caracterizat prin atractivitatea pentru investiții străine, antreprenoriat local și inovație, dar și prin colaborarea permanentă cu autoritățile locale și mediul universitar, capabil să genereze locuri de muncă bine plătite și bunăstare pentru cetățeni;

6. O comunitate de oameni educați, inventivi, încrezători, ospitalieri, toleranți, harnici, onești, deschiși către nou și spiritualitate, dar și cu respect pentru tradiții și istorie, și implicați în viața publică;

7. O administrație publică proactivă, eficientă și interesată permanent de reducerea birocrăției, de apropierea serviciilor sale de cetățean și de mediul de afaceri, precum și de implicarea acestora în luarea deciziilor strategice de dezvoltare ale județului.

Obiective:

⇒ **Obiectivul Strategic 1.** Creșterea conectivității și atractivității județului Maramureș pentru investitori, care să realizeze activități inovative și cu valoare adăugată ridicată și pentru turiști (va contribui la realizarea punctelor 1, 3 și 5 din viziune)

⇒ **Obiectivul Strategic 2.** Creșterea atractivității județului Maramureș pentru locuitori și asigurarea unei dezvoltări integrate și echilibrate a teritoriului (va contribui la realizarea punctelor 2 și 6 din viziune)

⇒ **Obiectivul Strategic 3.** Asigurarea bunei guvernante și întărirea relațiilor de cooperare teritorială ale județului Maramureș (va contribui la realizarea punctului 4 din viziune)

⇒ **Obiectivul Strategic 4.** Asigurarea unui management adecvat al resurselor naturale și a riscurilor naturale și antropice în județul Maramureș (va contribui la realizarea punctului 7 din viziune).

■ Strategia de Dezvoltare a Rețelei "Natura 2000 Maramureș" (2016 – 2020)

Obiectivul general N2000MM este: "Rețeaua Natura 2000 Maramureș – sistem județean de arii (situri) protejate/performant, integrat (interdisciplinar, intersectorial), de conservare și protecție a unui patrimoniu natural recunoscut ca simbol (marcă. brand), resursă durabilă de dezvoltare a comunităților (rurale) învecinate".

Obiectivele specifice definite în cadrul strategiei sunt:

⇒ Habitate și specii conservate și protejate ca exemple de bune practici;

⇒ Valorificarea superioară, sistemică a resurselor naturale și culturale, sursa prioritară a dezvoltării durabile a comunităților rurale limitrofe ariilor protejate;

⇒ Capacitate partenerială de dezvoltare și management durabil al resurselor naturale / a patrimoniului natural al județului Maramureș;

⇒ Educația – recunoscută și aplicată sub toate formele ei ca principală resursă a dezvoltării durabile, implicat a unui management responsabil al patrimoniului natural protejat.

■ Planul de Amenajare a Teritoriului județului Maramureș (PATJ MM)

Pentru intervalul 2015-2025, PATJ Maramureș stabilește următoarele obiective de dezvoltare a teritoriului:

⇒ creșterea calității vieții populației prin accesul ridicat la serviciile sociale, culturale și economice și calitatea acestora;

- ⇒ diversificarea funcțiilor socio-economice ale așezărilor unității teritoriale analizate și reducerea decalajelor dintre urban și rural, consolidându-se, în același timp, anumiți poli de creștere;
- ⇒ asigurarea protecției mediului prin identificarea și punerea în practică a unor soluții ecologice (agricultură ecologică, declararea unor noi areale protejate și amenajarea unor spații de depozitare și reciclare a deșeurilor);
- ⇒ promovarea brand-urilor identificate (turistice, culturale, economice) pe plan internațional;
- ⇒ întărirea identității teritoriale maramureșene printr-o politică deschisă cooperării cu alte entități locale sau regionale;
- ⇒ continuarea acțiunilor de modernizare a rețelei de transport și comunicații, racordarea întregului teritoriu din punct de vedere tehnic în vederea asigurării unui confort mărit al populației, și oferirea unor alternative viabile pentru scoaterea din izolare a spațiului montan (trasee rutiere, tunele, poduri).

■ **Planul Județean de Acțiune în Domeniul Energiei 2011-2020 – Județul Maramureș:**

Direcțiile de acțiune vizate de Planul Județean de Acțiune în Domeniul Energiei 2011-2020 vizează:

- ⇒ eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și publice;
- ⇒ promovarea investițiilor în domeniul energiilor regenerabile, inclusiv pentru domeniul iluminatului public;
- ⇒ reducerea emisiilor de noxe în sectorul transporturilor;
- ⇒ dezvoltarea rețelelor edilitare.

Toate aceste măsuri vor atenua dinamica crescătoare a consumului de energie din județ, impulsionat de creșterea nivelului de trai al populației, dezvoltarea turismului, a agriculturii, extinderea rețelelor etc.

■ **Planul Județean de Acțiune în Domeniul Inovării al județului Maramureș/Planul de Acțiune al Județului Maramureș pentru sprijinirea companiilor inovative și a creării de locuri de muncă în domenii inovative:**

Obiectivele Planului județean de acțiune în domeniul inovării vizează:

- ⇒ creșterea competitivității economiei județului prin stimularea activităților inovative;
- ⇒ creșterea atractivității economice a județului;
- ⇒ promovarea unui climat favorabil inovării și a spiritului antreprenorial autohton;
- ⇒ stimularea cooperării între mediul de afaceri, mediul universitar și instituțiile de cercetare în vederea valorificării rezultatelor cercetării;
- ⇒ existența unui plan județean coerent în domeniul inovării, susținut financiar și politic de Consiliul Județean Maramureș și de comunitățile locale.

■ **Master Plan pentru "Sistemul de Management Integrat al Deșeurilor în județul Maramureș"**

Master Planul propune strategia județului în domeniul gestionării deșeurilor, precum și planul de investiții pe termen lung care să asigure atingerea tuturor țintelor prevăzute în Tratatul de aderare a României la UE și în legislația actuală. Din planul de investiții pe termen lung este selectat programul de investiții prioritare care urmează a fi finanțat prin POS Mediu.

Obiective:

- ⇒ Îmbunătățirea infrastructurii existente inadecvate privind deșeurile solide, cu scopul de a se conforma directivelor europene și standardelor românești;
- ⇒ Îmbunătățirea calității mediului înconjurător și a condițiilor umane de trai prin reabilitarea infrastructurii în domeniul deșeurilor solide;
- ⇒ Integrarea serviciului de management al deșeurilor solide;
- ⇒ Sortarea și reciclarea deșeurilor în conformitate cu obiectivele propuse în Planul National de Management al Deșeurilor privind reciclarea.

■ **Strategia „Axa Tisei Superioare”**

Ca și planuri de acțiune pentru implementarea strategiei au fost identificate următoarele:

- **Planul de realizare și implementare a unui program de marketing strategic integrat** din punct de vedere regional la nivel transfrontalier în regiunea Maramureș (RO) – Zakarpattia (UA) - prioritatea maximă a acestuia este dată de necesitatea realizării unei viziuni comune de dezvoltare a zonei, cu identificarea factorilor de diferențiere și poziționare (branding).
- **Planul de acțiuni prioritare orientat către rezolvarea problemelor identificate în proiectul inițial**, cu acțiuni pregătitoare pentru implementarea strategiei în următoarea etapă;
- **Planul pentru alinierea la Strategiile Europene la care România și Maramureșul** sunt obligate să se integreze (Strategia de la Lisabona, Obiectivele de la Göteborg), incluse în Obiectivele Planului Național de Dezvoltare (PND 2007-2013) și care se referă la creșterea competitivității, a gradului de ocupare și la protecția mediului, respectiv la Programul Operațional Regional (POR).

■ **Planul integrat de Dezvoltare Urbană Sighetu Marmației (PIDU)**

Planul Integrat de Dezvoltare Urbană (PIDU) a municipiului Sighetu Marmației este un document de dezvoltare a unei zone de acțiune urbană din cadrul localității, obiectivele propuse fiind realizabile în principal pe termen scurt și mediu.

Obiectivele PIDU privesc regenerarea unor zone urbane degradate, incluse în cadrul Zonei de Acțiune Urbană (ZAU). Prin corelarea celor patru proiecte depuse spre finanțare se urmărește crearea unui sistem funcțional care să ducă la maximizarea rezultatelor. În acest context ZAU (un teritoriu cu peste 10.000 locuitori) trebuie să devină un factor care să dinamizeze întregul sistem urban. Elaborarea PIDU a rezultat în urma unei abordări de jos în sus, specialiștii din cadrul biroului de dezvoltare locală de la Primăria Sighetu Marmației împreună cu consultanții care au elaborat proiectele au integrat propunerile venite din partea factorilor politic și tehnic, corelându-le cu propunerile venite din partea cetățenilor, mediului economic, a societății civile și a specialiștilor consultați pe diferite domenii.

În cadrul PIDU au fost depuse spre finanțare în cadrul Programului Operațional Regional Axa 1, Domeniu Major de Intervenție 1.1. C. Centre Urbane patru proiecte a căror valoare totală se ridică la suma de 41.232.323,44 RON (9.817.219,76 €).

1. Proiectul: „Centrul de Transfer Tehnologic Tranzit - Sighetu Marmației”

Obiectiv general: Creșterea competitivității tehnologice și sprijinirea mediului de afaceri din Municipiul Sighetu Marmației

Obiective specifice:

- „Restructurarea unei zone urbane degradate prin amenajarea Centralei Termice Cuza Vodă în scopul creării și susținerii unei rețele de inovare-dezvoltare și transfer tehnologic” va permite reconversia, amenajarea fizică, a unei zone urbane contribuind la creșterea dotărilor în infrastructura urbană.

- „Sprijinirea mediului de afaceri, a culturii inovative, transmiterea noilor tehnologii și cunoștințe spre sistemul economico-social în scopul dezvoltării regionale în cadrul Centrului de Transfer Tehnologic TRANZIT (amenajat în fosta centrală termică Cuza Vodă) din municipiul Sighetu Marmației” va contribui la diversificarea serviciilor îndreptate spre susținerea mediului de afaceri, diversificând structura productivă a municipiului. Astfel prin implementarea activităților legate de acest obiectiv specific al proiectului se urmărește de fapt creșterea competitivității municipiului Sighetu Marmației ca locație pentru afaceri.

Bugetul proiectului: 5.969.173,10 RON,

Durata proiectului: 24 luni.

2. Proiectul: “Marmația: Străzi europene în Municipiul Sighetu Marmației”

Obiectivul general: “Îmbunătățirea accesibilității regiunii de Nord Vest și creșterea mobilității persoanelor, bunurilor și serviciilor, în vederea stimulării dezvoltării economice durabile”

Obiective specifice:

- “Îmbunătățirea accesibilității municipiului Sighetu Marmației și a legăturii acestuia cu ariile înconjurătoare”;

- “Creșterea competitivității municipiului Sighetu Marmației ca locație pentru afaceri”;

- “Creșterea contribuției turismului la dezvoltarea municipiului Sighetu Marmației”;

Buget: 22.256.297,41 RON,

Durata proiectului: 24 luni.

3. Proiectul: „Marmația: Palatul Culturii și Cunoașterii – loc strategic în timp spațiu și civilizație”

Obiectivul general: Dezvoltarea socio-economică bazată pe cultură, cunoaștere și integrare a valorilor tradiționale și moderne, ca instrument de dezvoltare durabilă a municipiului Sighetu Marmației

Obiective specifice:

- „Reabilitarea (fizică) Palatului Culturii - reabilitare arhitecturală”

- „Revitalizarea (socială) Palatului Culturii (în interior și către exterior) - achiziția de echipamente, instalații: siguranță, protecție (paratrăznet, împământare), comunicare (rețea calculatoare), intranet și extranet”

- „Reintegrarea (economică) Palatului Culturii și Cunoașterii în arealul MARMAȚIA - comunicarea cu exteriorul duce la atingerea rolului de centru de comunicare, marketing, project management”

Bugetul proiectului: 12.198.376,00 RON,

Durata proiectului: 24 luni.

4. Proiectul: „Centru de integrare socială ACASA” (proiect relaționat cu PIDU, depus în cadrul Programului Operațional Regional, Axa 3)

Obiectivul general: “Îmbunătățirea calității infrastructurii serviciilor sociale din Municipiul Sighetu Marmației, județul Maramureș și ridicarea acestor servicii la standarde europene pentru asigurarea unui acces egal al cetățenilor la aceste servicii, contribuind astfel la atingerea obiectivului european al coeziunii economice și sociale.

Obiective specifice:

- “Crearea infrastructurii Centrului de Integrare Socială “Acasă” din Sighetu Marmației”

Buget: 5.969.173,10 RON,

Durata proiectului: 24 luni.

■ Planul Urbanistic General Sighetu Marmației (PUG)

Planul urbanistic general constituie documentația care stabilește strategia și prioritățile, reglementările și servituțile de urbanism aplicate în utilizarea terenurilor și construcțiilor din cadrul localității, pe baza analizei multicriteriale a situației existente, pe o perioadă determinată, de 10 ani. PUG are caracter director și strategic, cât și caracter de reglementare și reprezintă principalul instrument de planificare operațională, constituind baza legală pentru realizarea programelor și acțiunilor de dezvoltare.

PUG Sighetu Marmației a fost aprobat prin HCL 61/2013 de către Consiliul local al municipiului și are următoarele obiective:

⇒ Restabilirea și delimitarea teritoriului intravilan;

⇒ Introducerea în cadrul Planului urbanistic general a zonelor/ terenurilor ce au făcut obiectul unor PUD-uri și/ sau PUZ-uri aprobate în intervalul de timp de la ultima aprobare a PUG localității Sighetu Marmației

⇒ Stabilirea indicilor urbanistici pentru diferitele zone funcționale

⇒ Optimizarea relațiilor cu teritoriul și reorientarea direcțiilor și a priorităților de dezvoltare urbanistică a localității.

Conform PUG Sighetu Marmației, au fost identificate, pe baza prevederilor din diferite documente strategice, următoarele propuneri de organizare urbanistică:

→ Prevederi din Planul de Amenajare a Teritoriului Național:

Principala prevedere din Secțiunea 1 – Căi de comunicație - dezvoltarea rețelei de căi rutiere, care afectează teritoriul administrativ Sighetu Marmației, este legată de construirea unui pod nou peste râul Tisa. La secțiunea Căi de comunicație dezvoltarea rețelei de căi feroviare este prevăzută construirea unei căi ferate între Bixad și Sighetu Marmației.

În secțiunea 2 - apa, secțiunea 3 - Zone protejate naturale și construite nu sunt prevederi pentru Sighetu Marmației, în secțiunea 4 - Rețeaua de localități, Sighetu Marmației este considerat în continuare oraș de categoria a II-a fiindu-i necesare unele dotări cum ar fi: judecătorie, instituții de învățământ superior sau filiale ale acestora, spital general, cămine de bătrâni, case de cultură, săli de spectacol.

→ Prevederi din Planul de Amenajare a Teritoriului Județean:

■ Obiectiv strategic 1 - „Județul Maramureș ca regiune de program cu însușiri sistemice” la capitolul Fortificarea statutului de sistem teritorial integrat al județului Maramureș, subcapitol Creșterea și diversificarea rolului centrelor urbane de rangul II și III se prevede amplificarea funcției sistemice reglatoare a municipiului Sighetu Marmației asupra teritoriului polarizat și a constituirii unei rețele urbane bine structurată și articulată spațial și funcțional.

■ Obiectiv strategic 2 - “Fluidizarea relațiilor de cooperare intrajudețene, cu regiunile învecinate naționale și transfrontaliere” sunt făcute o serie de propuneri referitor la Municipiul Sighetu Marmației cea mai importantă fiind construirea unui pod rutier de mare tonaj care să permită un real schimb transfrontalier de mărfuri. De asemenea se prevede redimensionarea punctului de trecere a frontierei prin construirea noului pod peste râul Tisa în amonte de podul istoric la aproximativ 4,5 km. Podul nou va fi conectat la DN 18 prin intermediul unui drum de legătură, acest obiectiv fiind unul pe termen scurt datorită importanței sale. Tot un obiectiv pe termen scurt îl constituie reluarea transportului feroviar transfrontalier, atât pe relația Sighetu Marmației (România) – Rahiv (Ucraina), cât și pe relația Sighetu Marmației - Teresva (Ucraina). Tot la capitolul fluidizarea relațiilor de cooperare se specifică între obiectivele pe termen scurt reabilitarea rețelei feroviare Sighetu Marmației – Salva, iar pe termen lung se prevede conectarea pe calea ferată a centrelor urbane Sighetu Marmației și Baia Mare pe o rută care să treacă printr-un tunel pe sub Munții Gutâi. În paralel cu lucrările de modernizare a infrastructurii feroviare se impune și modernizarea gării din Sighetu Marmației (reparații capitale, informatizare, dotare cu mobilier, salubritate, amenajare parcări etc.) în vederea asigurării unor servicii populației și agenților economici de rang european.

Avem în vedere reluarea, în colaborare cu Ucraina, a navigației pe râul Tisa, cu accent pe navigația de agrement turistic. În acest sens se impune edificarea unei infrastructuri specifice la Sighetu Marmației (port pentru nave și ambarcațiuni ușoare).

■ Obiectivul strategic 3 - “Eficientizarea relațiilor om-mediu în contextul exploatarei ecologice, sustenabile, a resurselor naturale” prevede o serie de măsuri printre care cele mai importante se referă la gestiunea deșeurilor și reabilitarea unor zone verzi.

În cadrul strategiei reabilitării teritoriului la capitolul gestionarea integrată a deșeurilor din Județul Maramureș în orașul Sighetu Marmației se prevede amplasarea unei stații de transfer a deșeurilor menajere. Se va asigura închiderea, ecologizarea și reconstrucția spațiului în care s-au depozitat până la această dată gunoaiile.

În vederea implementării strategiei de reconversie a mediului în contextul paradigmatic al dezvoltării durabile se prevede pe termen scurt regenerarea cadrului natural prin reabilitarea parcurilor „Grădina Morii” și parcul „Dendrologic” în municipiul Sighetu Marmației.

■ Obiectivul strategic 4 - Protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului natural și construit prezintă doar aspecte generale fără detalierea situației din Municipiul Sighetu Marmației.

■ Obiectivului strategic 5 - "Planificarea riguroasă a dezvoltării așezărilor în vederea optimizării funcțiilor și esteticii lor" capitolul Rețeaua de localități, subcapitol Mediul urban.

Sighetu Marmației are o viteză de extindere teritorială foarte mică, în comparație cu alte municipii de același rang și talie din NV României, chiar dacă există resurse funciare suficiente și de calitate. Transformarea localităților componente în cartiere nu a dat rezultate. Nu există proiecte imobiliare de anvergură care să dinamizeze sectorul de construcții. Transferul activităților economice în suburban este slab. Extinderea spațială va avea următoarele coordonate:

- extinderea controlată a vetrei prin studierea includerii în intravilan a terenurilor utilizate agricol sub capacitate, în sectorul sudic și estic;

- gestiunea extinderii teritoriale pe baza principiilor locale ancestrale pentru minimizarea riscurilor datorate hazardelor naturale: alunecări de teren în sectorul de la baza Solovanului și a livezii de la Cornu Dealului; inundații în lunca Izei și a Ronișoarei inferioare;

- valorificarea resurselor funciare existente prin:

- valorificarea terenurilor cu construcții dezafectate din nord și de-a lungul căii ferate;

- concentrarea activităților de același profil prin crearea de centre comerciale specializate în zona periurbană din sectorul de est, vest și sud-est;

- implantarea de logistică de transport în vest și nord;

- concentrarea activităților turistice de agrement în sud și est.

- evitarea apariției de noi zone de excluziune socială prin acțiuni de:

- încurajarea proiectelor rezidențiale la prețuri rezonabile;

- rezolvarea problemei locative a tinerilor.

- structurarea clară a zonelor funcționale în cadrul vetrei prin:

- definirea spațială pe baze științifice a centrului vechi :

- includerea ei în proiecte de reamenajare și reabilitare viabile;

- crearea de zone pietonale;

- amenajarea spațiilor cu mobilier urban adecvat;

- încurajarea dezvoltării serviciilor specifice pentru turismul urban (facilități pentru cumpărături, alimentație publică, centre de expoziții și conferințe).

- evitarea vacantizării în facto datorată achiziției de locuințe în cartierele rezidențiale (Bogdan Vodă, Unirii, Constructorului, Popa Lupu) ca principal mod de investire a capitalului repatriat de migrații internaționale pentru muncă prin:

- crearea de centre de informare și incubatoare de afaceri (ca alternativă);

- atragerea de investiții în sectorul non-agricol (industrie, comerț, servicii).

- definirea clară a zonelor destinate activităților industriale prin reglementări stricte specifice care să evite intercalarea cu sectorul rezidențial în nord și est;

- întărirea zonei de transporturi din sectorul Gării CFR, aflată în declin din cauza conflictelor de interese ale transportatorilor prin:

- articularea liniilor de transport în comun peri-urban cu cele din hinterlandul rural;

- integrarea diferitelor tipuri de transporturi cu originea în această zonă;

- asigurarea accesibilizării Gării CFR prin introducerea de noi linii de transport în comun, adaptate traficului;

- articularea cu serviciile specifice zonei frontaliere din imediata proximitate.

- definirea clară a zonelor de agrement:

- crearea infrastructurilor pentru turismul urban;

- amenajarea fronturilor de apă Iza, Tisa și Ronișoara;

- implementarea de proiecte specifice pentru zona Dealului Solovan;

- amenajarea traseelor pentru promenadă și ciclism, spațiilor de joacă pentru copii;

Pentru fortificarea și interconectarea infrastructurilor și eficientizarea exploatarea lor se prevede realizarea unor linii de transport public pur urban pentru Sighetu Marmației, interconectarea

tronsoanelor de trafic intens și măsuri de optimizare a traseelor și orarelor de circulație prin amplasarea de sisteme de monitorizare a frecvenței tronsoanelor.

■ Obiectivul strategic 6 - Asigurarea infrastructurii de bază și conexe și a condițiilor necesare pentru dezvoltarea durabilă a economiei și îmbunătățirea calității vieții” prevede la capitolul edificarea sistemului de transport realizarea drumului de ocolire a municipiului Sighetu Marmației între DN 18 și DN 19.

Asigurarea alimentării cu apă a populației și economiei municipiului Sighetu Marmației se poate realiza prin modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare ceea ce presupune implementarea a două proiecte: reabilitarea și modernizarea stației de epurare a municipiului Sighetu Marmației și reabilitarea și extinderea rețelei de canalizare în municipiul Sighetu Marmației.

■ Obiectivul strategic 7 - „Asigurarea de resurse umane durabile prin limitarea declinului demografic și prin perfecționarea sistemului de sănătate, de educație și de formare/reconversie profesională”

Se prevede în cadrul acestui obiectiv ca la Sighetu Marmației să se încurajeze prin măsuri de protecție socială menținerea unui echilibru demografico-social și de asemenea în perspectivă să se poată asigura servicii sporite necesare întreținerii efectivelor ridicate de populație din grupa a treia de vârstă.

În cadrul sistemului educativ se propune diversificarea învățământului superior din municipiu.

■ Obiectivul strategic 8 - “Dezvoltarea durabilă, pornind, în primul rând, de la resursele locale, a tuturor ramurilor economice în vederea asigurării cerințelor de consum și îmbunătățirii nivelului de trai al populației locale și de creare a excedentului de produse pentru piața extrajudețeană”

- constituirea unui incubator de afaceri care să optimizeze mediul economic, în ansamblu, și cel industrial, în particular, și totodată să ofere posibilitatea creșterii numărului de agenți economici din întreg spectrul de mărime și specializare industrială; promovarea programelor de finanțare din fonduri ale UE pentru IMM-uri;

- dezvoltarea durabilă a structurilor de sprijinire a afacerilor (SSA) de importanță regională și locală. Acest lucru este necesar în vederea atragerii investițiilor și a valorificării potențialului local de dezvoltare;

- construirea/modernizarea/extinderea de clădiri și anexe aferente, care vor fi utilizate de operatorii economici, cu precădere IMM-uri, pentru activități de producție și/sau servicii;

- realizarea de investiții în modernizarea sectoarelor productive locale, prin sprijinirea mediului antreprenorial, în special a microîntreprinderilor. Acestea vor juca un rol important în dezvoltarea economică locală și regională și în crearea de noi locuri de muncă.

- încurajarea microîntreprinderilor de a utiliza noi tehnologii și inovații, echipamente IT și servicii, având un rol primordial în creșterea competitivității, productivității și a calității serviciilor. În acest sens, este imperios necesară sprijinirea microîntreprinderilor prin oferirea de consultanță în vederea obținerii de finanțări pentru achiziționarea de echipamente și tehnologii noi, moderne, pentru activități de producție, servicii, construcții; achiziționarea de sisteme IT (hardware și software).

Pe termen lung, se impune extinderea și diversificarea serviciilor de afaceri oferite de clustere. Activitățile întreprinse pentru formarea de clustere vor fi realizate în Sighetu Marmației în ramurile economice industria mobilei și confecții.

Amenajările turistice propuse sunt pentru obiectivele care și-au dezvoltat statutul de brand turistic, astfel sunt menționate: Muzeul satului din Sighetu Marmației, Centrul vechi Sighetu Marmației, Muzeul Victimelor Comunismului și al Rezistenței din Sighetu Marmației.

În partea sudică a spațiului administrativ din Munții Igriș se prevede amenajarea unei cabane turistice în zona Vf. Țiganu – Cascada Strungi.

Pentru încurajarea și dezvoltarea afacerilor și mai ales a turismului rural este propusă amenajarea și organizarea Centrului teritorial de consultanță și dezvoltarea afacerilor Sighetu Marmației care va oferi servicii pentru arealul compus din văile Tisa, Mara, Cosău și Iza până la defileul de la Strâmtura.

Pentru dezvoltarea mediului antreprenorial se prevede de asemenea înființarea unor parcuri industriale în spațiul ocupat de platformele industriale neutilizate (platforma veche a CPL Sighetu Marmației, Maramureșeana, ASSIG, Consim din Sighetu Marmației) și deschiderea unui centru de consultanță agricolă în vederea consilierii fermierilor pentru fondurile structurale;

Pentru acoperirea cu servicii sanitare și creșterea accesibilității populației la serviciile de sănătate și asistență socială se prevede înființarea unor cabinete medicale studențești, ce ar promova o politică sanitară adaptată burselor studențești. Tot la capitolul legat de acoperirea cu instituții sanitare se mai propune crearea și modernizarea facilităților de acces pentru persoane cu dizabilități fizice în instituțiile sanitare existente.

Este propusă înființarea unui centru local de promovare a culturii tradiționale și a unui centru de informare publică.

■ **Obiectivul strategic 9** - “Ridicarea calitativă a standardului activităților din învățământ, ocrotirea sănătății și cultură în vederea împlinirii dezideratelor spirituale și de siguranță socială a populației aferente regiunii”

În cadrul acestui obiectiv nu se fac propuneri specifice municipiului Sighetu Marmației ci doar la nivel general.

■ **Obiectivul strategic 10** - “Creșterea coeziunii teritoriale prin reducerea și eliminarea disparităților economico-sociale din județul Maramureș”

Propunerile din cadrul acestui obiectiv privesc conservarea și valorificarea patrimoniului construit prin promovarea unei politici urbanistice adecvată bazată pe elaborarea Planului Urbanistic General, realizarea unor strategii și planuri de dezvoltare locală.

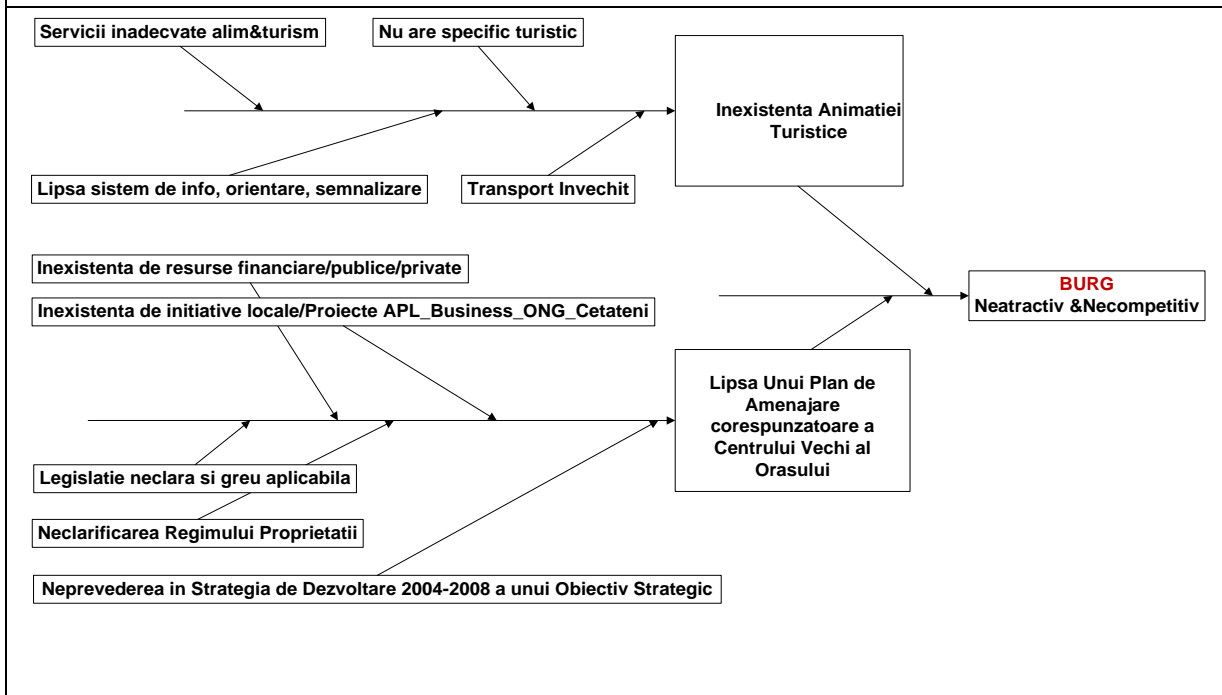
➔ **Prevederi din cadrul Planului Integrat de Dezvoltare Urbană Sighetu Marmației 2007-2013:**

Planul Integrat de Dezvoltare Urbană (PIDU) a municipiului Sighetu Marmației este un document de dezvoltare a unei zone de acțiune urbană din cadrul localității, obiectivele propuse fiind realizabile pe termen scurt și mediu.

Obiectivele PIDU privesc regenerarea unor zone urbane degradate, incluse în cadrul Zonei de Acțiune Urbană (ZAU). Prin corelarea celor patru proiecte depuse spre finanțare se urmărește crearea unui sistem funcțional care să ducă la maximizarea rezultatelor. În acest context ZAU (un teritoriu cu peste 10.000 locuitori) trebuie să devină un factor care să dinamizeze întregul sistem urban. Elaborarea PIDU a rezultat în urma unei abordări de jos în sus, specialiștii din cadrul biroului de dezvoltare locală de la Primăria Sighetu Marmației împreună cu consultanții care au elaborat proiectele, au integrat propunerile venite din partea factorilor politic și tehnic, corelându-le cu propunerile venite din partea cetățenilor, mediului economic, a societății civile și a specialiștilor consultați pe diferite domenii.

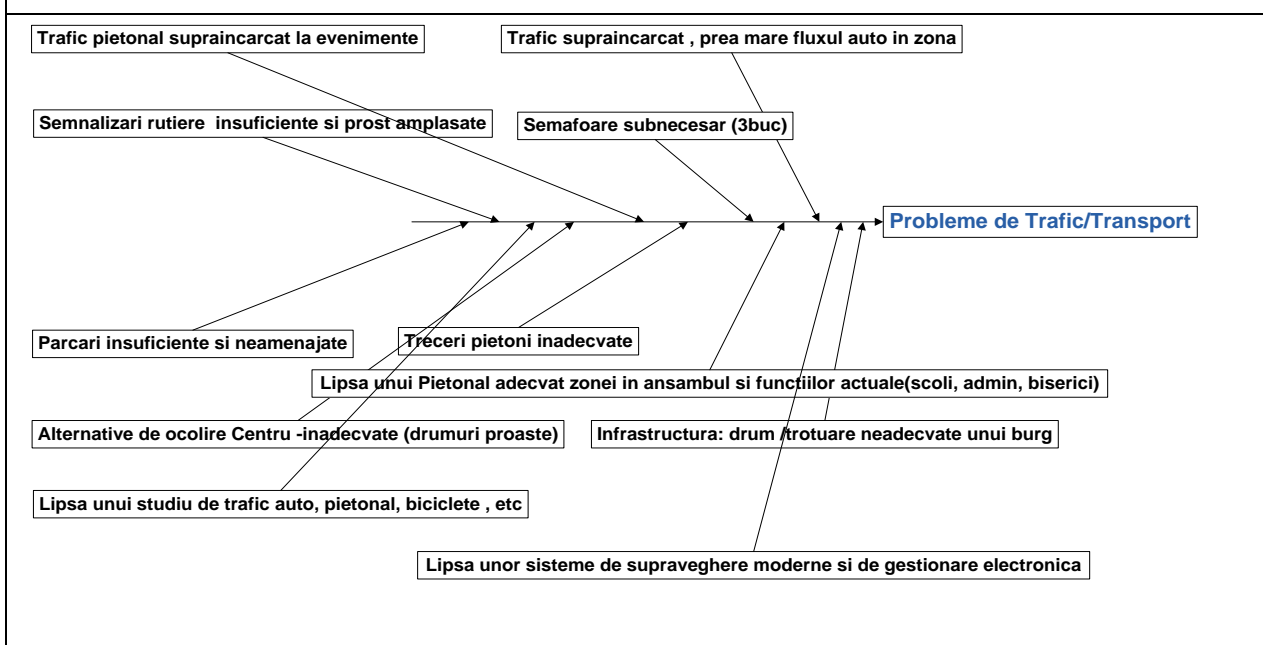
I.6. DIAGNOSTIC ȘI ANALIZĂ SWOT

**Fig. Analiza sumara a problemelor din zona Istorica Burg (Sighetu Marmatiei), diagram alcatuita conform semnalarii disfunctionalitati in zona in PATJ ,
Concept diagrama, echipa de proiect**

Figura 68. Analiza problemelor din zona centrală a municipiului Sighetu Marmăției

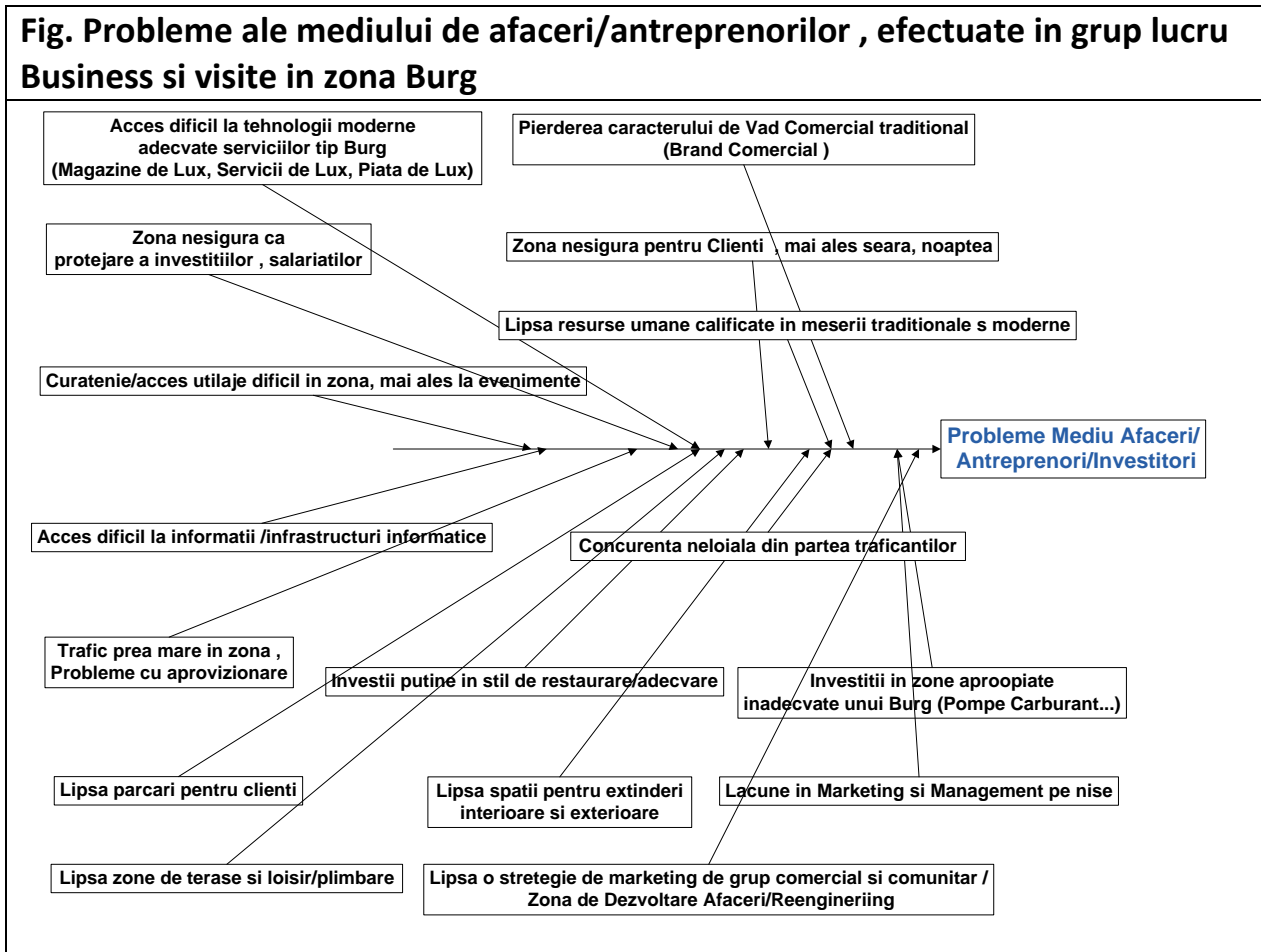
Fig. Probleme de Transport/trafic identificate pe teren:

Figura 69. Probleme legate de transport și trafic identificate în PIDU Sighetu Marmăției

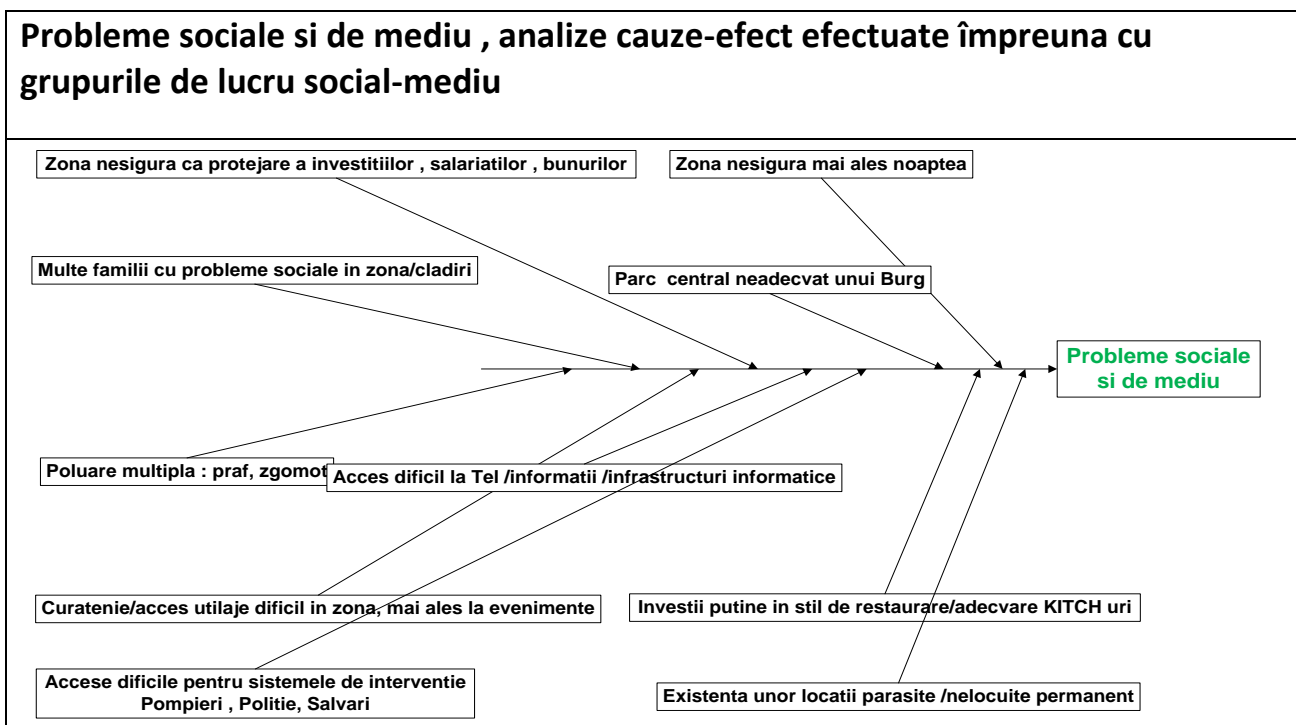

Domeniul economic

Figura 70. Probleme ale mediului de afaceri identificate în PIDU Sighetu Marmăției

Domeniul social

Figura 71. Probleme sociale și de mediu identificate în PIDU Sighetu Marmăției

Cooperare transfrontalieră

Puncte tari:	Puncte slabe:
<p>1. Cooperarea teritorială în cadrul teritoriului național:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Apartenența la județul Maramureș, Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, Macroregiunea 1 și posibilitatea de a accesa programele de finanțare prin intermediul structurii ADR Nord-Vest; ▪ Municipiul Sighetu Marmației este al doilea centru urban ca mărime și importanță din Județul Maramureș; ▪ Consolidarea rolului polarizator al municipiului Sighetu Marmației asupra părții estice a județului Maramureș; ▪ La nivel local sunt conectate prin linii de transport urban următoarele localități: Câmpulung la Tisa, Sarasău, Tisa, Crăciunești, Bocicoiu Mare, Vadu Izei, Șugău și Iapa, ultimele doua aparțin administrativ de Sighetu Marmației; ▪ Existența unor ONG-uri și structuri de cooperare cu profil intercomunitar: Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Țara Maramureșului”, Asociația de dezvoltare intercomunitară pentru apă și canalizare ADI – Maramureș, Asociația pentru dezvoltarea economico-socială Microregiunea Țara Maramureșului etc. <p>2. Cooperarea transfrontalieră cu Ucraina:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Frontieră comună cu localitățile Slatina (Solotvino) și Biserica Albă (Bila Ţerkva) din Ucraina care au populație majoritar românească (Solotvino: 9272 locuitori, din care 59,6% etnici români și Biserica Albă: 3029 locuitori, din care 98,8 sunt etnici români⁴); ▪ La nord de râul Tisa (pe talvegul căruia este situată limita administrativă a municipiului Sighetu Marmației și care trasează de asemenea frontiera de stat cu Ucraina) există 8 localități cu populație majoritar românească care depășesc 30.000 de persoane; ▪ Existența unor parteneriate solide care s-au materializat prin implementarea unor proiecte de cooperare transfrontalieră derulate de Primăria Sighetu Marmației și ONG-urile din oraș cu parteneri ucraineni pentru dezvoltarea economico-socială, conservarea și promovarea moștenirii culturale precum și protecția mediului din regiunea transfrontalieră a Maramureșului Istoric; ▪ Punctul de trecere a frontierei Sighetu Marmației – Solotvino și podul istoric peste 	<p>1. Cooperarea teritorială în cadrul teritoriului național:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Efectul de periferie în cadrul statului național, accentuat de accesibilitatea dificilă⁶ spre Depresiunea Maramureșului și implicit spre municipiul Sighetu Marmației; ▪ Conectarea municipiului Sighetu Marmației cu reședința de județ Municipiul Baia Mare se face peste pasul Gutâi și este anevoioasă în perioada de iarnă; ▪ Lipsa unei conexiuni feroviare directe între Sighetu Marmației și Baia Mare; ▪ Timpul mare necesar pentru a ajunge la Cluj-Napoca pe calea ferată datorită degradării liniei pe sectorul Sighetu Marmației - Salva. <p>2. Cooperarea transfrontalieră cu Ucraina:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lipsa unui pod spre Ucraina care să permită traficul rutier de mare tonaj; ▪ Întreruperea circulației transfrontaliere din Sighetu Marmației spre Ucraina peste podul de la Câmpulung la Tisa – Teresva, dar și pe direcția Sighetu Marmației - Rahiv; ▪ Aglomerarea în anumite perioade a punctului de trecere a frontierei Sighetu Marmației - Solotvino; ▪ Necesitatea vizei de intrare în UE pentru cetățenii ucraineni; ▪ Așa numitul ”efect de frontieră”, de exemplu în Ucraina există o legislație care diferă foarte mult față de cea din țările UE și care creează multe probleme de ordin administrativ și financiar privind implementarea proiectelor transfrontaliere cu parteneri ucraineni; ▪ Diferențele teritoriale dintre România și Ucraina privind delimitarea frontierei la Marea Neagră și menținerea unui climat încordat între cele două state. <p>3. Cooperarea transnațională:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nivel redus de dezvoltare de parteneriate internaționale în mediul privat; ▪ Cadrul legal diferit și fluxuri de informații limitate; ▪ Nivel ridicat al corupției sau percepția că există un nivel ridicat al corupției în România; ▪ Lipsa unei strategii clare adoptate pe termen lung de forțele politice din oraș pentru atragerea investițiilor străine în anumite sectoare de activitate în care există forță de muncă calificată, resurse locale, sau în care se dorește dezvoltarea orașului; ▪ Număr mic de proiecte realizate și depuse spre

⁴ Sursa datelor: (Boar, 2005, p. 159)

⁶ Accesul rutier și feroviar dinspre est, sud și vest spre regiunea Maramureșului Istoric se face prin pasurile: Prislop – 1416 m altitudine, Șetref – 817 m, Botiza – 1000 m, Neteda – 1058 m, Gutâi – 987 m, Huta – 587 m.

<p>râul Tisa și numărul mare de persoane care trec frontiera;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Existența căilor ferate cu ecartament larg care trec prin gara Sighetu Marmației și ar permite o bună conexiune la rețeaua de transport spre țările din fostul URSS; ▪ Existența minorităților etnice de o parte și de cealaltă a frontierei din apropiere de Sighetu Marmației; ▪ Potențialul economic în dezvoltare al orașului Sighetu Marmației și influența sa transfrontalieră actuală la nord de Tisa; ▪ Rolul istoric de centru polarizator și de "loc central" al orașului în cadrul regiunii Maramureșul Istoric; ▪ Acordul româno-ucrainean privind micul trafic de frontieră; ▪ Existența unor firme din Sighetu Marmației care au puncte de lucru sau activitate în Ucraina și invers investiții ale unor cetățeni și firme ucrainene în orașul nostru (de exemplu SC Plimob SA care deține capacități de producție în Transcarpatia). <p>3. Cooperarea transnațională:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Număr mare de locuitori ai orașului care au emigrat în străinătate definitiv, pe perioadă îndelungată sau temporar (sub un an) astfel: 1494 persoane plecate pe perioadă îndelungată în străinătate (529 gospodării cu cel puțin o persoană plecată pe termen lung în străinătate), 1007 persoane temporar absente plecate în străinătate (565 gospodării cu cel puțin o persoană plecată temporar în străinătate), la recensământul populației din anul 2011⁵; ▪ Localități înfrățite cu Sighetu Marmației și numărul proiectelor derulate: <i>(datele acestea trebuie să existe la Primăria Sighet).</i> 	<p>finanțare în parteneriat cu alte orașe/regiuni din străinătate în cadrul unor programe europene de cooperare teritorială;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Număr mic de specialiști existenți la nivelul orașului, capabili să realizeze proiecte de anvergură pentru dezvoltarea orașului; ▪ Slaba corelare dintre agenții privați, ONG-uri și administrația publică locală privind dezvoltarea și realizarea proiectelor de cooperare teritorială; ▪ Lipsa unor resurse financiare importante pentru a cofinanța proiecte mari de cooperare teritorială.
<p>Oportunități:</p>	<p>Amenințări:</p>
<p>1. Cooperarea teritorială în cadrul teritoriului național:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Existența unui mecanism instituționalizat de cooperare intraregională prin ADR Nord-Vest; ▪ Dezvoltarea cooperării teritoriale pe baza programelor de finanțare pentru perioada 2014-2020, de exemplu cele privind dezvoltarea infrastructurii în regiunea de Nord-Vest. <p>2. Cooperarea transfrontalieră cu Ucraina:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Programele de cooperare transfrontalieră ale UE cu țările vecine; ▪ Deschiderea Ucrainei spre Europa înregistrată în ultimii ani; ▪ Dorința instituțiilor publice locale și a ONG-urilor din Sighetu Marmației și din localitățile 	<p>1. Cooperarea teritorială în cadrul teritoriului național:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Planificarea dezvoltării strategice în mod necorelat și necoordonat. <p>2. Cooperarea transfrontalieră cu Ucraina:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Conflictul armat separatist din Ucraina și incertitudinea orientării acestei țări spre modelul democratic vest-european; ▪ Trecutul destul de recent în care permeabilitatea frontierei cu URSS și ulterior cu Ucraina era foarte redusă mai ales în zona din apropierea orașului Sighetu Marmației (punctul de trecere al frontierei s-a deschis în ianuarie 2007); ▪ Deteriorarea podului peste Tisa care este un pod "istoric" cu infrastructură din lemn;

⁵ Sursa INS

<p>vecine de peste Tisa de a colabora în cadrul unor proiecte transfrontaliere;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Solicitarea României de a se deschide un consulat românesc la Solotvino. <p>3. Cooperarea transnațională:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Apartenența la o serie de structuri de cooperare teritorială, de exemplu Euroregiunea Carpatica; ▪ Existența unor programe europene de cooperare teritorială pentru perioada 2014-2020; ▪ ONG-uri înființate în Sighetu Marmăției cu scop caritabil de către cetățeni străini sau instituții din străinătate; ▪ Experiența mare a cadrelor universitare de la Extensia Facultății de Geografie din Sighetu Marmăției, Universitatea Babeș-Bolyai în dezvoltarea regională și cooperarea transfrontalieră. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posibilitatea de transmitere a unor epidemii care apar în Ucraina, de exemplu gripa porcină din perioada ianuarie-februarie 2016; ▪ Traficul ilegal cu țigări din regiunea de frontieră. <p>3. Cooperarea transnațională:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lipsa unor parteneri transnaționali de calibrul mare, capabili producă proiecte sau să facă investiții importante sau transfer de know-how spre Sighetu Marmăției; ▪ Crize economice la nivel european sau mondial care au drept consecință reducerea resurselor alocate pentru dezvoltare și parteneriate transnaționale; ▪ Problematika refugiaților internaționali care sunt văzuți ca o amenințare la adresa securității statelor europene – această amenințare este puțin probabilă și poate fi luată în calcul doar în cadrul cooperării teritoriale cu localități sau regiuni din țările afectate de războaie sau calamități naturale.
---	---

Tabelul 15. Analiza SWOT – cooperare transfrontalieră

Fig. Rezultat analiza-diagnostic/simptom in zona selectata
Pierdere Competitivitate și Atractivitate în zonele studiate, Schema logica

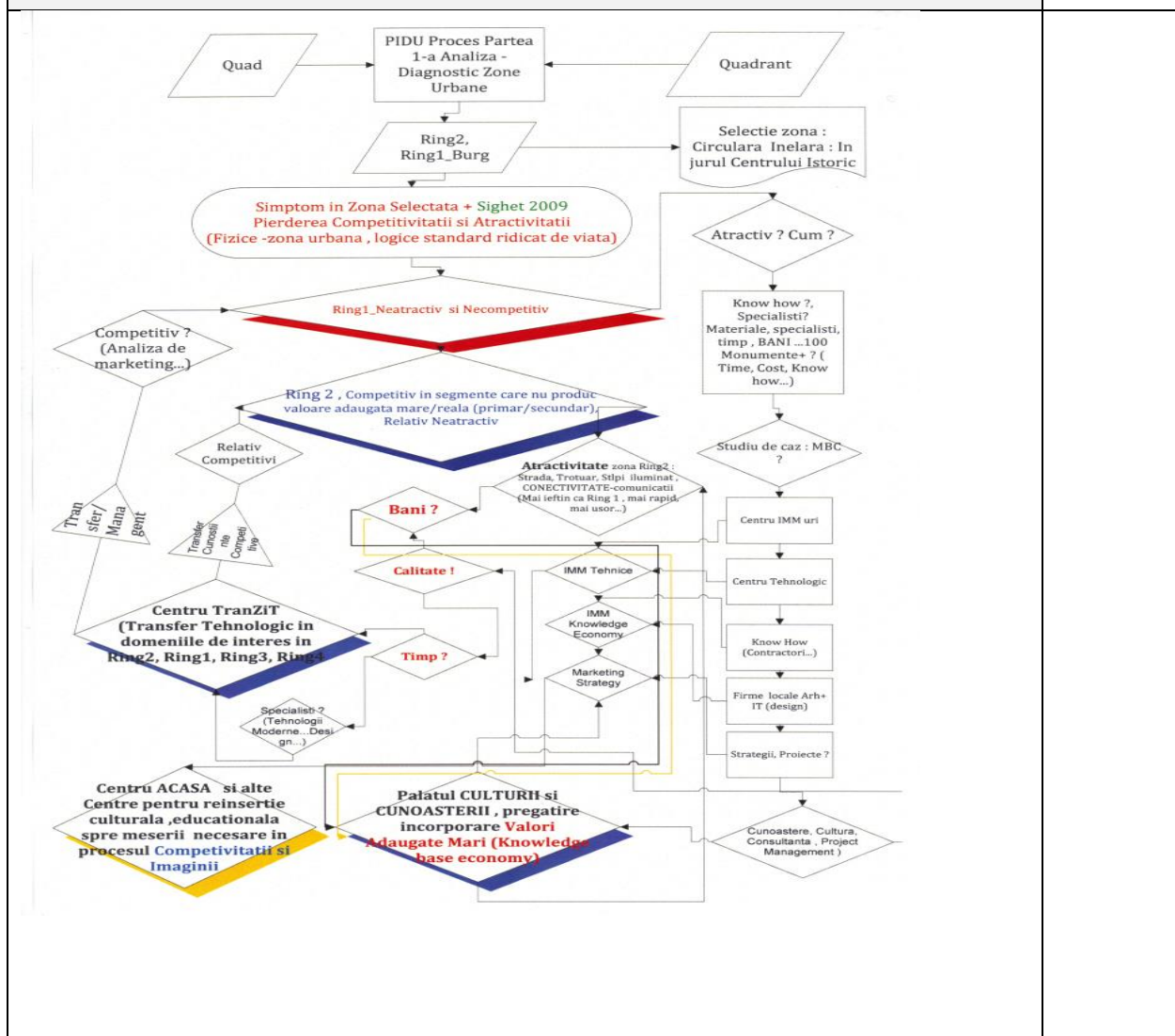

Figura 72. Analiza-diagnostic PIDU Sighetu Marmăției

II. Viziunea de dezvoltare și obiectivele SDU

Strategia de Dezvoltare Urbană a municipiului Sighetu Marmăției prezintă nevoile de dezvoltare socio-economice și direcțiile strategice de dezvoltare ale municipiului, respectiv obiectivele care vor permite abordarea multisectorială și integrată pentru îmbunătățirea sistemelor de planificare și dezvoltare, asigurarea unor servicii publice de calitate, sprijinirea mediului economic și a antreprenoriatului, atragerea investițiilor, dezvoltarea turismului, valorificarea patrimoniului natural și antropoc, dezvoltarea resurselor umane, creșterea bunăstării și a calității vieții locuitorilor, cooperare teritorială.

■ **Viziunea municipiului:** la orizontul anilor 2023 municipiul Sighetu Marmăției va fi un pol de creștere urbană al Regiunii de Nord-Vest **atractiv, accesibil** și capabil să ofere un mod de viață **sustenabil** locuitorilor săi.

■ **Obiectivele strategice** ale municipiului Sighetu Marmăției au fost stabilite în acord cu Strategia Europa 2020, cu Planul Național de Reformă, cu Planul de Dezvoltare Regională Nord Vest 2014 – 2020, cu Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Maramureș 2014-2020. De asemenea, obiectivele au fost stabilite și în acord cu PUG Sighetu Marmăției și cu PIDU Sighetu Marmăției.

Urmare a încheierii etapei de culegere a datelor și formulare a diagnosticului (pe baza analizelor făcute: socio-economică, analiza SWOT, analiza diagnostic), au fost identificate problemele-cheie și formulate obiectivele strategiei și direcțiile de dezvoltare ale municipiului.

Obiectivul general: Dezvoltarea capacității Municipiului Sighetu Marmăției de a implementa programe în vederea dezvoltării durabile a localității, a creșterii bunăstării cetățenilor și a îmbunătățirii calității vieții acestora, prin furnizarea de servicii de calitate.

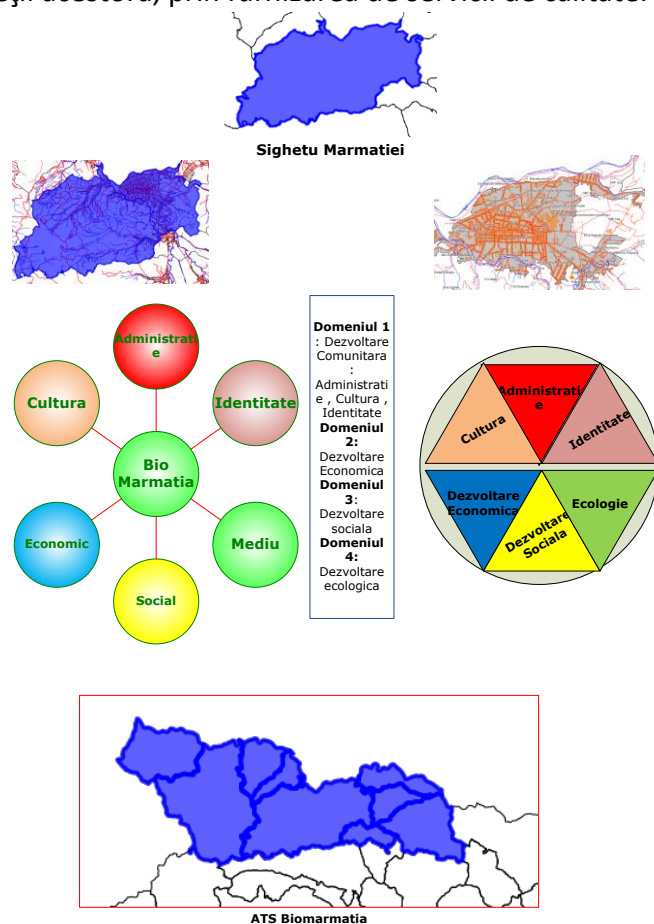
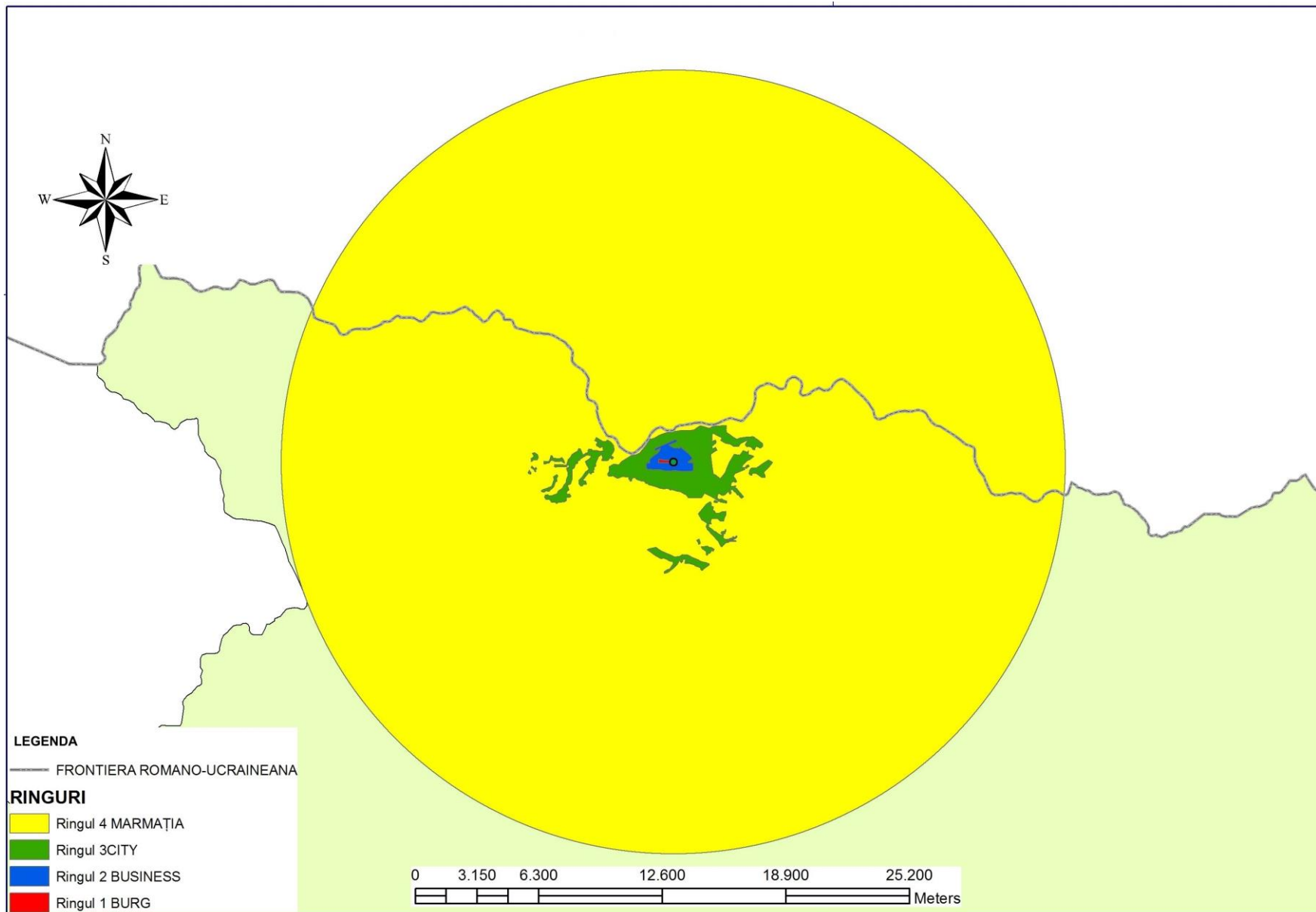

Figura 73. Domeniile de dezvoltare identificate în Strategia Axa Tisei Superioare

Figura 74. Ringurile municipiului Sighetu Marmăției – PIDU/ SDU

Figura 75. Zonele de regenerare urbană - ringuri ale municipiului Sighetu Marmăției - PIDU/ SDU

Obiectivele specifice/ Axele Prioritare ale Strategiei de Dezvoltare Urbană a municipiului Sighetu Marmației:

→Axa Prioritară 1: Îmbunătățirea accesibilității și măsuri pentru o mobilitate sustenabilă

⇒ Domeniul de intervenție 1.1. Îmbunătățirea mobilității urbane

- 1.1.1. Organizarea unui transport public eficient, sigur, ecologic;
- 1.1.2. Îmbunătățirea sistemului de parcuri;
- 1.1.3. Îmbunătățirea infrastructurii pietonale;
- 1.1.4. Crearea unei infrastructuri pentru bicicliști;
- 1.1.5. Îmbunătățirea conectivității rețelei rutiere.

⇒ Domeniul de intervenție 1.2. Îmbunătățirea accesibilității regionale

- 1.2.1. Îmbunătățirea accesibilității regionale a municipiului prin realizarea Podului rutier peste râul Tisa, dintre România și Ucraina;
- 1.2.2. Fluidizarea și decongestionarea traficului rutier din zona centrală a municipiului prin realizarea drumului de ocol (legătura între DN18 și DN19).

→Axa Prioritară 2: Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor

⇒ Domeniul de intervenție 2.1. Managementul integrat al deșeurilor

- 2.1.1. Organizarea colectării selective a deșeurilor valorificabile/ reciclabile de la populație și agenți economici;
- 2.1.2. Stimularea valorificării pe plan local a deșeurilor reciclabile;
- 2.1.3. Stimularea utilizării energiilor regenerabile și valorificarea unor resurse alternative (ex. biomasă, compost).

⇒ Domeniul de intervenție 2.2. Extinderea și eficientizarea infrastructurii de utilități

- 2.2.1. Extinderea rețelelor de utilități la gospodăriile care nu sunt racordate;
- 2.2.2. Reabilitarea/ modernizarea infrastructurii existente.

⇒ Domeniul de intervenție 2.3. Managementul integrat al apelor și protecția zonelor Natura 2000

- 2.3.1. Amenajarea malurilor râurilor din municipiu (parteneriat cu Apele Române) și reabilitarea podurilor și podețelor;
- 2.3.2. Acțiuni de conștientizare și implicare a cetățenilor în păstrarea mediului înconjurător;
- 2.3.3. Activități de protejare a mediului înconjurător și a zonelor Natura 2000.

⇒ Domeniul de intervenție 2.4. Îmbunătățirea eficienței energetice a municipiului, utilizarea energiei regenerabile și reducerea emisiilor de CO₂

- 2.4.1. Creșterea capacităților departamentelor și structurilor cu atribuții în domeniu, de a gestiona problematica energetică și de a adopta o abordare flexibilă, orientată către piață și către consumatori;
- 2.4.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale, reducerea emisiilor echivalent CO₂ și utilizarea energiei regenerabile;
- 2.4.3. Creșterea eficienței energetice a sistemului de iluminat public;
- 2.4.4. Creșterea eficienței energetice a sectorului transporturi.

→ **Axa Prioritară 3: Valorificarea patrimoniului natural și antropic, dezvoltarea turismului și îmbunătățirea mediului urban, revitalizarea orașului, regenerarea și decontaminarea siturilor poluate**

⇒ **Domeniul de intervenție 3.1. Îmbunătățirea mediului urban, revitalizarea orașului, regenerarea și decontaminarea siturilor poluate și reducerea riscurilor pentru sănătatea populației**

3.1.1. Reabilitarea Centrului Istoric al municipiului – prezentare unitară model Burg (conform PIDU);

3.1.2. Reabilitarea clădirilor din Centrul Istoric al municipiului și valorificarea potențialului economico-turistic al acestuia;

3.1.3. Conservarea, reamenajarea și punerea în valoare a clădirilor - monument istoric din municipiu, aflate în proprietatea UAT Sighet sau a altor entități (parohii, muzee, organizații neguvernamentale etc.);

3.1.4. Dezvoltarea durabilă a destinației turistice Sighetu Marmației și a zonei naturale Marmația (Maramureșul Istoric);

3.1.5. Realizarea unui sistem integrat de informare, orientare și semnalizare turistică urbană;

3.1.6. Menținerea și dezvoltarea tradiției de promovare a zonei, a produselor specifice și a culturii tradiționale prin realizarea unor evenimente;

3.1.7. Reabilitarea infrastructurii instituțiilor de cultură ale municipiului și dezvoltarea serviciilor.

⇒ **Domeniul de intervenție 3.2. Valorificarea sustenabilă a patrimoniului natural**

3.2.1. Amenajarea spațiilor verzi, a zonelor de agrement și sport;

3.2.2. Reabilitarea zonelor degradate și crearea de noi spații verzi.

⇒ **Domeniul de intervenție 3.3. Regenerare urbană și decontaminarea siturilor poluate**

3.3.1. Amenajarea și înfrumusețarea spațiului public;

3.3.2. Îmbunătățirea condițiilor de locuire în cartierele de blocuri;

3.3.3. Decontaminarea siturilor poluate.

→ **Axa Prioritară 4: Educație, promovarea unui mediu socio-incluziv și combaterea sărăciei**

⇒ **Domeniul de intervenție 4.1. Educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții**

4.1.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii școlare, creșterea calității serviciilor oferite și crearea de noi servicii pentru grupurile-țintă;

4.1.2. Reabilitarea, modernizarea, extindere și realizare infrastructură sportivă, creșterea calității serviciilor oferite și crearea de noi servicii pentru grupurile-țintă;

4.1.3. Reducerea și prevenirea abandonului școlar;

4.1.4. Sprijinirea formării profesionale, conform cerințelor pieței forței de muncă.

⇒ **Domeniul de intervenție 4.2. Dezvoltarea infrastructurii sociale și sprijinirea accesului categoriilor sociale defavorizate la servicii sociale**

4.2.1. Integrarea socio-economică a comunităților marginalizate, respectiv a persoanelor defavorizate și sprijinirea creării de locuri de muncă;

4.2.2. Dezvoltarea de instrumente de sprijinire și integrare a persoanelor dezavantajate;

4.2.3. Reabilitarea infrastructurii sociale și de sănătate, creșterea calității serviciilor oferite și crearea de noi servicii oferite grupurilor-țintă.

➔ **Axa Prioritară 5: Creșterea capacităților și capabilităților structurilor cu atribuții în managementul situațiilor de urgentă și siguranța populației în vederea reducerii riscului de daune**

⇒ **Domeniul de intervenție 5.1. Eficientizarea managementului crizei**

5.1.1. Completarea parcului tehnic ce aparține de ISU și Ambulanță și dotarea la nivel maxim de performanță a unităților operative;

5.1.2. Dezvoltarea unui sistem comun de monitorizare și prevenire a riscului inundațiilor în Bazinul Tisei Superioare de către administrațiile locale din regiunea transfrontalieră;

5.1.3. Dezvoltarea unui sistem comun de educare și pregătire a populației în domeniul protecției civile de către administrațiile locale.

⇒ **Domeniul de intervenție 5.2. Îmbunătățirea și extinderea sistemelor de semnalizare urbană și supraveghere video**

5.2.1. Extinderea sistemului public de supraveghere a video a traficului auto și pietonal și a zonelor de risc infracțional.

➔ **Axa Prioritară 6: Promovarea CDI și măsuri pentru creșterea competitivității IMM locale**

⇒ **Domeniul de intervenție 6.1. Stimularea antreprenoriatului în scopul valorificării resurselor locale**

6.1.1. Susținerea și dezvoltarea activităților antreprenoriale;

6.1.2. Înființare incubatoare de afaceri/ parcuri industriale;

6.1.3. Înființarea și dezvoltarea de clustere (ex. Cluster lemn Marmația).

⇒ **Domeniul de intervenție 6.2. Stimularea cercetării aplicate și susținerea educației terțiare**

6.2.1. Sprijinirea mediului de afaceri, a culturii inovative, transmiterea noilor tehnologii și cunoștințe spre sistemul economico-social în scopul dezvoltării regionale;

6.2.2. Dezvoltarea de parteneriate cu universități.

➔ **Axa 7: Creșterea calității și eficienței serviciilor oferite de către administrația publică locală**

⇒ **Domeniul de intervenție 7.1. Eficientizarea administrației publice locale**

7.1.1. Dezvoltarea instituțională și modernizarea administrației publice locale;

7.1.2. Creșterea calității actului administrativ și optimizarea proceselor orientate către beneficiari (cetățeni);

7.1.3. Îmbunătățirea calității resurselor umane și informatizarea compartimentelor;

7.1.4. Realizarea cadastrului municipiului.

⇒ **Domeniul de intervenție 7.2. Cooperare teritorială și crearea de parteneriate**

7.2.1. Creșterea capacității municipiului de a lucra în parteneriat, la nivel local, regional și internațional;

7.2.2. Sprijinirea activității organizațiilor neguvernamentale din municipiu;

7.2.3. Dezvoltarea relațiilor de colaborare cu orașele partenere/ înfrățite.

III. Cadrul partenerial pentru elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea Strategiei de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sighetu Marmației

1. Cadrul partenerial pentru elaborarea SDU

Strategia de Dezvoltare Urbană a Municipiului Sighetu Marmației a fost elaborată respectând criteriile utilizate în evaluarea documentelor strategice la nivel european: relevanță, eficacitate, eficiență, consecvență și coerență pragmatism, sustenabilitate și aranjamente de management și monitorizare.

Elaborarea SDU s-a realizat prin parcurgerea a trei etape principale:

1. analiza contextului urban și identificarea principalelor nevoi, probleme și provocări;
2. elaborarea propriu-zisă a Strategiei de Dezvoltare Urbană;
3. consultare publică.

SDU s-a realizat printr-un proces participativ la nivel local, fiind antrenate și aducându-și aportul instituții, ONG-uri, persoane-resursă.

Elaborarea SDU a Municipiului Sighetu Marmației s-a bazat pe un proces de consultare a principalilor actori locali, în cadrul atelierelor de lucru organizate astfel:

- Dezvoltare antreprenorială și turism;
- Educație și cultură;
- Sănătate și incluziune socială;
- Infrastructură tehnică și mobilitate urbană;
- Calitatea locuirii și a vieții urbane, regenerarea comunității;
- Dezvoltarea capacității instituționale și cooperare teritorială.

În cadrul întâlnirilor, atelierelor de lucru tematice s-au identificat principalele probleme specifice fiecărui sector, oportunitățile de dezvoltare în context metropolitan, s-au analizat posibilitățile de accesare a fondurilor europene pentru perioada 2014-2020.

Lista de proiecte din SDU este un rezultat al analizelor realizate pe baza informațiilor și a consultărilor factorilor interesați în cadrul întâlnirilor organizate pentru elaborarea acestui document și integrează liniile trasate în alte documente strategice naționale, regionale, județene și locale, precum:

- Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2014 – 2020;
- Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2014-2020;
- Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Județului Maramureș 2014-2020;
- Strategia Axa Tisei Superioare;
- Planul Urbanistic General Sighetu Marmației;
- Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Sighetu Marmației;
- Strategia de dezvoltare a municipiului Sighetu Marmației.

Pe parcursul elaborării documentului de planificare strategică s-au identificat printr-un proces participativ principalele probleme, necesități, direcții de acțiune și proiecte ce pot fi finanțate în cadrul programelor operaționale, cât și prin alte surse de finanțare.

2. Cadrul partenerial pentru implementarea, monitorizarea și evaluarea SDU

În etapa de implementare a SDU, pentru asigurarea transparenței decizionale și a asumării comunitare a rezultatelor, se va continua colaborarea cu factorii interesați.

Unitatea Strategică, cu o denumire sugestivă (Fixare/rezolvare a problemelor de Trafic/ Transport – persoane, mărfuri, informații, dar și a celor viitoare de e-infrastructuri inteligente) constituie pachetul de bază (nucleul) UIS - urilor imaginate:

- TranSIST (Viitoare Unitate de Comunicare-Administrație-Cultură-Identitate);
- TranZIT (Viitor Centru de afaceri și Transfer Tehnologic);
- TraFIX (Viitoare Unitate de Management a Traficului și Infrastructurilor de Transport și e-infrastructuri);
- Palatul Culturii și Cunoașterii (UIS pentru e_Economy);
- Acasă (UIS pentru Social Networking).

Rolul unității TraFIX este extrem de important în contextul definirii regulilor de clustering, denumirea aleasă însemnând mai mult decât Traficul rutier, și anume semnificând poziționarea APL în „gestionarea” traficului în domeniul Public al Persoanelor, Informațiilor și Mărfurilor (Cât mai ușoară circulație în Spațiul ... Marmăției ...).

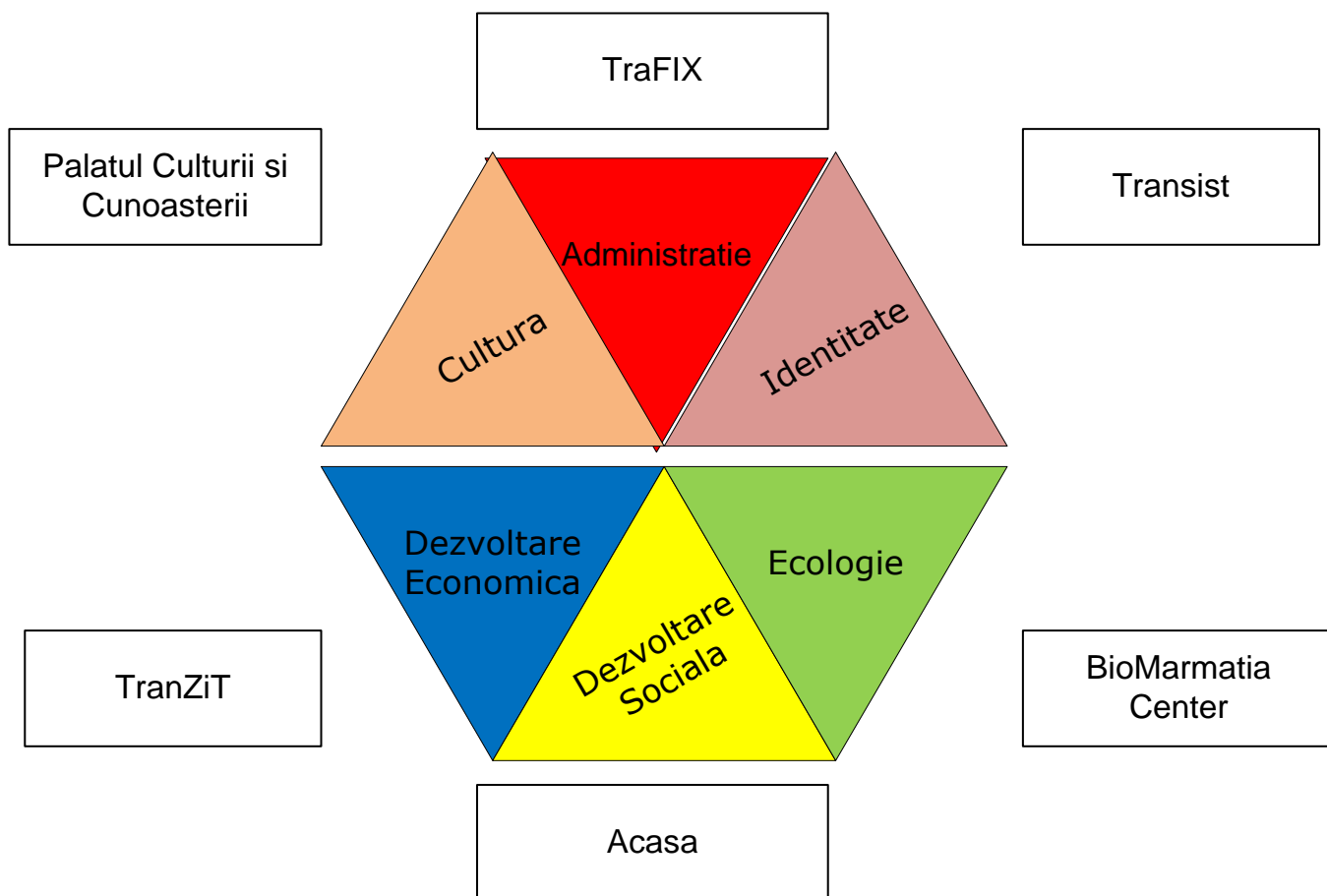

Figura 76. Unitatea Strategică de Implementare a Strategiei de Dezvoltare Urbană a municipiului Sighetu Marmăției

Lista figurilor

Figura 1. Localizarea geografică a municipiului Sighetu Marmației	6
Figura 2. Clasificarea rangului localităților din județul Maramureș	7
Figura 3. Proiecte transfrontaliere implementate de către Municipiul Sighetu Marmației	7
Figura 4. Aria de implementare a proiectelor transfrontaliere	7
Figura 5. Localitățile componente ale Axei Tisei Superioare	8
Figura 6. Strategia, planuri și proiecte cu rol de creștere a coeziunii transfrontaliere	8
Figura 7. Sighetu Marmației – pol de creștere de rang subregional	9
Figura 8. Punctul de trecere a frontierei Sighet (RO)-Solotvino (UA).....	10
Figura 9. Țara Maramureșului	11
Figura 10. Suprafața agricolă a municipiului Sighetu Marmației – categorii de folosință	13
Figura 11. Suprafața neagră a municipiului Sighetu Marmației – categorii de folosință	13
Figura 12. Evoluția suprafeței intravilanului municipiului Sighetu Marmației	14
Figura 13. Intravilanul municipiului Sighetu Marmației	15
Figura 14. Arii naturale protejate care se suprapun cu teritoriul municipiului Sighetu Marmației	16
Figura 15. Rețeaua N2000MM	17
Figura 16. Municipiul Sighetu Marmației – harta geologică	18
Figura 17. Relieful municipiului Sighetu Marmației	19
Figura 18. Evoluția demografică și investițiile pe cap de locuitor în Sighet și Baia Mare	20
Figura 19. Structura spațiului urban al municipiului Sighetu Marmației	21
Figura 20. Sighetu Marmației: evoluția locurilor de cazare	22
Figura 21. Sighetu Marmației: evoluția numărului de turiști	22
Figura 22. Nr. firme din industria de prelucrare a lemnului/ CAEN	24
Figura 23. Nr. IMM-uri din nr. total firme/CAEN, industria de prelucrare a lemnului	25
Figura 24. Număr total de angajați/CAEN/firmă	25
Figura 25. Angajați în industria prelucrării lemnului din Sighetu Marmației	26
Figura 26. Ponderea activităților economice din Sighetu Marmației.....	26
Figura 27. Evoluția numărului de salariați în municipiul Sighetu Marmației, perioada 1991-2015.....	27
Figura 28. Aspecte privind indicatorii șomajului pentru perioada 2005-2015.....	27
Figura 29. Locuri de muncă vacante în Sighetu Marmației, în perioada 2005-2015.....	28
Figura 30. Ponderea șomerilor în rândul populației active	28
Figura 31. Sighetu Marmației – distribuția spațială și structura întreprinderilor	29
Figura 32. Evoluția numărului de angajatori activi din Sighetu Marmației.....	29
Figura 33. Clasificarea angajatorilor din Sighetu Marmației după forma de proprietate.....	30
Figura 34. Evoluția numărului de firme nou înființate în Sighet în perioada 2005-2015.....	30
Figura 35. Sighetu Marmației - firme radiate în anul 2010, pe fondul crizei economice mondiale.....	31
Figura 36. Proiectul de modernizare a Străzii Valea Hotarului.....	34
Figura 37. Sighetu Marmației – trama stradală.....	35
Figura 38. Sighetu Marmației – proiecte transfrontaliere implementate.....	36
Figura 39. Stația de epurare a apelor uzate Sighetu Marmației (2016)	38
Figura 40. Rețeaua de gaze din Sighetu Marmației.....	40
Figura 41. Distribuția spațială a monumentelor istorice din Sighetu Marmației	43
Figura 42. Patrimoniul și infrastructura turistică din Sighetu Marmației.....	51
Figura 43. Țara Maramureșului – fluxuri turistice	52
Figura 44. Vedere din Sighetu Marmației.....	56
Figura 45. Evoluția demografică a municipiului Sighetu Marmației	57
Figura 46. Sighetu Marmației – piramida vârstelor (anul 2011)	57
Figura 47. Sighetu Marmației – structura etnică.....	58
Figura 48. Sighetu Marmației – structura religioasă	58
Figura 49. Sighetu Marmației – categorii de vârstă	59
Figura 50. Sighetu Marmației – vedere din parcul central	59
Figura 51. Sighetu Marmației – distribuția spațială a populației	60
Figura 52. Sighetu Marmației – zone urbane marginalizate	63
Figura 53. Sighetu Marmației – suprafața construită.....	65
Figura 54. Sighetu Marmației – analiză privind construcțiile	66
Figura 55. Sighetu Marmației – evoluția suprafeței locuibile	67

Figura 56. Sighetu Marmației – evoluția numărului de locuințe.....	67
Figura 57. Servicii publice și private adresate ocrotirii sănătății în județul Maramureș.....	69
Figura 58. Sighetu Marmației – vedere Spitalul municipal.....	71
Figura 59. Sighetu Marmației – vedere Ambulatoriu integrat al spitalului.....	71
Figura 60. Sighetu Marmației - populația școlară din învățământul preuniversitar	74
Figura 61. Sighetu Marmației – instituții de învățământ.....	75
Figura 62. Sighetu Marmației – harta pantelor.....	78
Figura 63. Sighetu Marmației – evoluția suprafeței spațiilor verzi	80
Figura 64. Suprafața medie de spații verzi (mp)/locuitor în centre urbane, Maramureș, în anul 2013	80
Figura 65. Județul Maramureș – depozitarea actuală a deșeurilor.....	81
Figura 66. Județul Maramureș – Sistemul de management integrat al deșeurilor.....	83
Figura 67. Prezentarea schematică a strategiei Regiunii de Nord-Vest	87
Figura 68. Analiza problemelor din zona centrală a municipiului Sighetu Marmației	96
Figura 69. Probleme legate de transport și trafic identificate în PIDU Sighetu Marmației.....	96
Figura 70. Probleme ale mediului de afaceri identificate în PIDU Sighetu Marmației.....	97
Figura 71. Probleme sociale și de mediu identificate în PIDU Sighetu Marmației.....	97
Figura 72. Analiza-diagnostic PIDU Sighetu Marmației.....	100
Figura 73. Domeniile de dezvoltare identificate în Strategia Axa Tisei Superioare	101
Figura 74. Ringurile municipiului Sighetu Marmației – PIDU/ SDU	102
Figura 75. Zonele de regenerare urbană - ringuri ale municipiului Sighetu Marmației - PIDU/ SDU	103
Figura 76. Unitatea Strategică de Implementare a Strategiei de Dezvoltare Urbană a municipiului Sighetu Marmației.....	108

Lista tabelelor

Tabelul 1. Obiective PIDU	3
Tabelul 2. Aglomerări economice de importanță regională.....	23
Tabelul 3. Specializarea județeană pe sectoare economice.....	23
Tabelul 4. Sectoare economice cu potențial de specializare inteligentă	24
Tabelul 5. Sectoare economice din Sighet în perioada 2005-2015 (înmatriculări firme)	31
Tabelul 6. Sighetu Marmației - infuzia de capital străin în perioada 2005-2015	32
Tabelul 7. Patrimoniul construit al județului Maramureș, pe orașe și comune – monumente cu valoare culturală universală, națională și locală.....	44
Tabelul 8. Monumentele istorice din Municipiul Sighetu Marmației	47
Tabelul 9. Clădiri - atracții și resurse turistice din municipiul Sighetu Marmației.....	50
Tabel 10. Evidența utilităților pe străzile din municipiul Sighetu Marmației, anul 2016	62
Tabel 11. Sighetu Marmației - situație locuire perioada 1990 – 2015 (sursa datelor: INS)	68
Tabel 12. Sighetu Marmației - dotări Sanitare	70
Tabel 13. Sighetu Marmației - unități de învățământ public 2015-2016	73
Tabel 14. Sighetu Marmației – bilanț teritorial PUG	81
Tabelul 15. Analiza SWOT – cooperare transfrontalieră	100